

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Vláda Slovenskej republiky predkladá na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky návrh zákona o reforme súdnictva (ďalej len „návrh zákona“).

Predkladaný návrh zákona bol vypracovaný v nadväznosti na súčasne predkladaný návrh ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Z. z. v znení neskorších predpisov a predstavuje vykonávací zákon k navrhovaným ústavným zmenám. Okruh tém, ktoré návrh zákona rieši, je determinovaný obsahom ústavných zmien a Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na roky 2020 až 2024 v časti týkajúcej sa súdnictva.

Z hľadiska tematického zamerania návrhu zákona možno jeho obsah nadväzujúci na ústavné zmeny vymedziť nasledovne:

V prípade Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) sa návrh zákona zameriava na právnu úpravu regionálneho princípu volieb členov súdnej rady sudcami, zavedenie nesudcovského prvku v prípade členov súdnej rady nominovaných výkonnou mocou (prezident, vláda) a zákonodarnou mocou, odmeňovanie členov súdnej rady, ktorí nie sú sudcami, na úpravu podmienok voľby do medzinárodných súdnych inštitúcií a na verejné vypočutie kandidátov na členov súdnej rady volených parlamentom. Návrh zákona rozširuje pôsobnosť súdnej rady o konanie vo veciach majetkových pomerov sudcov. Zároveň návrh ústavného zákona reaguje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 21/2014 a umožňuje súdnej rade vykonávať aktívny dohľad nad spĺňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti vlastným autonómnym konaním a preverovaním bez podstatnej ingerencie iného orgánu verejnej moci.

V súvislosti sa zriadením Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) dochádza k jeho ukotveniu v sústave súdov vrátane určenia jeho sídla a obvodu, úprave jeho vnútornej organizácie (plénium, kolégiá, senáty) a pôsobnosti, úprave jeho správy (Kancelária Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky), postavenia a odmeňovania jeho sudcov, funkcionárov a štátnych zamestnancov, výberu jeho sudcov a štátnych zamestnancov, ako aj ďalších súvisiacich otázok, ktorých vyriešenie je potrebné pre nastavenie rovnocenného postavenia oboch najvyšších súdov.

V prípade ústavných zmien týkajúcich Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sa návrh zákona podrobnejšie venuje výberu sudcov ústavného súdu vrátane úpravy bezúhonnosti, konaniu pred ústavným súdom a úprave súvisiacej s presunom jeho časti právomoci na najvyšší správny súd.

V oblasti úpravy statusu sudcov návrh zákona reaguje na vedenie vekového cenzu sudcov všeobecných súdov a ústavného súdu, zrušenie súhlasu ústavného súdu so vzatím do väzby, zrušenie rozhodovacej imunity sudcov, rozšírenie možností pre obsadzovanie členov hodnotiacich komisií emeritnými sudcami, ako aj úpravu podmienok nároku na odchodné v prípade trestne stíhaných sudcov. Z hľadiska významu podstatnú časť novelizácie zákona tvorí aj nová úprava preverovania majetkových pomerov sudcov a sudcovskej spôsobilosti. V neposlednom rade sa návrh zákona venuje problematike odmien a vybranému nároku sociálneho zabezpečenia sudcov a prokurátorov, ktorým je príplatok k nemocenskému.

Návrhom zákon sa ďalej nahrádza doterajší inštitút prípravy justičného čakaťa novým inštitútom, ktorým je odborná justičná stáž.

Na dosiahnutie vyššie uvedených zámerov je potrebné vykonať novelizáciu celkovo 28 zákonov, pričom nutnosť ich novelizácie je z podstatnej časti vyvolaná zriadením najvyššieho správneho súdu.

Vzhľadom na to, že návrh zákona bezprostredne nadväzuje na novelizáciu Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), referencie a odkazy na ústavnú úpravu v texte osobitnej časti dôvodovej správy už zohľadňujú systematiku ústavnej úpravy, ktorú predpokladá jej novelizácia.

Berúc do úvahy obsahové vymedzenie a význam predkladanej zákonnej úpravy je žiaduce, aby návrh zákona niesol dostatočne výstižný názov. Preto predkladateľ zvolil názov „o reforme súdnictva“, ktorý najlepšie vystihuje podstatu predkladanej právnej úpravy. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že jednotlivé novelizačné články sú usporiadané v návrhu zákona chronologicky.

Účinnosť navrhovanej právnej úpravy sa navrhuje od 1. januára 2021, pričom odložená účinnosť od 1. augusta 2021 sa navrhuje v prípade tých zmien a doplnení, ktoré sa týkajú pôsobnosti zriaďovaného najvyššieho správneho súdu v oblasti konania pred najvyšším správnym súdom, resp. ústavným súdom tam, kde dochádza k presunu agendy z ústavného súdu na najvyšší správny súd, ako aj uplatňovania regionálneho princípu pri voľbe členov súdnej rady sudcami. Odložená účinnosť od 1. januára 2025 sa navrhuje v prípade právnej úpravy reagujúcej na zavedenie tzv. individuálnej kontroly ústavnosti, pretože aj ústavná úprava má v tomto prípade odloženú účinnosť od 1. januára 2025.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky (*de lege ferenda*), ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

Návrh zákona má vplyv na rozpočet verejnej správy, ktorý je bližšie popísaný v doložke vplyvov a v príslušnej analýze. Návrh zákona nemá vplyv na podnikateľské prostredie, na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti a na služby pre občana a nemá ani sociálne vplyvy. Od navrhovaných ústavných zmien však možno očakávať zvýšenie dôvery v právny štát a spravodlivosť, ako spustenie procesu očisty justície.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh zákona bol predmetom riadneho pripomienkového konania. Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky ho prerokovala 24. septembra 2020. Návrh zákona vláda Slovenskej republiky prerokovala a schválila 30. septembra 2020.

B. Osobitná časť

K čl. I

(Civilný sporový poriadok)

V súvislosti so zriadením najvyššieho správneho súdu je potrebné vykonať nevyhnutnú zmenu v kreácii tzv. kompetenčného senátu. Podľa doteraz platnej právnej úpravy sa kompetenčný senát zriaďuje na Najvyššom súde Slovenskej republiky a jeho úlohou je riešiť spory o právomoc medzi (všeobecnými) súdmi a inými orgánmi. V súčasnosti má sedem členov a pozostáva zo sudcov najvyššieho súdu. V nadväznosti na zriadenie najvyššieho správneho súdu však tento koncept neobstojí, a preto sa navrhuje prepracovať právnu úpravu zloženia kompetenčného senátu. Po novom bude mať kompetenčný senát osem členov, pričom v ňom bude paritne zastúpený najvyšší súd a najvyšší správny súd. Členov senátu a ich náhradníkov budú určovať predsedovia týchto súdov v rozvrhoch práce.

K čl. II

(Správny súdny poriadok)

K bodu 1 (§ 8)

Novelizácia Správneho súdneho poriadku sa vykonáva v nadväznosti na zriadenie najvyššieho správneho súdu. Rozsah navrhovaných zmien predstavuje len nevyhnutnú novelizáciu, ktorá je predpokladom pre riadne fungovanie správneho súdnictva. Cieľom právnej úpravy v tomto prípade nie je vyhodnocovanie doterajšej efektivity fungovania správneho súdnictva v podmienkach rekodifikovanej procesnej úpravy – k tomuto kroku predkladateľ pristúpi samostatnou legislatívnou iniciatívou.

Nové znenie § 8 zohľadňuje nové znenie čl. 126 ods. 1 ústavy, podľa ktorej bude ústavný súd rozhodovať kompetenčné spory medzi najvyšším súdom a najvyšším správnym súdom. Predkladateľ má za to, že spory medzi dvoma najvyššími súdmi nemôže rozhodovať jeden z nich. Preto je namieste tento typ kompetenčných sporov zveriť do plenárnej pôsobnosti ústavného súdu.

K bodu 2 [§ 11 písm. b)]

Rozšírenie pôsobnosti najvyššieho správneho súdu v § 11 vychádza z navrhovaného čl. 142 ods. 2 písm. a) ústavy. A teda najvyšší správny súd bude rozhodovať v konaní o neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy. Na tento účel sa v Správnom súdnom poriadku zavádza nový typ konania, a to konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb; k tomu pozri nasledujúci text.

K bodu 3 (§ 20)

V súvislosti so zriadením najvyššieho správneho súdu sa vykonávajú nevyhnutne zmeny v § 20. Druhá veta sa stáva bezpredmetnou a je potrebné ju vypustiť, pričom v tretej vete je neaktuálne hovoriť o správnom kolégiu, ale už len o kolégiu (najvyššieho správneho súdu).

K bodu 4 (§ 22 ods. 2)

Vzhľadom na to, že pojem „správne kolégium“ je v Správnom súdnom poriadku pojmom prekonaným, je potrebné vykonať súvisiacu zmenu § 22 ods. 2. Navrhuje sa, aby predsedom veľkého senátu bol niektorý z predsedov senátu najvyššieho správneho súdu, ktorého určí rozvrh práce.

K bodu 5 (§ 47 ods. 1)

V ustanovení, ktoré pojednáva o oprávneniach prokurátora, sa v nadväznosti na nový typ konania, ktorým je konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb, navrhuje vyslovene pomenovať oprávnenie generálneho prokurátora iniciovať tento typ konania. Tu treba uviesť, že generálny prokurátor má toto oprávnenie aj podľa doteraz platnej úpravy v konaní pred ústavným súdom.

K bodu 6 (§ 92 ods. 3)

Doterajšie znenie právnej úpravy sa vzťahovalo na sudcov správneho kolégia najvyššieho súdu. Po novom je potrebné upustiť od tejto terminológie a právnu úpravu je potrebné prispôbiť zriadeniu najvyššieho správneho súdu. Vzhľadom na rozsah vykonávaných zmien sa javí ako účelnejšie naformulovať celé ustanovenie nanovo.

K bodu 7 (§ 100 ods. 1)

Ide o legislatívno-technickú úpravu spočívajúcu v zohľadnení zavedenia legislatívnej skratky „ústavný súd“ v predchádzajúcich ustanoveniach zákona; v tomto prípade v novom znení § 8 ods. 1.

K bodu 6 (nový šiesty diel)

Navrhované doplnenie Správneho súdneho poriadku o konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb nadväzuje na nový čl. 142 ods. 2 písm. a) ústavy, ktorý zakladá právomoc najvyššieho správneho súdu na konanie a rozhodovanie o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy. Ide o právomoc, ktorú podľa platného znenia čl. 129 ods. 2 ústavy vykonáva ústavný súd, a teda ide o právomoc, ktorá sa presúva z ústavného súdu na najvyšší správny súd. Dôvody tohto presunu právomoci uvádza dôvodová správa k návrhu ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

Z hľadiska zabezpečenia riadneho rozhodovania v uvedených veciach je potrebné zaviesť v Správnom súdnom poriadku nový typ konania, a to konania vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb. Uvedené doplnenie právnej úpravy zodpovedá koncepcii Správneho súdneho poriadku, kde pre každý typ konania je zavedená samostatná skupina ustanovení, ktoré zohľadňujú osobitosti toho-ktorého konania. V prípade konania vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb je žiaduce sústrediť novú právnu úpravu do tretej hlavy piatej časti, ktorá upravuje konanie vo volebných veciach. Konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb je konaním vo volebných veciach.

Systematika nového šiesteho dielu (Konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb) je prispôbená systematike ostatných dielov obsiahnutých v tretej hlavy piatej časti Správneho

súdneho poriadku. Právna úprava preto reguluje účel konania, účastníkov konania, žalobnú legitimáciu, lehotu na podanie žaloby, náležitosti žaloby, dokazovanie a rozhodnutie o žalobe. Pri úprave týchto inštitútov sa vychádza z pôvodnej právnej úpravy § 156 až 163 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a teda účel konania je rovnaký ako v pôvodnej úprave, podobne aj okruh účastníkov konania, aktívna legitimácia, lehota na podanie žaloby a jej náležitosti. Preberá sa taktiež úprava niektorých aspektov dokazovania. Problematika rozhodovania je primerane prispôbena zásadám správneho súdnictva.

Podstatným rozdielom v porovnaní s doterajšou úpravou je to, že konanie sa bude začínať žalobou, a nie sťažnosťou. Pre správne súdnictvo je charakteristické, že úkon, ktorým sa začína konanie pred správnym súdom je v drvivej väčšine prípadov žaloba. Sťažnosť je charakteristickým iniciačným úkonom v konaní pred ústavným súdom.

Účelom konania (§ 312a) je posúdenie otázky ústavnosti a zákonnosti volieb, ktorými sú voľby do orgánov územnej samosprávy. Uvedené ustanovenie zodpovedá § 156 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V § 312b sa upravuje účastníctvo v konaní. Okruh účastníkov konania kopíruje platné znenie § 160 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ale vzhľadom na koncepciu správneho súdneho konania je rozšírený aj o žalovaného – správny orgán, ktorým je príslušná miestna (mestská) volebná komisia

V § 312c sa upravuje žalobná legitimácia, t.j. ustanovuje sa subjekt, ktorý je oprávnený podať žalobu vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb. Žalobcom v tomto prípade bude ten, kto je navrhovateľom podľa platného znenia § 157 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Lehota na podanie žaloby (§ 321e) bude rovnaká ako je lehota na podanie návrhu na začatie konania podľa § 159 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V novom § 312d sa upravuje, kto je v konaní žalovaným. Navrhuje sa, aby žalovanú stranu reprezentovala príslušná volebná komisia.

Náležitosti žaloby (§ 312f) sa odvíjajú od náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 158 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ustanovenie § 312g zodpovedá rovnakej úprave zavedenej aj v ostatných dieloch v tretej hlave piatej časti Správneho súdneho poriadku. A teda správny súd bude rozhodovať aj na podklade vyjadrenia účastníkov konania. Osobitne v záujme jednoduchosti sa navrhuje, aby jednotlivým účastníkom (politickým stranám, kandidátom) bolo možné doručovať aj do rúk tzv. splnomocnenca vo volebných veciach, ktorého si politické strany musia ustanoviť pri podaní kandidátnej listiny [napr. § 139 ods. 5 písm. b) alebo § 144 ods. 4 písm. b), príp. § 171 ods. 5 písm. b) a § 176 ods. 4 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z.]. Už podľa cit. ustanovení je politická strana vo volebných veciach, ku ktorým možno zaradiť aj účasť v konaní o preskúmanie ústavnosti a zákonnosti volieb, úkonmi tohto splnomocnenca viazaná. Možno

preto predpokladať, že za splnomocnenca zvolí takú osobu, ktorá je pre ňu dôveryhodná a bude ju informovať o všetkých doručených písomnostiach.

Osobitné ustanovenie o dokazovaní v konaní vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb (§ 312h) zohľadňuje rovnakú úpravu v § 161 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Priamo zo zákona sú spojené konania týkajúce sa tých istých volieb, aj keď žaloby podali rôzne subjekty. Cieľom je zabrániť tomu, aby to isté dokazovanie museli vykonávať rôzne senáty v rôznych konaniach. Záujem rýchlosti a účinnosti si vyžaduje, aby spojenie nebolo ponechané len na rozhodnutí súdu (§ 65 S. s. p.).

Rozhodovane o žalobe je upravené v § 312i až 312k. Aj nová právna úprava bude ustanovovať lehotu na rozhodnutie, a to 30 dní od doručenia žaloby. Z hľadiska merita veci prichádzajú do úvahy dva možné typy výrokov. A teda správny súd žalobu buď zamietne (§ 312j ods. 1), a ak ju nezamietne, tak rozhodne spôsobom podľa § 312j ods. 2, čím fakticky vyhovie žalobnému návrhu. Aj tomto prípade ide o analogickú úpravu aká sa uplatňuje v súčasnom konaní pred ústavným súdom podľa § 163 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tu treba zdôrazniť, že v tomto prípade nie je možné mechanicky preklopiť úpravu zákona č. 314/2018 Z. z. do Správneho súdneho poriadku. Preberaná právna úprava musí byť prispôbená koncepcii rozhodovania o správnych žalobách. To znamená, že správny v prípade negatívneho rozhodnutia nevydáva rozhodnutie o nevyhovení návrhu (tak ako ústavný súd), ale správny súd návrh (žalobu) zamieta. Okruh adresátov pre doručenie rozhodnutia správneho súdu je rovnaký ako v prípade konania pred ústavným súdom; k tomu pozri § 163 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V kontexte presunu pôsobnosti medzi ústavným súdom a najvyšším správnym súdom je potrebné mať na zreteli prechodné ustanovenia zavádzané v Ústave Slovenskej republiky (čl. 154g ods. 7), podľa ktorých konania začaté pred účinnosťou ústavných zmien dokončí ústavný súd, a teda v týchto prípadoch nebude dochádzať k prechodu výkonu súdnictva v „živých“ veciach. Opak by musel ustanoviť zákon, čo sa nenavrhuje. Znamenalo by to, že najvyšší správny súd by sa musel s vecou oboznamovať nanovo, čo by viedlo k prieťahom, ktoré sú v tomto druhu konania neželané.

K bodu 7 (§ 378)

Ide o legislatívno-technickú úpravu súvisiacu so skorším zavedením legislatívnej skratky „ministerstvo vnútra“ v predchádzajúcom texte zákona.

K bodu 10

Ide o legislatívno-technickú úpravu nadväzujúcu na zriadenie najvyššieho správneho súdu. Vzhľadom na to, že najvyšší súd prestáva byť správnym súdom, je potrebné ho v celom texte Správneho súdneho poriadku nahradiť najvyšším správnym súdom.

K čl. III

(zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z.)

K bodom 1 až 4

Vzhľadom na ústavné ukotvenie funkcie podpredsedu súdnej rady sa navrhuje úprava jeho platových pomerov v zákone o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky. Navrhuje sa, aby plat podpredsedu súdnej rady bol plat vo výške 1,3 násobku platu poslanca (čo zodpovedá platu sudcu najvyššieho súdu, resp. najvyššieho správneho súdu). Zároveň sa navrhuje, aby aj podpredsedovi súdnej rady patril mesačný príplatok, ktorý určí súdna rada.

K bodom 5 a 6 (§ 24 ods. 2 a 3)

Doplnenie právnej úpravy zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov súvisí so zriadením najvyššieho správneho súdu. Platná právna úprava v § 24 ods. 2 a 3 upravuje funkčné príplatky predsedu a podpredsedu najvyššieho súdu. Vzhľadom na zriadenie najvyššieho správneho súdu, ktorý bude mať postavenie rovnaké ako najvyšší súd, je namieste funkcionárom zriaďovaného súdu priznať rovnaké funkčné príplatky ako funkcionárom najvyššieho súdu.

K čl. IV

(zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z.)

V nadväznosti na zriadenie Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sa navrhujú nevyhnutné zmeny v zákone o správe majetku štátu, ktoré spočívajú v doplnení uvedenej kancelárie do § 3b ods. 2 písm. d). Na Kanceláriu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sa teda bude vzťahovať rovnaká právna úprava ako na Kanceláriu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

K čl. V

(zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z.)

K bodu 1 (§ 20 ods. 1)

V platnom znení § 20 sa upravuje účasť ústavných činiteľov na schôdzach Národnej rady Slovenskej republiky. Podľa platnej úpravy má právo byť prítomný na schôdzi parlamentu okrem iných aj predseda najvyššieho súdu. Vzhľadom na to, že predseda zriaďovaného najvyššieho správneho súdu bude mať z ústavného hľadiska rovnocenné postavenie ako predseda najvyššieho súdu je potrebné rozšíriť právnu úpravu v § 20 ods. 1 aj o predsedu najvyššieho správneho súdu a umožniť mu účasť na schôdzach parlamentu za rovnakých podmienok ako predsedovi najvyššieho súdu.

K bodu 2 (§ 28 ods. 2)

Právna úprava v § 28 ods. 2 rokovacieho poriadku umožňuje predsedovi najvyššieho súdu vystúpiť v rozprave so súhlasom parlamentu. Aj tomto prípade sa navrhuje berúc do úvahy rovnocenné postavenie funkcionárov najvyšších súdnych inštitúcií doplnenie právnej úpravy o predsedu najvyššieho správneho súdu.

K bodu 3 (§ 115 ods. 1)

Zmena § 115 ods. 1 je nevyhnutná v nadväznosti na navrhovanú zmenu čl. 84 ods. 3 ústavy, kde sa zvyšuje kvórum pre voľbu kandidátov na sudcov ústavného súdu tak, že na zvolenia kandidáta je potrebná nadpolovičná väčšina všetkých hlasov poslancov parlamentu.

K bodu 4 (§ 116a ods. 1)

Cieľom navrhovanej zmeny je doplnenie mechanizmu vyhlasovania voľby kandidátov na funkciu sudcu ústavného súdu s dostatočným časovým predstihom pred uplynutím funkčného obdobia sudcu ústavného súdu. Niet dôvodu na to, aby existovala právna úprava, ktorá pripúšťa spustenie procedúry voľby kandidátov na sudcov ústavného súdu až po skončení funkčného obdobia sudcu ústavného súdu. Naopak namieste je taká právna úprava, ktorá vytvára predpoklady pre to, aby obmieňanie sudcov ústavného súdu bolo čo najviac plynulé. A tomuto účelu slúži aj navrhovaná právna úprava, podľa ktorej sa bude voľba kandidátov na sudcov ústavného súdu spúšťať šesť mesiacov pred uplynutím funkčného obdobia sudcu ústavného súdu. Obdobie šiestich mesiacov sa javí ako dostatočné na zabezpečenie dostatočného počtu kandidátov. Vzhľadom na to, že funkcia sudcu ústavného súdu môže zaniknúť aj z iných dôvodov ako uplynutím funkčného obdobia (napr. vzdaním sa funkcie, smrťou, či odvolaním), je potrebné, aby nová úprava zohľadňovala aj túto okolnosť, a preto sa navrhuje, aby v prípade, že k zániku funkcie sudcu ústavného súdu dôjde pred uplynutím jeho funkčného obdobia, bol predseda parlamentu povinný vyhlásiť voľbu kandidáta na sudcu ústavného súdu bezodkladne potom, čo došlo k zániku funkcie sudcu ústavného súdu. Aj v tomto prípade je účelom úpravy docieľiť stav, aby bolo uvoľnené miesto sudcu ústavného súdu obsadené čo najskôr.

Navrhovaná právna úprava bezprostredne nadväzuje na navrhované ústavné zmeny, a to v tomto prípade na nové znenie čl. 134 ods. 2 ústavy. Podľa čl. 134 ods. 2 ústavy sa vyžaduje, aby parlament zvolil potrebný počet kandidátov na sudcov ústavného súdu do dvoch mesiacov od uplynutia funkčného obdobia sudcu ústavného súdu, resp. do šiestich mesiacov od zániku funkcie sudcu ústavného súdu z iných dôvodov ako uplynutím funkčného obdobia (napríklad vzdaním sa funkcie, odvolaním, či smrťou). Následkom nezvolania potrebného počtu kandidátov zo strany parlamentu v určených lehotách je to, že prezident Slovenskej republiky môže vymenovať sudcov ústavného súdu bez návrhu parlamentu. Vzhľadom na to je potrebné, aby zákonná úprava vytvorila predpoklady pre riadny priebeh voľby kandidátov na sudcov ústavného súdu v ústavou predpokladaných lehotách.

K bodu 5 (§ 116a ods. 4)

Navrhovaná zmena má za cieľ zosúladiť znenie § 116a ods. 4 so znením § 115 ods. 4 novelizovaného zákona. Z dikcie § 115 ods. 4 je zrejmé, že po rokovaní Ústavnoprávneho výboru sa má predsedovi národnej rady predložiť stanovisko k jednotlivým osobám, o ktorých má rozhodnúť plénum voľbou. Hlasovanie v pléne je aj hlasovaním o tom, či osoby uchádzajúce sa o post sudcu ústavného súdu spĺňajú predpoklady pre vymenovanie do funkcie sudcu ústavného súdu. Na strane druhej, platné znenie § 116a ods. 4 predpokladá, že rozhodnutie o tom, či osoba spĺňa predpoklady pre vymenovanie do funkcie sudcu ústavného súdu má urobiť priamo výbor. Túto disproporciu sa navrhuje vyriešiť tak, že sa upraví znenie § 116a ods. 4 do podoby, z ktorej je zrejmé, že ústavnoprávny výbor prijíma stanovisko o tom, či osoba spĺňa predpoklady pre vymenovanie do funkcie sudcu ústavného súdu. Rozhodnutie

o tom, či tomu tak je však spraví plénum parlamentu, tak ako to predpokladá § 115 ods. 4 a v konečnom dôsledku ako to už v súčasnosti implicitne vyplýva z ústavného textu.

K bodu 6 (pätnásta časť)

Vláda sa vo svojom programovom vyhlásení zaviazala k prijatiu takej právnej úpravy, ktorou sa zabezpečí v prípade členov súdnej rady volených parlamentom nielen to, že pôjde o osoby, ktoré nie sú sudcami, ale aj ich riadne vypočutie v príslušnom výbore. Na základe uvedeného sa preto navrhuje doplniť rokovací poriadok o procedúru vypočutia kandidátov na členov súdnej rady volených súdnou radou, ako aj ďalších otázok s tým spojených. Vychádza sa pritom z osvedčenej právnej úpravy voľby kandidátov na funkciu sudcov ústavného súdu, ktorej štandardy sa budú uplatňovať aj v prípade voľby členov súdnej rady.

K čl. VI

(zákon č. 73/1998 Z. z.)

K bodu 1 [§ 44 ods. 2 písm. h)]

Platná úprava v § 44 ods. 2 písm. h) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov ustanovuje, že výkon funkcie policajta sa prerušuje na čas výkonu funkcie predsedu alebo podpredsedu najvyššieho súdu. Takto koncipovaná právna úprava je neudržateľná z viacerých dôvodov. V prvom rade z nej vyplýva, že funkcia policajta sa neprerušuje na čas výkonu funkcie sudcu všeobecného súdu, pretože platné znenie § 44 ods. 2 nepredpokladá prerušenie výkonu funkcie policajta, ak sa policajt stane sudcom všeobecného súdu. Ak by sa ním stal, tak nemôže popri funkcii sudcu vykonávať funkciu policajta, pretože tomu bráni čl. 145a ods. 2 ústavy. Ďalej treba brať do úvahy to, že policajt sa nemôže stať predsedom alebo podpredsedom najvyššieho súdu bez toho, aby sa predtým nestal sudcom tohto súdu, pretože podľa čl. 145 ods. 3 ústavy predsedu a podpredsedu najvyššieho súdu vymenúva prezidentka zo sudcov tohto súdu. O funkciu predsedu a podpredsedu najvyššieho súdu sa nemôže uchádzať nesudca. V neposlednom rade si treba uvedomiť aj to, že funkcia sudcu nie je ohraničená funkčným obdobím, keďže sudcovia sú v súlade s čl. 145 ods. 1 ústavy vymenúvaní bez časového obmedzenia. A preto je namieste koncept, ktorý v prípade vymenovania policajta do funkcie sudcu všeobecného súdu bude mať za následok zánik statusu policajta, pretože predpokladať jeho návrat do funkcie policajta po skončení výkonu funkcie sudcu (t.j. po dosiahnutí veku 65 rokov) je viac ako nepravdepodobný. Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje úplné vypustenie § 44 ods. 2 písm. h), pretože táto právna úprava nezodpovedá ústavnému nastaveniu statusu sudcov, resp. táto právna úprava je v súčasnosti neaktuálna.

K bodu 2 [§ 44 ods. 2 písm. n) až p)]

Navrhované doplnenie právnej úpravy zohľadňuje absentujúcu zmienku o funkciách vedúceho kancelárie ústavného súdu, najvyššieho súdu a kancelárie prezidenta, pričom nie je dôvod, aby tieto funkcie neboli v § 44 ods. 2 uvedené, resp. aby zákon odkazoval len na pozíciu vedúceho kancelárie národnej rady.

K čl. VII

(zákon č. 385/2000 Z. z.)

K bodu 1 (§ 5 ods. 3)

Jednou z podmienok pre vymenovanie do funkcie sudcu je zloženie odbornej justičnej skúšky, prípadne skúšky, ktorá je rovnocenná s odbornou justičnou skúškou. Doterajšia právna úprava umožňuje odpustenie tejto podmienky za podmienok uvedených v § 5 ods. 3 zákona. Jednou z týchto podmienok je aj vykonávanie právnej praxe v trvaní aspoň 15 rokov. S cieľom otvoriť súdny systém – najmä v prípade správneho súdnictva – aj odborníkom z mimojustičného prostredia sa navrhuje skrátenie trvania právnej praxe v prípade odpustenia odbornej justičnej skúšky z 15 rokov na 10 rokov. Predkladateľ má za to, že takto koncipovaná zmena právnej úpravy môže prilákať do sudcovského stavu právnikov z rôznych oblastí verejnej, či štátnej správy, ktorých odborné vedomosti a znalosti môžu dôležitým vkladom pre lepšie fungovanie súdov.

K bodu 2 (§ 5 ods. 6)

Navrhovaná právna úprava explicitne definuje predpoklad sudcovskej spôsobilosti, a to, že sudca nemá obchodné, majetkové alebo finančné vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu.

Požiadavka, aby sudca nemal obchodné, majetkové alebo finančné vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu, je požiadavkou, ktorá priamo súvisí so samotným poslaním sudcu a so samotnými základmi nezávislosti súdnej moci. Je legitímne explicitne podradiť pod predpoklad sudcovskej spôsobilosti požiadavku na absenciu obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov s osobami z prostredia organizovaného zločinu. Rovnako je legitímne primeranými prostriedkami súdnou radou overovať, či sudca a kandidát na funkciu sudcu tieto predpoklady spĺňajú. Takéto overovanie po novom v nadväznosti na novo doplnený čl. 141b ústavy upravuje zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 3 (§ 11 ods. 1)

V právnej úprave pridelenia sudcu na určený súd sa zohľadňuje zriadenie najvyššieho správneho súdu, pričom aj v prípade tohto súdu sa bude uplatňovať obsadzovanie voľných miest tohto súdu na základe výsledkov výberového konania. V prípade oboch najvyšších súdov sa nebude uplatňovať výnimka z pravidla obsadzovania voľných miest na týchto súdoch preložením, ktorá je uvedená v § 28 ods. 1; k tomu pozri navrhovanú zmenu § 28 ods. 1. Obsadenie voľného miesta sudcu na najvyššom správnom súde bude možné buď priradením (pre osoby z mimojustičného prostredia) alebo preložením, ak ide o sudcov.

K bodu 4 (§ 11 ods. 2)

Aj v prípade priradenia na najvyšší správny súd sa bude vyžadovať predchádzajúci výkon právnickej praxe, pričom v tomto prípade sa bude vyžadovať jej trvanie aspoň 10 rokov. Takto navrhovaná úprava má za cieľ zohľadniť špecifické postavenie najvyššieho správneho súdu ako súdu zameraného na oblasť správneho súdnictva, kde je žiaduce, aby na tomto súde pôsobili aj osoby z mimojustičného prostredia, ktoré majú odborné vedomosti a znalosti

potrebné pre náležité rozhodovanie v správnych veciach zo špecifických oblastí správneho práva, napr. súťažné právo, verejné obstarávanie, či sociálne zabezpečenie.

K bodu 5 (§ 14 ods. 2)

V nadväznosti na zmeny v právnej úprave pridelenia sudcov na súd (§ 11 ods. 1) súvisiace so zriadením najvyššieho správneho súdu sa navrhuje vykonať obdobné zmeny aj v prípade právnej úpravy preloženia sudcu na súd vyššieho stupňa. Do právnej úpravy sa vkladá regulácia dĺžky výkonu právnickej praxe pre preloženie na najvyšší správny súd, pričom v tomto prípade sa bude vyžadovať prax v trvaní aspoň 10 rokov. Vzhľadom na rozsah vykonávaných zmien sa navrhuje naformulovať celé ustanovenie nanovo, pričom jedinou vecnou zmenou je práve úprava dĺžky právnickej praxe v prípade preloženia na najvyšší správny súd.

K bodu 6 (§ 15 ods. 1)

V ustanovení upravujúcom kreovanie funkcie predsedu senátu sa upravuje obsadzovanie tejto pozície na najvyššom správnom súde, pričom sa budú uplatňovať rovnaké pravidlá ako v prípade predsedov senátov najvyššieho súdu, t.j. bude sa vyžadovať vyjadrenie príslušného kolégia. Keďže podľa právnej úpravy navrhovanej v novelizácii zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa daná možnosť vyvíjať kolégiu na najvyššom správnom súde, t.j. kolégia sa na najvyššom správnom súde nebudú vytvárať zákonom, tak právnu úpravu v § 15 ods. 1 je potrebné vykladať v kontexte právnej úpravy zákona o súdoch, čo v praxi bude znamenať to, že ak kolégium nebude na najvyššom správnom súde vytvorené, nebude sa vyžadovať vyjadrenie kolégia pri obsadzovaní postu predsedu senátu.

K bodu 7 (§ 16 ods. 3)

V nadväznosti na právnu úpravu možného zlučovania občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššom súde sa navrhuje doplniť zákon o sudcoch a prísediach o úpravu zániku funkcie predsedu kolégia v prípade zlúčenia týchto dvoch kolégií. To znamená, že ak dôjde zákonom predpísaným spôsobom k zlúčeniu dvoch kolégií na najvyššom súde, bude to mať za následok zánik funkcie predsedov oboch zlučovaných kolégií. Následne sa v rámci nového kolégia, ktoré vzniklo zlúčením dvoch kolégií, uskutoční voľba predsedu kolégia tak, aby nový predseda kolégia odvíjal svoju legitimitu od všetkých členov kolégia.

K bodu 8 [§ 17 písm. d) a e)]

Podľa platného znenia zákona strata štátneho občianstva Slovenskej republiky a zmena trvalého pobytu mimo územia Slovenskej republiky tvoria samostatné dôvody pre zánik funkcie sudcu *ex lege*. Podľa čl. 147 ods. 1 ústavy však predstavujú dôvody pre odvolanie z funkcie sudcu (strata voliteľnosti do národnej rady). Vzhľadom na existujúci nesúlad zákonnej úpravy a ústavnej úpravy sa navrhuje vypustiť písmená d) a e) vrátane doterajšieho § 20 ods. 2. Strata voliteľnosti do národnej rady ako dôvod pre odvolanie sudcu z funkcie je v platnom znení pokrytá § 18 ods. 1 písm. d) zákona.

K bodu 9 [§ 17 písm. g)]

Navrhované doplnenie právnej úpravy je vyvolané ústavnými zmenami, ktorými sa zavádza vekový cenzus pre automatický zánik funkcie sudcu. V novom čl. 146 ods. 2 ústavy sa navrhuje, aby sudcovi zanikala funkcia k poslednému dňu mesiaca, v ktorom sudca dosiahol vek 65 rokov, resp. 68 rokov veku. Uvedenú skutočnosť je potrebné výslovne zohľadniť aj v § 17 zákona o sudcoch a prísediacich, ktorý súhrne upravuje všetky existujúce dôvody pre zánik funkcie sudcu, kam sa dopĺňa nový dôvod zániku funkcie sudcu majúci svoj základ v čl. 146 ods. 2 ústavy.

K bodu 10 (§ 18 ods. 1)

Vzhľadom na to, že podľa nového znenia čl. 147 ods. 2 ústavy už nebude potrebný návrh súdnej rady na odvolanie sudcu z funkcie, ak ide o dôvody pre odvolanie z funkcie podľa čl. 147 ods. 2, navrhuje sa túto skutočnosť zohľadniť aj v doterajšom znení § 18 ods. 1, kde je potrebné vypustiť návrhové oprávnenie súdnej rady.

K bodu 11 (§ 18 ods. 2 a 3)

Doterajšie znenie § 18 ods. 2 zákona upravovalo dva fakultatívne dôvody pre zánik funkcie sudcu odvolaním, a to z dôvodu dosiahnutia veku 65 rokov a z dôvodu dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu. Z prvého dôvodu sa podľa súvisiacich ústavných zmien stáva samostatný dôvod zániku funkcie sudcu. Preto je potrebné doterajšie znenie § 18 ods. 2 upraviť tak, aby obsahovalo len odvolanie z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu. Ide teda o zmenu vyvolanú novelizáciou ústavy.

V prvej časti zmeny odseku 3 sa aktualizuje vnútorný odkaz na § 18, ktorý sa po novom nebude členiť na písmená. V druhej časti novelizačného bodu sa vypúšťa právna úprava návrhového oprávnenia súdnej rady pri odvolávaní sudcov z funkcie z dôvodov podľa čl. 147 ods. 1 ústavy, ktorá je vzhľadom na navrhované ústavné zmeny bezpredmetná. Vzhľadom na rozsah vykonávaných zmien sa navrhuje nové znenie § 18 ods. 3.

K bodu 12 (§ 20 ods. 2)

Vypustenie doterajšieho znenia § 20 ods. 2 je dané jeho nesúladom s čl. 147 ods. 1 ústavy, pretože strata voliteľnosti do národnej rady (t.j. strata štátneho občianstva a zmena trvalého pobytu mimo územia Slovenskej republiky) sú dôvodmi na odvolanie z funkcie sudcu a nie pre zánik funkcie sudcu *ex lege*.

Namiesto pôvodného znenia § 20 ods. 2 sa navrhuje nová právna úprava, ktorá nadväzuje na nový čl. 146 ods. 2 ústavy. Navrhovaná zmena má za cieľ zabezpečiť informovanosť ministerstva spravodlivosti o oznámeniach sudcov, ktoré adresujú prezidentovi podľa čl. 146 ods. 2 ústavy, a to z dôvodu zabezpečenia možnosti pružne reagovať na situácie, kedy sa sudcovia rozhodnú pokračovať vo výkone funkcie do veku 68 rokov.

K bodu 13 (§ 21 ods. 1 a § 38 ods. 2)

Ide o legislatívno-technické zmeny súvisiace so zmenou štruktúry § 18. V nadväznosti na to, je potrebné upraviť doteraz používané vnútorné odkazy na § 18.

K bodu 14 (§ 21 ods. 6)

Doplnenie právnej úpravy ma za cieľ riešiť situáciu, na ktorú doterajšia právna úprava nepamätala, a to na situáciu, kedy sa sudca obvinený pre úmyselný trestný čin vzdá funkcie sudcu. Podľa platnej úpravy má takýto sudca nárok na vyplatenie odchodného, ak súčasne spĺňa podmienky pre vznik nároku na jeho výplatu podľa § 21 ods. 1 a 2. Cieľom navrhovanej právnej úpravy je oddialiť výplatu odchodného do času právoplatného skončenia trestného stíhania sudcu. Ak sa toto trestné stíhanie skončí právoplatným odsúdením pre úmyselný trestný čin, sudca nebude mať vôbec nárok na odchodné, čo zodpovedá pravidlu uvedenému v § 21 ods. 5. V ostatných prípadoch skončenia trestného stíhania sa sudcovi dodatočne doplatí odchodné. Predkladateľ má za to, že takto navrhovaná právna úprava zodpovedá spravodlivému usporiadaniu právnych vzťahov týkajúcich sa nárokov sudcu súvisiacich so skončením výkonu funkcie sudcu.

K bodu 15 (§ 22a ods. 1)

V súvislosti so zriadením najvyššieho správneho súdu sa navrhuje, aby jeho predseda mal zákonné oprávnenie podať návrh na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu, rovnako ako ho má predseda najvyššieho súdu. Po novom sa však oprávnenia predsedov najvyšších súdov budú vzťahovať len na sudcov týchto súdov. Po zriadení druhého najvyššieho súdu sa javí ako nekonštruktívne umožniť predsedovi ktoréhokoľvek z nich podávať návrhy na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu voči ktorémukoľvek sudcovi.

K bodom 16 a 17 [§ 23 ods. 1 a § 24 ods. 1 písm. c)]

Navrhované rozšírenie situácií kedy dochádza priamo zo zákona k uplatneniu inštitútu prerušenia výkonu funkcie sudcu vychádza z nového znenia čl. 145a ods. 2 ústavy, podľa ktorého výkon funkcie sudcu je nezlučiteľný okrem iného aj s funkciou podpredsedu súdnej rady. To znamená, že v prípade vymenovania sudcu do funkcie podpredsedu súdnej rady sa priamo zo zákona preruší výkon funkcie sudcu, čo umožní nerušený výkon funkcie podpredsedu súdnej rady. Po skončení výkonu funkcie predsedu súdnej rady sa sudca znovu ujme výkonu funkcie sudcu v štandardnom režime vyplývajúcom z § 24 ods. 7 prvej vety.

K bodu 18 [§ 27a ods. 1 písm. b)]

Podľa platného znenia § 27a ods. 1 písm. b) sa hodnotenie sudcu vykonáva aj v súvislosti s výberovým konaním, pričom týmto výberovým konaním je výberové konanie na voľné miesto sudcu, výberové konania na predsedu senátu alebo výberové konanie na funkciu predsedu súdu. Z časti vety za bodkočiarkou vyplýva negácia pravidla vykonať hodnotenie sudcu v súvislosti s výberovým konaním, pričom výnimka platí len pre výberové konanie pri postupe sudcu na súd vyššieho stupňa, kedy postačuje predložiť výberovej komisii hodnotenie nie staršie ako jeden rok. Predkladateľ má za to, že niet dôvodu na to, aby sa kreovala výnimka len pre jeden typ výberového konania, a preto sa navrhuje jej zovšeobecnenie pre akýkoľvek typ výberového konania.

K bodu 19 (§ 27b ods. 1)

Podstatou navrhovanej právnej úpravy je umožniť využitie kapacít bývalých sudcov v rámci hodnotiacich komisií. Na tento účel sa preto navrhuje, aby členmi hodnotiacich komisií mohli byť nie len sudcovia, ktorí poberajú príplatok za výkon funkcie sudcu (t.j. majú prerušený

výkon funkcie sudcu), ale aby nimi mohli byť aj sudcovia, ktorým zanikol výkon funkcie sudcu vzdaním sa funkcie alebo dosiahnutím veku 65 rokov, resp. 68 rokov.

K bodu 20 (§ 27b ods. 4)

Hodnotenie sudcov najvyššieho správneho súdu bude zabezpečovať rovnako ako v prípade najvyššieho súdu sudca kolégia najvyššieho správneho súdu. Tomu je podriadená zmena navrhovaná v § 27b ods. 4.

K bodu 21 (§ 27d ods. 4)

V právnej úprave prieskumu rozhodovacej činnosti, plynulosti a dôstojnosti vedenia súdneho konania sa zohľadňuje existencia najvyššieho správneho súdu, pričom táto prieskumná činnosť sa bude na zriaďovanom súde vykonávať za rovnakých pravidiel ako v prípade najvyššieho súdu.

K bodu 22 (§ 28 ods. 1)

Vzhľadom na to, že zriadením najvyššieho správneho súdu budú popri sebe existovať dve najvyššie súdne inštancie, je potrebné sa vysporiadať s pravidlami obsadzovania voľných miest na týchto súdoch. Platné znenie zákona vyžaduje, aby sa každé voľné miesto sudcu obsadzovalo výberovým konaním. Z tohto pravidla existujú dve výnimky, a to v prípade obsadzovania voľných miest preložením na súd tohto istého stupňa a v prípade obsadzovania voľného miesta na okresnom súde hostujúcim sudcom. Prvá z uvedených výnimiek sa v sústave súdov pozostávajúcej z najvyššieho súdu, krajských súdov, Špecializovaného trestného súdu a okresných súdov mohla uplatniť len v prípade preloženia sudcu krajského súdu na iný krajský súd a sudcu okresného súdu na iný okresný súd, pretože len v týchto prípadoch išlo o preloženie na súd toho istého stupňa. Situácia sa však mení v prípade, ak pôjde o dva najvyššie súdy. V prípade najvyšších súdov ide o súdy toho istého stupňa. Preto by v prípade zachovania platného znenia § 28 ods. 1 došlo k situácii úplne voľného prekladania sudcov z jedného najvyššieho súdu na druhý najvyšší súd, čo nie je žiaduca situácia. Preto sa navrhuje, aby sa doterajší koncept obsadzovania voľných miest sudcov bez výberového konania preložením na súd toho istého stupňa vzťahoval len na krajské súdy a okresné súdy. V praxi to bude znamenať, že sudca najvyššieho súdu, ktorý bude chcieť „prestúpiť“ na druhý najvyšší súd bude musieť absolvovať výberové konanie. Uvedené zodpovedá aj charakteru oboch súdov, pretože najvyšší správny súd je správnym súdom a najvyšší súd súdom občianskoprávnej, obchodnoprávnej a trestnoprávnej agendy.

K bodu 23 (§ 28 ods. 3)

V prípade obsadzovania voľných miest sudcov najvyššieho správneho súdu bude tiež platiť právna úprava, podľa ktorej sa výberovým konaním obsadzuje vopred určený počet voľných miest sudcov. A teda v prípade výberového konania na najvyššom správnom súde sa nebude používať inštitút hromadného výberového konania.

K bodu 24 (§ 28b ods. 2)

Navrhovaná právna úprava upravuje povinnosť uchádzača predložiť spolu so žiadosťou o zaradenie do výberového konania majetkové priznanie, ktoré musí obsahovať údaje podľa tohto zákona.

Navrhovaná právna úprava súvisí s výkonom pôsobnosti súdnej rady pri overovaní spĺňania predpokladov sudcovskej spôsobilosti u kandidáta na funkciu sudcu podľa zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Je plne legitímne a ústavou aprobovateľné [čl. 141a ods. 5 písm. i) a čl. 141b ústavy] požadovať a overovať majetkové pomery aj uchádzača o funkciu sudcu, keďže ide o zabezpečenie nezávislosti súdnej moci, a to primeranými prostriedkami, ktoré má plne v ruke súdna rada. Zároveň ide o výkon verejnej kontroly súdnictva.

Návrh taktiež reaguje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 21/2014 a zabezpečuje ústavne súladný proces overovania spĺňania predpokladov sudcovskej spôsobilosti súdnou radou.

K bodu 25 (§ 28c ods. 1)

Navrhovaná právna úprava má za cieľ zmeniť obsah výberového konania na súde vyššieho stupňa (t.j. najvyššie súdy, krajské súdy a Špecializovaný trestný súd). Podľa novej úpravy bude výberové konanie na súdoch vyššieho stupňa pozostávať z prípadovej štúdie, prekladu z cudzieho jazyka, psychologického posúdenia a z ústnej časti. Vypúšťa sa písomný test. Cieľom takto koncipovanej úpravy je viac otvoriť súdny systém osobám z mimojudiciálneho prostredia. Sudca pridelený (preložený) na súd vyššieho stupňa je spravidla zaraďovaný do senátu ako votant (nie je automaticky predsedom senátu, ani referujúcim sudcom), čo vytvára priestor pre osvojenie si tých zručností, ktoré sú potrebné pre riadny výkon funkcie sudcu. V tomto kontexte preto vykonanie písomného testu nie je nevyhnutnou súčasťou výberového konania. Ďalším krokom pre podporu väčšej otvorenosti výberových konaní na súdoch vyššieho stupňa bude aj pravidlo, podľa ktorého bude odborná časť výberového konania zameraná na tie právne odvetvia, ktoré spadajú do rámca činnosti toho-ktorého kolégia, v ktorom sa obsadzuje voľné miesto sudcu. Táto právna úprava bude zavedená v rámci vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 160/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na funkciu sudcu v znení neskorších predpisov.

K bodu 26 (§ 29a)

S prihliadnutím na zmenu čl. 148 ods. 4 ústavy upravujúceho tzv. rozhodovaciu imunitu sudcov sa navrhuje analogická zmena doterajšieho znenia § 29a, ktorá viac-menej kopíruje ústavnú normu.

K bodu 27 (§ 30 ods. 7)

Doterajšia právna úprava prípravy justičného čakaťá sa nahrádza novým inštitútom, ktorým je odborná justičná stáž. Podstata novej úpravy spočíva v tom, že umožňuje každému, kto spĺňa zákonom ustanovené podmienky absolvovať na súde odbornú prípravu, ktorej cieľom je príprava na výberové konanie na voľné miesto sudcu tým, že stážista má možnosť získať odborné znalosti a praktické zručnosti potrebné pre výkon funkcie sudcu tak, aby v prípade úspechu vo výberovom konaní na voľné miesto sudcu mohol od momentu ujatia sa funkcie sudcu vykonávať funkciu bez nutnosti adaptovať sa na nové pracovné podmienky a pracovné postupy. V tomto kontexte je odborná justičná stáž platenou stážou pre záujemcov o funkciu sudcu.

Inštitút prípravy justičných čakateľov tým stráca svoje opodstatnenie, preto sa s ním do budúcnosti nepočíta. Justiční čakatelia, ktorí túto funkciu vykonávajú ku dňu účinnosti zákona ju budú vykonávať aj naďalej podľa doterajších predpisov. Uvedený záver vyplýva z existujúceho § 151ze. V tejto súvislosti treba uviesť, že v roku 2019 bola prijatá nová právna úprava justičných čakateľov, ktorá bola zavedená zákonom č. 397/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Vzťah novej a starej právnej úpravy justičných čakateľov bol vyriešený práve § 151ze, a to tak, že na justičných čakateľov, ktorí k 1. januáru 2020 vykonávali štátnu službu sa vzťahujú doterajšie predpisy, t.j. právna úprava platná a účinná do 31. decembra 2019. Za účinnosti právnej úpravy zavedenej zákonom č. 397/2019 Z. z. neboli prijatí do štátnej služby žiadni noví justiční čakatelia a žiadni ani podľa tejto právnej úpravy prijatí nebudú. Preto v Slovenskej republike pôsobia k dnešnému dňu len justiční čakatelia, na ktorých sa vzťahujú predpisy účinné do 31. decembra 2019. Ide celkovo o 11 justičných čakateľov. Vzhľadom na to, že ich právny status je vyriešený § 151ze, nie je potrebné v predkladanej právnej úprave riešiť ich status v nadväznosti na nahradenie justičných čakateľov odbornými justičnými stážistami.

V § 30 ods. 7 sa navrhuje povinnosť sudcov prispievať svojimi skúsenosťami a schopnosťami pri odbornej príprave zamerať na stážistov namiesto justičných čakateľov.

K bodu 28 (§ 30 ods. 10)

V prípade zbavovania mlčanlivosti predsedu najvyššieho správneho súdu sa budú uplatňovať rovnaké pravidlá ako v prípade predsedu najvyššieho súdu. To znamená, že o zbavení mlčanlivosti bude v týchto prípadoch rozhodovať predseda súdnej rady. Právna úprava zároveň mení subjekt oprávnený rozhodovať o zbavení mlčanlivosti funkcionárov najvyšší súdov. Podľa doterajšej úpravy o zbavení mlčanlivosti v prípade predsedu najvyššieho súdu rozhoduje predseda národnej rady. Táto úprava je poplatná dobe, resp. ústavnej úprave v čase, keď predsedu najvyššieho súdu volil parlament. Od roku 2001 je táto úprava neaktuálna, pretože od účinnosti ústavného zákona č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov je systéme kreovania funkcie predsedu najvyššieho súdu zmenený tak, že predsedu najvyššieho súdu vymenúva prezident na návrh súdnej rady. Tomuto konceptu sa teda aj prispôsobuje právna úprava subjektu oprávneného zbaviť predsedu najvyššieho súdu (a po novom aj predsedu najvyššieho správneho súdu), ktorým bude predseda súdnej rady. To zodpovedá postaveniu súdnej rady ako ústavného orgánu sudcovskej legitimacy.

K bodu 29 (§ 32 ods. 5)

Navrhovaná právna úprava reflektuje zmeny vykonané v čl. 141a ods. 5 ústavy a doplnenie nového čl. 141b do ústavy, a zároveň reflektuje zmeny vykonané v zákone č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorých súdna rada bude môcť podľa novej právnej úpravy výkonu jej pôsobnosti preverovať nielen majetkový prírastok a jeho statočnosť, ale aj samotný pôvod majetku a jeho statočnosť. Po novom sa budú majetkové priznania podávať výlučne v elektronickej podobe, čo uľahčí aj ich následné vyhodnocovanie.

K bodu 30 (§ 32 ods. 6 a § 68 ods. 6)

V § 32 ods. 6 sa zohľadňuje skutočnosť, že predseda a podpredseda najvyššieho správneho súdu sa budú považovať za verejných funkcionárov na účely ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov.

V § 68 ods. 6 sa rozširuje tam uvedený odkaz na osobitnú právnu úpravu, ktorá reguluje funkčné príplatky predsedu a podpredsedu najvyššieho správneho súdu. Funkčné príplatky funkcionárov najvyššieho správneho súdu bude upravovať zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na rovnaké znenie vykonávaných zmien sa navrhuje ich sústredenie do jedného novelizačného bodu.

K bodu 31 (§ 32 ods. 6)

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je podriadiť funkcionárov najvyššieho správneho súdu režimu ústavného zákona č. 357/2014 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, a to v intenciách čl. 2 ods. 1 písm. zp) cit. ústavného zákona. Docieli sa tak stav, kedy predsedovia a podpredsedovia oboch najvyšších súdov budú spadať pod režim cit. ústavného zákona.

K bodu 32 (§ 33)

Vypustenie § 33 súvisí s jeho inkorporovaním do zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 33 (§ 34 ods. 8)

Cieľom navrhovanej úpravy je rozšíriť ustanovenia o ochrane sudcov podľa § 34 ods. 8 aj na sudcov, ktorí vybavujú agendu registra partnerov verejného sektora podľa zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 34

Vzhľadom na vypustenie inštitútu odmien sa navrhuje vypustenie súvisiacej právnej úpravy.

K bodu 35 (§ 44)

Právna úprava náhrady výdavkov pri preložení a pri dočasnom pridelení sa musí vzťahovať aj na sudcov najvyššieho správneho súdu. Preto sa navrhuje rozšírenie právnej úpravy v § 44 aj na sudcov najvyššieho správneho súdu.

K bodu 36 [§ 65 ods. 1 písm. f)]

Návrhom dochádza k zrušeniu odmien sudcov. Predkladateľ pri návrhu zohľadňoval ústavnú požiadavku, podľa ktorej plat sudcu by mal byť stabilnou a nemanipulovateľnou veličinou, a nemal by byť pohyblivým faktorom, s ktorým môže kalkulovať aktuálne vládne zoskupenie. Návrh pri platových pomeroch sudcov vypúšťa priznávanie odmien sudcov, ktoré nie sú obligatórnou súčasťou platu sudcu, ale fakultatívnou možnosťou predsedu súdu. Nakoľko tento inštitút nerešpektuje princíp, že sudca je odmeňovaný za vykonávanú sudcovskú funkciu len svojím funkčným platom a nie spôsobom závislým od subjektívneho posúdenia osoby rozhodujúcej o udelení odmeny, navrhuje sa jeho úplné zrušenie. Podľa nálezu Ústavného súdu (PL.ÚS 12/05): „výkon nezávislej rozhodovacej činnosti principiálne nepripúšťa odmeňovanie sudcu fakultatívnou dávkou (t.j. odmenou) z dôvodu, že sa musí vylúčiť možnosť faktického ovplyvňovania rozhodovacej činnosti sudcu prostredníctvom hmotnej zainteresovanosti fakultatívnou dávkou, ktorá sa priznáva rozhodovaním orgánov správy súdnictva, ktoré podliehajú ministrovi spravodlivosti ako predstaviteľovi výkonnej moci.“ Vo všeobecnosti platí, že sudca by mal byť odmeňovaný len svojím funkčným platom.

K bodu 37 (§ 66 ods. 1)

Z hľadiska platových pomerov sudcov najvyššieho správneho súdu sa navrhuje, aby tieto boli rovnaké ako v prípade sudcov najvyššieho súdu. Niet dôvodu, aby platové ohodnotenie sudcov najvyšších súdov bolo odlišné. A teda základným platom sudcu najvyššieho správneho súdu bude 1,3 násobku platu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky.

K bodu 38 [§ § 69 ods. 1 písm. c)]

V prípade funkčného príplatku za výkon funkcie predsedu kolégia najvyššieho správneho súdu bude tento rovnaký ako v prípade sudcu, ktorý je predsedom kolégia najvyššieho súdu.

K bodu 39 [§ § 69 ods. 1 písm. d)]

V prípade funkčného príplatku za výkon funkcie predsedu senátu najvyššieho správneho súdu bude tento rovnaký ako v prípade sudcu, ktorý je predsedom senátu najvyššieho súdu.

K bodu 40 (§ 69 ods. 5)

Právna úprava obsiahnutá v § 69 ods. 5 sa bude vzťahovať aj na toho sudcu najvyššieho správneho súdu, ktorý bude poverený predsedom súdu, aby do zvolenia predsedu kolégia plnil úlohy predsedu kolégia.

K bodu 41 (§ 71 ods. 1)

V právnej úprave vymedzenia funkčného platu sudcu sa zohľadňuje existencia najvyššieho správneho súdu.

K bodu 42 (§ 78a)

Návrhom dochádza k zrušeniu odmien sudcov. Predkladateľ pri návrhu zohľadňoval ústavnú požiadavku, podľa ktorej plat sudcu by mal byť stabilnou a nemanipulovateľnou veličinou, a nemal by byť pohyblivým faktorom, s ktorým môže kalkulovať aktuálne vládne zoskupenie. Návrh pri platových pomeroch sudcov vypúšťa priznávanie odmien sudcov, ktoré nie sú obligatórnou súčasťou platu sudcu, ale fakultatívnou možnosťou predsedu súdu.

K bodu 43 (§ 81 ods. 1)

Navrhuje sa, aby predsedovi najvyššieho správneho súdu patrili rovnaké náhrady nákladov a hmotné výhody ako predsedovi najvyššieho súdu.

K bodu 44 (§ 81 ods. 2)

Navrhuje sa, aby podpredsedovi najvyššieho správneho súdu patrili rovnaké náhrady nákladov a hmotné výhody ako podpredsedovi najvyššieho súdu.

K bodu 45 [§ 82 ods. 1 písm. a)]

Podľa doterajšej sa do času praxe rozhodujúcej na zaradenie do príslušného platového stupňa započítaval aj čas prípravnej služby justičného čakaťa. Vzhľadom na zavedenie inštitútu odbornej justičnej stáže sa navrhuje, aby do započítateľnej praxe započítaval aj čas výkonu odbornej justičnej stáže. Berúc do úvahy obsah tohto inštitútu je zrejmé, že je porovnateľný s doterajšou úpravou odbornej prípravy justičného čakaťa.

K bodu 46 (§ 93)

Návrhom dochádza k časovému obmedzeniu poberania príplatku k náhrade príjmu a príplatok k nemocenskému, a to po dobu 60 dní od kedy naň vznikol nárok. Tento príplatok patrili sudcovi, ak bol tento uznaný pre chorobu alebo úraz za dočasne neschopného na výkon funkcie. Inak povedané, ide o vysoký nadštandard sociálneho zabezpečenia, ktorý nijak nesúvisí s platovým ohodnotením funkcie sudcu a nemožno ho spájať s princípom nezávislosti súdnej moci. Sudcovi pri dočasnej práceneschopnosti zostáva zachovaný štandard sociálneho zabezpečenia (nárok na náhradu príjmu alebo nárok na nemocenské), tzn. sudca, aj keď neschopný pre chorobu výkonu funkcie, je materiálne zabezpečený rovnako, ako iný povinne poistený zamestnanec (na účely zdravotného poistenia, nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia sa sudca posudzuje ako zamestnanec, § 102 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediacich). Predkladateľ sa stotožňuje so závermi ústavného súdu vo veci PL. ÚS 10/06, že príplatok je špecifické plnenie, ktoré nemožno stotožňovať s plnením zo sociálneho poistenia. Príplatky nie sú vyplácané z odvodov do Sociálnej poisťovne, ale priamo zo štátneho rozpočtu, z rozpočtovej kapitoly súdnictva. Z hľadiska teórie práva sociálneho zabezpečenia ide o tzv. nesystémovú dávku, dávku vyplácanú z rozpočtu bez reflexie v pôvodných príspevkoch poberateľa. Príplatky nemožno považovať za sociálne právo. Sociálne práva uvedené v ústavnom texte sú veľmi ekonomicky a politicky podmienené. Z ich povahy a v zmysle tradičného ústavného práva vyplýva značný priestor pre zákonodarcu na úpravu hlavne plnení uhrádzaných zo štátneho rozpočtu. Ak má zákonodarca pri rozpočtovo hradených dávkach sociálneho zabezpečenia široký priestor na uvažovanie, tak pri predmetnom príplatku je tento priestor ešte širší. V rámci tohto priestoru si zákonodarca počína predkladaným návrhom plne legitímne a nearbitrárne.

K bodu 47 [§ 95 ods. 1 písm. b) tretí bod]

Vzhľadom na to, že pri dosiahnutí veku 65 rokov, resp. 68 rokov bude dochádzať k zániku funkcie sudcu *ex constitutione*, je potrebné túto skutočnosť zohľadniť aj v právnej úprave príplatku za výkon funkcie sudcu. A teda podľa predkladaného návrhu aj v prípade zániku funkcie sudcu z dôvodu dosiahnutia veku 65 rokov, resp. 68 rokov bude sudcovi patriť príplatok za výkon funkcie sudcu, ak sú splnené aj ostatné zákonom vyžadované podmienky.

K bodu 48 (§ 114 ods. 2)

V právnej úprave konania vo veciach náhrady škody sa v prípade rozhodnutiu predsedu najvyššieho správneho súdu navrhuje pripustenie podania rozkladu rovnako ako je to v prípade prípustnosti rozkladu proti rozhodnutiu predsedu najvyššieho správneho súdu.

K bodu 49 (§ 114 ods. 5)

Vzhľadom na zriadenie najvyššieho správneho súdu sa navrhuje zohľadniť túto skutočnosť aj v právnej úprave príslušnosti na konanie a rozhodovanie vo veciach náhrady škody spôsobenej úrazom alebo chorobou z povolania. V prípade nárokov sudcov najvyššieho správneho súdu bude o nich rozhodovať predseda tohto súdu.

K bodu 50 [§ 116 ods. 1 písm. d)]

Navrhované ustanovenie upravuje skutkovú podstatu disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1 písm. d), kde dochádza k vypusteniu časti „alebo nespôsobilosť sudcu hodnoverným spôsobom preukázať zdroj majetkových prírástkov, ktoré zjavne presahujú súhrn jeho platov a iných vyčíslených príjmov,“.

K bodu 51 [§ 116 ods. 2 písm. c)]

Navrhované ustanovenie upravuje skutkovú podstatu závažného disciplinárneho previnenia, kde dochádza k vypusteniu časti skutkovej podstaty v znení „alebo opakovaná nespôsobilosť sudcu hodnoverným spôsobom preukázať zdroj svojich majetkových prírástkov, ktoré zjavne presahujú súhrn jeho platov a iných vyčíslených príjmov,“.

K bodu 52 [§ 116 ods. 3 písm. c)]

Navrhované ustanovenie upravuje skutkovú podstatu závažného disciplinárneho previnenia nezlučiteľného s funkciou sudcu podľa § 116 ods. 3 písm. c), podľa ktorého závažným disciplinárnym previnením nezlučiteľným s funkciou sudcu je nespôsobilosť sudcu hodnoverným spôsobom preukázať statočnosť pôvodu majetkového prírástku alebo statočnosť pôvodu samotného majetku v konaní podľa osobitného predpisu.

Zákonodarca je presvedčený, že už samotná nespôsobilosť sudcu hodnoverným spôsobom preukázať statočnosť pôvodu akéhokoľvek majetkového prírástku alebo statočnosť pôvodu samotného majetku v konaní podľa osobitného predpisu je v rozpore s riadnym výkonom sudcovskej funkcie a s funkciou sudcu. Takýto prístup zákonodarcu k definovanej skutkovej podstaty závažného disciplinárneho previnenia je plne legitímny, pričom sa opiera

o ústavnú požiadavku na riadny výkon funkcie sudcu a najmä o ústavný princíp nezávislosti výkonu súdnej moci.

Zákonná úprava vykonáva doplnený text ústavy o čl. 141b a reflektuje požiadavky nálezů ústavného súdu PL. ÚS 21/2014.

K bodu 53 [§ 116 ods. 3 písm. g)]

Navrhované ustanovenie upravuje novú skutkovú podstatu závažného disciplinárneho previnenia nezlučiteľného s funkciou sudcu podľa § 116 ods. 3 písm. g), podľa ktorého závažným disciplinárnym previnením nezlučiteľným s funkciou sudcu je porušenie povinnosti spĺňať predpoklady sudcovskej spôsobilosti spočívajúce v obchodných, majetkových alebo finančných vzťahoch s osobami z prostredia organizovaného zločinu vyplývajúce zo stanoviska súdnej rady prijatého v rámci dohľadu súdnej rady podľa osobitného predpisu.

Zákonnodarca je presvedčený, že požiadavka, aby sudca nemal obchodné, majetkové alebo finančné vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu, je požiadavkou, ktorá priamo súvisí so samotným poslaním sudcu a so samotnými základmi nezávislosti súdnej moci. Je legitímne podradiť udržiavanie obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov s osobami z prostredia organizovaného zločinu pod závažné disciplinárne previnenie nezlučiteľné s funkciou sudcu.

Zákonná úprava vykonáva doplnený text ústavy o čl. 141b a reflektuje požiadavky nálezů ústavného súdu PL. ÚS 21/2014.

K bodu 54 (§ 119 ods. 1)

Podľa čl. 136 ods. 3 ústavy bude disciplinárnym súdom pre predsedu a podpredsedu najvyššieho správneho súdu ústavný súd. Túto skutočnosť je potrebné zohľadniť v doterajšej právnej úprave.

K bodu 55 (§ 119b ods. 1)

Navrhovaným doplnením právnej úpravy sa rozširuje možnosť využitia kapacít emeritných sudcov, ale aj sudcov, ktorým zanikla funkcia sudcu z dôvodu dosiahnutia veku 65 rokov, resp. 68 rokov, aj na účely disciplinárnych konaní, pretože sa im umožňuje vykonávať funkciu predsedu alebo člena disciplinárneho senátu.

K bodu 56 (§ 139 ods. 3)

Vzhľadom na nejednotný postup pri overovaní predpokladu bezúhonnosti u prísediach sa navrhuje výslovne odkázať na aplikáciu rovnakej právnej úpravy, ktorý sa používa v prípade sudcov. A teda aj v prípade prísediach je nevyhnutné zabezpečiť odpis z registra trestov. Tento odpis bude zabezpečovať predseda príslušného súdu, ktorým je súd, na ktorom bude prísediaci vykonávať funkciu.

K bodu 57 (§ 145 ods. 2)

Berúc do úvahy ústavné ukotvenie vekového cenzu sudcov všeobecných súdov sa navrhuje ustanovenie horného vekového cenzu pre prísediach sudcov. Cieľom tohto

obmedzenia je zabezpečiť funkčnosť trestných senátov okresných súdov bez toho aby bola činnosť týchto senátov negatívne ovplyvnená tým, že zastupiteľstvá miest alebo mestských častí neuvážene zvolia spomedzi kandidátov na prísediach sudcov kandidáta, ktorého veľmi vysoký vek a s tým spojený zdravotný stav nedáva záruku, že bude z objektívnych dôvodov spôsobilý plniť funkciu prísediaceho sudcu nie len počas celého funkčného obdobia, ale aj počas trvania trestného konania, ktoré často prekračuje štvorročné funkčné obdobie. Ustanovením horného vekového cenzu z uvedených dôvodov prispeje k plynulejšiemu výkonu súdnictva v trestných veciach.

K bodu 58 (§ 148)

Navrhuje sa vymedzenie pojmu odborný justičný stážista (legislatívna skratka „stážista“ je zavedená v § 30 ods. 7). Tak ako justičný čakateľ, aj stážista bude štátnym zamestnancom, na ktorého sa bude vzťahovať všeobecná úprava štátnej služby s výnimkami obsiahnutými v zákone č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podriadenie právneho vzťahu medzi stážistom a súdom režimu zákona o štátnej službe je určujúce aj pre spôsob obsadenia funkcie stážistu, ktorá sa bude obsadzovať na základe výberového konania, ktorého základné parametre vymedzuje zákon o súdoch a podrobnosti o jeho priebehu bude upravovať vykonávací predpis vydaný podľa § 149o zákona o sudcoch a prísediach.

Z nového znenia prvej vety vyplýva aj obsahové vymedzenie činnosti stážistu, ktorým je príprava na výberové konania na voľné miesto sudcu. Konceptne tak tento inštitút vytvára priestor pre osvojenie si odborných znalostí a praktických zručností potrebných pre výkon funkcie sudcu, a v konečnom dôsledku pre lepšiu východiskovú pozíciu vo výberovom konaní.

K bodu 59 (§ 149)

Vymedzujú sa podmienky pre prijatie stážistu do štátnej služby. V porovnaní s doterajšou úpravou justičných čakateľov sa bude vyžadovať splnenie podmienky úspešného absolvovania justičnej skúšky (alebo porovnateľnej skúšky). Doterajšia príprava justičného čakateľa bola zavŕšená justičnou skúškou. U stážistu sa predpokladá, že tento typ overenia odborných vedomostí už absolvoval napríklad vykonaním odbornej justičnej skúšky z pozície vyššieho súdneho úradníka, asistenta sudcu, či poradcu sudcu ústavného súdu, alebo prokurátora, advokáta, vrátane advokátskeho koncipienta či notára. Okrem odbornej justičnej skúšky sa pre prijatie do štátnej služby bude vyžadovať splnenie podmienky veku 30 rokov, vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v odbore právo, podmienky plnej spôsobilosti na právne úkony vrátane zdravotnej spôsobilosti, podmienky bezúhonnosti, podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky, t.j. podmienok, ktoré treba splniť pre vymenovanie do funkcie sudcu. Podmienka veku 30 rokov a absolvovania odbornej justičnej skúšky vytvárajú vo svojej podstate podmienku výkonu právnickej praxe.

K bodu 60 (§ 149a ods. 1)

Keďže stážista sa pripravuje na výberové konanie, navrhuje sa vypustenie bezpredmetnej právnej úpravy v § 149a ods. 1 týkajúcej sa vymedzenia účelu výberového konania na funkciu stážistu.

K bodu 61 (§ 149b ods. 1)

Berúc nové nastavenie podmienok prijatia do funkcie stážistu sa vypúšťa neaktuálny vnútorný odkaz v § 149b ods. 1. Pre účasť vo výberovom konaní bude potrebné splniť len podmienky podľa § 149 ods. 1 písm. a).

K bodu 62 (§ 149c ods. 1)

Novým prvkom v právnej úprave v porovnaní s doterajšou úpravou justičných čakaťov je rozšírenie výberového konania aj o psychologické posúdenie, ktoré sa bude vykonávať podľa rovnakých pravidiel ako v prípade výberového konania na voľné miesto sudcu. Predkladateľ má za to, že zakomponovanie psychologického posúdenia do výberového konania stážistov prispeje k tomu, že tento inštitút budú využívať len osoby, ktorých osobnostné vlastnosti vytvárajú predpoklady pre riadny výkon funkcie sudcu, čím sa vylúči možnosť absolvovania odbornej justičnej stáže v prípadoch nežiaducich patológií.

K bodu 63 (§ 149e)

Doterajšia úprava skladania sľubu sa vypúšťa, pretože ďalej nemá svoje opodstatnenie. Navyše, podmienka skladania sľubu nie je už ani podmienkou výkonu štátnej služby podľa zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 64 (§ 149f ods. 1)

Navrhuje, sa aby odborná justičná stáž trvala jeden rok. Vzhľadom na to, že stážistom bude len osoba, ktorá už má odbornú justičnú skúšku, nie je potrebné, aby stáž trvala tri roky ako príprava justičného čakaťa. Uplynutím doby trvania odbornej justičnej stáže bude dochádzať k skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru stážistu.

K bodu 65 (149g a 149i)

Navrhuje sa vypustenie neaktuálnej úpravy v § 149g, ktorá sa čiastočne presúva do § 149f ods. 1 a rovnako aj úprava priebežného hodnotenia, pretože v prípade stáže trvajúcej len jeden rok namiesto troch rokov stráca priebežné hodnotenie svoje opodstatnenie.

K bodu 66 (§ 149j ods. 1)

Navrhovaná zmena zohľadňuje skutočnosť, že odborná justičná stáž nie je zavŕšená vykonaním odbornej justičnej skúšky. Preto treba zmeniť aj moment vykonania záverečného hodnotenia stážistu.

K bodu 67 (§ 149j ods. 2)

Keďže sa priebežné služobné hodnotenia rušia, vypúšťa sa zmienka o nich zo súvisiaceho ustanovenia.

K bodu 68 (§ 149j ods. 4)

Dopĺňaná úprava ma za cieľ nahradiť hodnotenie podľa zákona o štátnej službe záverečným hodnotením vykonaným podľa zákona o sudcoch a prísediacich. Jednoznačným spôsobom sa tak vymedzí vzťah týchto dvoch zákon. Predkladateľ má za tom, že nie je účelné vykonávať to isté hodnotenie dvakrát podľa dvoch rôznych zákonov.

K bodu 69 (§ 149k)

V tomto prípade ide o vypustenie právnej úpravy, ktorá je neaktuálna už v súčasnosti, pretože ani justičný čakateľ a ani stážista neskladajú sľub.

K bodu 70 (§ 149l)

Navrhuje sa vypustenie právnej úpravy, ktorá v dôsledku zavedenia nového inštitútu odbornej justičnej stáže stráca svoje opodstatnenie.

K bodu 71 (§ 149m)

Upravuje sa trvanie dočasnej štátnej služby odborného justičného stážistu tak, že táto bude trvať najdlhšie do uplynutia doby trvania odbornej justičnej stáže, t.j. po uplynutí jedného roku.

K bodom 72 a 73 [§ 149o písm. d) a h)]

V nadväznosti na úpravu nových podmienok prijatia do štátnej služby odborného justičného stážistu sa aktualizuje splnomocňujúce ustanovenie tak, aby vykonávacia úprava riešila aj podrobnosti o psychologickom posúdení uchádzača o pozíciu odborného justičného stážistu a o jeho záverečnom hodnotení.

K bodu 74 (§ 151zf)

Navrhované prechodné ustanovenie ma za cieľ upraviť obsadzovanie voľných miest sudcov najvyššieho správneho súdu. Predkladateľ nepovažuje za vhodné, aby voľné miesta sudcov najvyššieho správneho súdu boli obsadzované automatickým presunom sudcov správneho kolégia najvyššieho súdu. Uvedené predstavuje základné východisko pre procedúru obsadzovania voľných miest sudcov na zriaďovanom súde.

Prvým krokom pre spustenie procedúry obsadzovania voľných miest sudcov na akoľvek súde je existencia voľného miesta sudcu. Voľné miesta sudcov na všeobecných súdoch s výnimkou najvyššieho súdu určuje minister spravodlivosti po prerokovaní s predsedami dotknutých súdov a so súdnou radou, čo vyplýva § 71 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ku dňu účinnosti právnej úpravy, ktorou sa zriaďuje najvyšší správny súd nebude mať tento súd predsedu súdu. Rovnako nebude mať sudcov, z ktorých by ten vekom najstarší mohol plniť úlohy predsedu tohto súdu. Preto nie je možné aplikovať právnu úpravu, ktorá sa inak viaže na určovanie voľných miest sudcov na najvyšších súdov ich predsedami. Preto sa navrhuje, aby prvé voľné miesta sudcov určil minister spravodlivosti, pričom procedúra ich určovania bude zahŕňať ich prerokovanie v súdnej rade avšak bez predchádzajúceho prerokovania s predsedom najvyššieho správneho súdu. Aby bol proces obsadzovania voľných miest sudcov najvyššieho

správneho súdu úspešný a tento mohol začať vykonávať svoju pôsobnosť odo dňa určeného Ústavou Slovenskej republiky, je potrebné, aby celkové počty sudcov a voľné miesta sudcov boli určené čo najskôr. Tomu zodpovedá lehota do 31. januára 2021 navrhovaná v § 151zf ods. 1.

Návrh zákona ďalej predpokladá, že prvé voľné miesta sudcov najvyššieho správneho súdu sa budú obsadzovať výberovým konaním, ktoré bude pozostávať len z verejného vypočutia kandidátov a preverenia ich sudcovskej spôsobilosti, pričom výberové konanie bude uskutočňovať namiesto výberovej komisie priamo súdna rada. Verejné vypočutie sa bude riadiť štandardami verejného vypočutia kandidátov na funkciu sudcu ústavného súdu. Vzhľadom na to, sa v § 151zf ods. 2 upravuje pravidlo, že voľné miesto sudcu najvyššieho súdu sa bude obsadzovať výberovým konaním, ktoré bude prebiehať v čase, ktorý predchádza momentu, kedy najvyšší správny súd začne vykonávať svoju pôsobnosť. To znamená, že právna úprava obsadzovania voľných miest sudcov najvyššieho správneho súdu Súdnou radou Slovenskej republiky má svoje časové ohraničenie (do 30. júna 2020). Po uplynutí tohto prechodného obdobia sa bude aplikovať všeobecná právna úprava obsadzovania voľných miest sudcov výberovým konaním v zmysle právnej úpravy uvedenej v § 28 až 29. Inak povedané, po uplynutí prechodného obdobia súdna rada stráca svoje oprávnenie vykonávať výberové konanie na funkciu sudcu najvyššieho správneho súdu.

V navrhovanom § 151zf ods. 3 sa upravuje obsah výberového konania. Vzhľadom na väzbu odseku 3 na odsek 2 je zrejmé, že ide aj právna úprava v odseku 3 má svoje časové ohraničenie, pretože sa uplatňuje len vo výberových konaniach, ktoré vykonáva súdna rada v čase do 30. júna 2020. Navrhuje sa, aby výberové konanie na voľné miesta sudcov najvyššieho správneho súdu v prechodnom období pozostávalo len z verejného vypočutia pred súdnou radou a overenia predpokladov sudcovskej spôsobilosti. To znamená, že ide o obdobný koncept ako v prípade obsadzovania uvoľnených miest sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky, pri ktorých samotnej voľbe v pléne Národnej rady Slovenskej republiky predchádza vypočutie kandidátov v príslušnom výbore parlamentu. Pretože uskutočnenie výberového konania sa zveruje do pôsobnosti súdnej rady, navrhuje sa, aby predseda súdnej rady bol zodpovedný za organizačné a technické zabezpečenie priebehu výberového konania.

V odseku 4 sa upravuje obsah verejného vypočutia kandidátov na zasadnutí súdnej rady. Predkladateľ volí to najjednoduchšie riešenie, kedy odkazuje na použitie pravidiel verejného vypočutia kandidátov na sudcov ústavného súdu v Ústavnoprávnom výbore Národnej rady Slovenskej republiky. A teda zámerom predkladateľ je docieľiť stav, kedy súdna rada bude aplikovať § 116a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

V odseku 5 sa upravuje povinnosť predsedu súdnej rady vyhlásiť prvé výberové konanie na funkciu sudcu najvyššieho správneho súdu s dostatočným časovým predstihom predtým ako tento súd začne vykonávať svoju činnosť. Z dikcie zákona je zrejmé, že ide o lehotu na vyhlásenie prvého výberového konania. Zákon nevylučuje, aby výberových konaní predtým než najvyšší správny súd začne vykonávať svoju činnosť bolo viac. Každá výberové konanie, ktoré sa stihne uskutočniť v termíne do 1. júla 2021 sa bude riadiť pravidlami uvedenými v § 151zf.

Keďže návrh zákona v § 151zf operuje s pojmom „výberové konanie“, bude sa na toto výberové konanie vzťahovať právna úprava uvedená v § 28 až 29 v rozsahu v akom § 151zf neustanovuje inak.

V odseku 7 sa upravuje prechodné ustanovenie v nadväznosti na zavedenie vekového cenzu v prípade prísediacich, pričom sa navrhuje aplikovať novú právnu úpravu len v prípade prísediacich, ktorí budú zvolení po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy. Dôvodom pre tento postup je to, že v prípade prísediacich doteraz absentovala možnosť ich odvolania z dôvodu dosiahnutia určeného veku, tak ako tomu doteraz bolo v prípade sudcov všeobecných súdov.

K bodu 75

Navrhuje sa nahradenie pojmu „justičný čakateľ“ pojmom „stážista“, a teda vzťahnúť doterajšiu úpravu vzťahujúcu sa na justičných čakateľov na stážistov. Predkladateľ považuje za účelnejšie vykonať túto zmenu naprieč celým zákonom generálnym spôsobom. Tam, kde je to potrebné, sa obsah novelizácie premieta do samostatných novelizačných bodov.

K bodu 76

Ide o legislatívno-technickú úpravu, ktorou sa doterajší pojem „odborná príprava justičného čakateľa“ nahrádzajú pojmom „odborná justičný stáž“ v príslušnom tvare.

K čl. VIII

(zákon č. 4/2001 Z. z.)

Doplnenie právnej úpravy nadväzuje na zriadenie najvyššieho správneho súdu a koncept, podľa ktorého sa v osobitných predpisoch garantujú funkcionárom najvyššieho správneho súdu rovnaké práva a povinnosti ako predsedom a podpredsedom. Z tohto dôvodu budú preto predseda a podpredseda najvyššieho správneho súdu oprávnení na vstup do objektov Zboru väzenskej a justičnej stráže na doklad totožnosti bez osobitného povolenia.

K čl. IX

(zákon č. 153/2001 Z. z.)

K bodu 1 (§ 15 ods. 5)

Zmena § 15 ods. 5 nadväzuje na zmenu čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, kde sa vypúšťa právna úprava udeľovania súhlasu so vzatím do väzby sudcu všeobecného súdu a generálneho prokurátora Slovenskej republiky. V kontexte navrhovanej ústavnej zmeny je potrebné adekvátne zmeniť § 15 ods. 5 zákona o prokuratúre tak, že z doterajšieho znenia sa vypustí zmienka o sudcoch okresných súdov, krajských súdov, Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu, pretože v tejto časti je zákonná úprava neaktuálna. Keďže v Ústave Slovenskej republiky zostáva zachovaný koncept udeľovania súhlasu so vzatím do väzby sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky (čl. 136 ods. 2 zostáva nedotknutý), bude sa § 15 ods. 5 obmedzovať len na právnu úpravu požadovania o vydanie súhlasu so vzatím do väzby sudcu ústavného súdu.

K bodu 2 (§ 16)

Doterajšie znenie § 16 vymedzovalo pôsobnosť generálneho prokurátora Slovenskej republiky k najvyššiemu súdu. Vzhľadom na zriadenie najvyššieho správneho súdu je potrebné toto ustanovenie rozšíriť aj o zriaďovaný súd. Formálno-právne sa obsah doterajšieho

ustanovenia nemení a koncept § 16 zostáva zachovaný. Pôsobnosť generálneho prokurátora Slovenskej republiky v rozsahu podľa doterajšieho § 16 sa po novom bude vzťahovať aj na najvyšší správny súd.

K bodu 3 (§ 46 ods. 1)

Platné znenie § 46 ods. 1 zákona o prokuratúre upravuje príslušnosť prokurátorov na konanie pred najvyšším súdom. Vzhľadom na to, že zriaďovaný najvyšší správny súd bude z hľadiska hierarchie súdnej sústavy súdom rovnocenným s najvyšším súdom, navrhuje sa, aby sa koncept príslušnosti na konanie generálneho prokurátora a prokurátorov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky uplatňoval aj v prípade konania pred najvyšším správnym súdom.

K čl. X

(zákon č. 154/2001 Z. z.)

K bodu 1

Doplnenie právnej úpravy nezlučiteľnosti výkonu funkcie prokurátora s inými verejnými funkciami sa vykonáva v nadväznosti na zriadenie najvyššieho správneho súdu. Podľa doterajšej úpravy je výkon funkcie prokurátora nezlučiteľný s funkciou sudcu na všetkých všeobecných súdoch. Niet relevantného dôvodu na iný prístup v prípade funkcie sudcu najvyššieho správneho súdu.

K bodom 2 až 6

Návrhom dochádza k zrušeniu odmien prokurátorov a k časovému obmedzeniu nároku na a príplatku k náhrade príjmu a príplatku k nemocenskému u prokurátorov. Dôvody tejto zmeny sú detailnejšie uvedené v odôvodnení k čl. VIII, kde k analogickej úprave u sudcov.

K čl. XI

(zákon č. 483/2001 Z. z.)

Cieľom novelizácie zákona o bankách je vytvoriť zákonné predpoklady pre zefektívnenie preverovania majetkových pomerov sudcov za podmienok, ktoré sú upravené v zákone č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to tým, že sa vytvára možnosť pre súdnu radu oboznámiť sa údajmi tvoriacimi bankové tajomstvo v prípade bankových účtov sudcov, ktorí sa podrobujú preverovaniu majetkových pomerov, resp. preverovaniu sudcovskej spôsobilosti.

K čl. XII

(zákon č. 566/2001 Z. z.)

K bodu 1 (§ 99 ods. 19)

Vzhľadom na zriadenie najvyššieho správneho súdu sa navrhuje rozšíriť informačnú povinnosť Národnej banky Slovenska pri poskytovaní zoznamu centrálnych depozitárov aj o najvyšší správny súd.

K bodu 2 (§ 133 ods. 2)

Návrhom sa zohľadňuje v právnej úprave konfliktu záujmov existencia najvyššieho správneho súdu. A teda ani sudca najvyššieho správneho súdu (rovnako ako sudca najvyššieho súdu) nebude môcť byť členom predstavenstva, členom dozornej rady ani zamestnancom obchodníka s cennými papiermi alebo centrálného depozitára.

K čl. XIII

(zákon č. 185/2002 Z. z.)

K bodu 1 (§ 1)

Rozšírenie predmetu zákonnej úpravy nadväzuje na navrhovanú ústavnú zmenu spočívajúcu v zaradení podpredsedu súdnej rady do textu ústavy. Vzhľadom na ústavné splnomocnenie na úpravu podrobností o voľbe a odvolávaní podpredsedu súdnej rady v zákone je žiaduce túto skutočnosť vyjadriť aj v predmete úpravy novelizovaného zákona.

K bodu 2 (§ 3 ods. 2)

Zo zmien navrhovaných v čl. 141a ods. 2 ústavy vyplýva, že prezident Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky a Národná rada Slovenskej republiky budú do súdnej rady nominovať osoby, ktoré nie sú sudcami. Preto je potrebné túto skutočnosť zohľadniť aj v zákonnej úprave, kde sa doterajšie pravidlo, že uvedené zložky štátnej moci nominujú „spravidla“ nesudcov, mení na pravidlo, že vždy ide o nesudcov. Na tento účel sa vypúšťa slovo „spravidla“ z textu právnej normy, čím sa dosiahne úplný súlad s Ústavou Slovenskej republiky.

K bodu 3 (§ 3a)

Ide o legislatívno-technickú zmenu, ktorej cieľom je zavedenie legislatívnej skratky pre Ústavu Slovenskej republiky na platnom znení zákona.

K bodu 4 [§ 3a ods. 1 písm. d)]

Vzhľadom na zriadenie najvyššieho správneho súdu je potrebné túto skutočnosť vyjadriť aj v právnej úprave pôsobnosti súdnej rady v oblasti zabezpečovania výkonu verejnej kontroly súdnictva podľa § 3a ods. 1 písm. d) účasťou jej členov na zasadnutiach pléna oboch najvyšších súdov. Pôsobnosť súdnej rady podľa § 3a ods. 1 písm. d) sa preto rozširuje aj na najvyšší správny súd.

K bodu 5 (§ 3b)

V zákone o súdnej rade novelizovaný § 3b reaguje na doplnenie ústavy o čl. 141b ústavy. Ustanovenia § 3b konkretizujú kompetencie súdnej rady pri výkone pôsobnosti podľa čl. 141a ods. 5 písm. i) a čl. 141b ústavy. Ustanovenia § 3b vytvárajú predpolie pre následnú bližšiu konkretizáciu výkonu pôsobnosti v rámci preverovania predpokladov sudcovskej spôsobilosti a majetkových pomerov sudcov, t. j. vo veciach písomného vyhlásenia sudcu a majetkového priznania sudcu, vo veciach majetkových pomerov sudcu, pri vykonávaní dohľadu nad spĺňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti, pri overovaní spĺňania predpokladov sudcovskej spôsobilosti u kandidátov na funkciu sudcu a pri uplatňovaní

návrhového oprávnenia súdnej rady vo veciach disciplinárnej zodpovednosti sudcov aj podľa zákona o súdnej rade.

K bodu 6 (§ 4 ods. 4)

Doterajšie znenie § 4 ods. 4 sa presúva do § 27hh, v ktorom sa koncentrujú ustanovenia o poskytovaní súčinnosti súdnej rade. Čiže ide o zmenu v systematike a nie obsahu právnej úpravy.

K bodu 7 (§ 5 ods. 1)

Vzhľadom na úplnú profesionalizáciu funkcie podpredsedu súdnej rady sa navrhuje do zákonnej úpravy doplniť štandardnú úpravu zastupovania predsedu súdnej rady aj v iných prípadoch ako tých, ktoré sú doteraz upravené v zákone. A teda po novom bude môcť predseda súdnej rady poveriť svojim zastupovaním podpredsedu súdnej rady nie len v čase svojej neprítomnosti.

K bodu 8 (§ 5 ods. 4)

Precizuje sa doterajšia právna úprava týkajúca sa voľby, odvolania a zániku funkcie podpredsedu súdnej rady, pričom sa navrhuje, aby sa v prípade podpredsedu súdnej rady uplatnila tá istá úprava, ktorá sa používa v prípade predsedu súdnej rady s tým rozdielom, že navrhnuť odvolanie predsedu súdnej rady bude môcť aj priamo predseda súdnej rady.

K bodom 9 až 11 (§ 8 ods. 1, 2 a 5)

Vychádzajúc z programového vyhlásenia vlády, ako aj s ohľadom na rozširovanie pôsobnosti súdnej rady sa navrhuje zavedenie odmeňovania členov súdnej rady, ktorí nie sú sudcami, a ktorým sa navrhuje priznanie mesačnej odmeny vo výške 1,5 násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok. Právna úprava vychádza z návrhu spracovaného súdnou radou, ktorý súdna rada schválila na svojom zasadnutí 29. apríla 2019 uznesením 95/2019. Odmeňovanie členov súdnej rady, ktorí nie sú sudcami sa navrhuje aj v kontexte toho, že v dôsledku ústavných zmien a s tým súvisiacich zmien zákonnej úpravy dochádza k rozšíreniu pôsobnosti súdnej rady vykonávať preverovanie majetkových pomerov sudcov a sudcovskej spôsobilosti. Zavedenie odmeňovania členov súdnej rady, ktorí nie sú sudcami má preto plniť aj motivačnú funkciu.

Navrhovaná právna úprava bude mať v tejto časti negatívny dopad na štátny rozpočet prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Kancelárie Súdnej rady Slovenskej republiky. Odmenu členom súdnej rady, ktorí nie sú sudcami bude vyplácať Kancelária Súdnej rady Slovenskej republiky.

S navrhovanou úpravou v § 8 ods. 1, 2 a 5 súvisí aj prechodné ustanovenie § 34.

Okrem členov súdnej rady, ktorí nie sú sudcami, sú jej členmi súdnej rady aj sudcovia. V prípade členov súdnej rady, ktorí sú sudcami sa nenavrhuje zavádzanie ich odmeňovania, ale na strane druhej sa navrhuje v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov znížiť ich nápad na súdoch, na ktorých pôsobia, na polovicu, čo vytvára predpoklad pre efektívnejší výkon funkcie člena súdnej rady.

K bodu 12 (§ 10 ods. 2)

V čl. 141a ods. 2 ústavy sa navrhuje nanovo upraviť voľbu členov súdnej rady, a to tak, že jedného člena súdnej rady budú voliť spoločne sudcovia najvyšších súdov a zvyšných osem členov súdnej rady volených sudcami budú voliť sudcovia v jednomandátových volebných obvodoch. Túto skutočnosť je potrebné zohľadniť v právnej úprave aktívneho volebného práva. A teda aktívne volebné právo sudcov najvyšších súdov je obmedzené len na voľbu jedného člena súdnej rady, čo zodpovedá novému zneniu čl. 141a ods. 2 písm. a) ústavy. Aktívne volebné právo sudcov ostatných súdov je limitované na volebný obvod, v ktorom vykonávajú svoju funkciu, čo zodpovedá novému zneniu čl. 141a ods. 2 písm. b) ústavy; právna úprava volebných obvodov je v novom § 11a zákona. Podmienka výkonu volebného práva v podobe aktívneho výkonu funkcie sudcu zostáva zachovaná, t.j. aktívne volebné právo nemajú sudcovia, ktorí aktívne nevykonávajú svoju funkciu napríklad z dôvodu prerušenia výkonu funkcie sudcu alebo dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu.

K bodu 13 (§ 10 ods. 4)

Doterajšie znenie § 10 ods. 4 upravuje zostavovanie zoznamov sudcov oprávnených voliť členov súdnej rady. Zmysel § 10 ods. 4 zostáva novelizáciou zachovaný, pričom sa v ňom zohľadňuje nová úprava voľby členov súdnej rady sudcami na regionálnom princípe. Zoznam voličov oprávnených voliť budú zabezpečovať naďalej orgány sudcovskej samosprávy (sudcovské rady), pričom pre voľbu člena súdnej rady sudcami najvyšších súdov to budú predsedovia sudcovských rád týchto súdov a vo volebných obvodoch tieto zoznamy budú zostavovať predsedovia sudcovskej rady krajských súdov; na tento účel budú spolupracovať s predsedami sudcovských rád v ich obvode.

K bodu 14 (§ 11)

V § 11 je v súčasnosti upravené pasívne volebné právo sudcov kandidovať za člena súdnej rady a spôsob navrhovania kandidátov. S ohľadom na zmeny vykonávané v čl. 141a ods. 1 písm. a) a b) ústavy je nevyhnutné vykonať zmeny aj v tomto ustanovení. Z doterajšieho znenia zákona vyplýva, že pasívne volebné právo má len sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu, a teda nemá ho sudca, ktorý nevykonáva funkciu sudcu napr. z dôvodu prerušenia alebo dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu. Táto okolnosť zostáva novou úpravou nedotknutá. Čo sa v právnej úprave mení, je skutočnosť, že pasívne volebné právo sa v zmysle čl. 141a ods. 2 písm. b) ústavy obmedzuje na volebné obvody, resp. v prípade sudcu voleného podľa čl. 141a ods. 2 písm. a) ústavy na výkon funkcie sudcu na niektorom z najvyšších súdov.

V odseku 2 sa nanovo upravuje navrhovanie kandidátov na členov súdnej rady. Doterajšia úprava dáva návrhové oprávnenie sudcovským radám, stavovským organizáciám sudcov alebo určenému počtu sudcov (10). Predkladateľ má za to, že na tomto koncepte nie je potrebné meniť nič, resp. je potrebné zachovať súčasný štandard právnej úpravy. Táto úprava si však vyžaduje zmeny s ohľadom na zavedenie regionálneho princípu voľby členov súdnej rady sudcami.

Preto sa navrhuje, aby sudcovské rady mohli navrhovať kandidátov na členov súdnej rady len v rámci svojho volebného obvodu [písmeno a)]. V prípade člena súdnej rady voleného sudcami najvyšších súdov sa navrhuje, aby návrhové oprávnenie sudcovských rád týchto súdov sa týkalo len voľby člena súdnej rady za tieto súdy [písmeno b)]. V prípade sudcovských rád

treba poznamenať, že ak nastane situácia, že v rámci príslušného súdu nie je zriadená sudcovská rada (napr. všetkým jej členom uplynulo funkčné obdobie a noví členovia ešte neboli zvolení), tak pôsobnosť sudcovskej rady bude v súlade § 45 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení vykonávať plénum príslušného súdu.

Oprávnenie stavovskej organizácie sudcov navrhovať kandidátov na členov súdnej rady nebude limitované, a teda stavovská organizácia môže navrhovať kandidátov vo všetkých volebných obvodoch vrátane kandidáta na člena súdnej rady voleného sudcami najvyšších súdov [písmeno c)]. Vzhľadom na celoštátnu pôsobnosť týchto organizácií (je namieste ju predpokladať), sa navrhuje, aby stavovské organizácie mohli navrhnúť svojho kandidáta v ktoromkoľvek obvode. Platí však to isté, čo pri sudcovských radách – vyberajú do jednotlivých volebných obvodov len zo sudcov, ktorí vykonávajú funkciu v tomto volebnom obvode.

V prípade návrhového oprávnenia samotných sudcov sa navrhuje ponechať doterajšiu právnu úpravu ohľadom potrebného kvóra sudcov (10), pričom v prípade členov súdnej rady volených vo volebných obvodoch sa bude vyžadovať najmenej 10 sudcov za tento volebný obvod. Inak povedané, nemôže sa spojiť 10 sudcov z rôznych volebných obvodov a navrhnúť kandidáta do jedného volebného obvodu. V aktuálne najmenšom volebnom obvode (Krajský súd Trenčín) pôjde o približne 10 % sudcov. Situácia, aby sudcovská rada napr. Krajského súdu v Bratislave navrhla na kandidáta na člena súdnej rady sudcu, ktorý vykonáva funkciu na napr. Okresnom súd Košice I, t.j. mimo svojho obvodu nemôže nastať – poistkou preto je nové vymedzenie pasívneho volebného práva.

V prípade člena súdnej rady voleného sudcami najvyšších súdov sa bude vyžadovať aspoň 10 sudcov z týchto súdov, pričom časť hlasov môže byť z jedného najvyššieho súdu a časť hlasov z druhého najvyššieho súdu, t.j. nevyžaduje sa kvórum 10 sudcov za každý z týchto súdov.

Takto koncipovanú právnu úpravu navrhovania kandidátov na členov súdnej rady priamo sudcami považuje predkladateľ za dostatočne vyváženú a zachovávajúcu zmysel a štandard pôvodnej úpravy.

K bodu 15 (§ 11a)

Do zákonnej úpravy sa v nadväznosti na úpravu navrhovanú v čl. 141a ods. 2 písm. b) ústavy zavádza pojem „volebný obvod“. Pojem volebný obvod je pre uplatňovanie regionálneho princípu pri voľbe členov súdnej rady pojmom určujúcim, pretože na volebný obvod sa viaže výkon aktívneho a pasívneho volebného práva, rovnako aj kreovanie volebných orgánov. Z dikcie ústavy je zrejmé, že pre voľbu členov súdnej rady podľa čl. 141a ods. 1 písm. b) sa má vytvárať viacero volebných obvodov. Ústavná úprava zároveň vyžaduje, aby volebné obvody boli usporiadané tak, aby na zvolenie alebo odvolanie člena súdnej rady bol potrebný porovnateľný počet sudcov v jednotlivých obvodoch. Text ústavy v tomto prípade zakotvuje požiadavku na také volebné obvody, v ktorých má hlas voliča (sudcu) porovnateľnú váhu. Preto je potrebné, aby zákonná úprava volebných obvodov rešpektovala ústavný parameter ich kreovania. Predkladateľ zvažoval pri koncipovaní právnej úpravy volebných obvodov niekoľko možností ich usporiadania, pričom výsledné znenie uvedené v § 11a možno považovať za riešenie, ktoré spĺňa parameter porovnateľnej váhy hlasu voličov. Navrhovaná právna úprava volebných obvodov sa vydáva na podklade ústavného splnomocnenia uvedeného v čl. 141a ods. 10 ústavy.

V prípade riešenia spočívajúceho v tom, že volebné obvody kopírujú územné obvody existujúcich krajských súdov nie je splnená požiadavka porovnateľnej váhy hlasov. Z aktuálneho stavu počtu sudcov v rámci jednotlivých krajských súdov (t.j. počet sudcov krajského súdu plus počet sudcov okresných súdov v jeho obvode), je zrejmé, že nastavenie ôsmich volebných obvodov podľa obvodov krajských súdov neobstojí. Obvod Krajského súdu v Bratislave zahŕňa 274 sudcov (v prípade započítania sudcov Špecializovaného trestného súdu ide o 289 sudcov), obvod Krajského súdu v Trnave zahŕňa 138 sudcov, obvod Krajského súdu v Nitre zahŕňa 134 sudcov, obvod Krajského súdu v Trenčíne zahŕňa 120 sudcov, obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici zahŕňa 181 sudcov, obvod Krajského súdu v Žiline zahŕňa 143 sudcov, obvod Krajského súdu v Košiciach zahŕňa 223 sudcov a obvod Krajského súdu v Prešove zahŕňa 155 sudcov. Značne nerovnakú váhu hlasu za tohto nastavenia možno ilustrovať na príklade voľby jedného člena súdnej rady za každý volebný obvod. Ak sa berie do úvahy absolútna väčšina hlasov, ktorá je teoreticky potrebná pre zvolenie v prípade plnej účasti všetkých oprávnených voličov, by pre zvolenie bolo potrebných 146 hlasov v bratislavskom obvode, 70 hlasov v trnavskom obvode, 68 hlasov v nitrianskom obvode, 61 hlasov v trenčianskom obvode, 91 hlasov v banskobystrickom obvode, 72 hlasov v žilinskom obvode, 112 hlasov košickom obvode a 78 hlasov v prešovskom obvode. Táto disproporcía nie je z hľadiska ústavných požiadaviek akceptovateľná. Preto model ôsmich jednomandátových obvodov usporiadaných podľa obvodov krajských súdov bol odmietnutý. Jeho zosúladenie s ústavou by si vyžiadalo umelé zásahy do obvodov týchto súdov, čo nie je vhodné riešenie.

Preto predkladateľ zvolil riešenie, ktoré využíva existujúce obvody krajských súdov pričom ich umelo nezväčšuje ani nezmenšuje, ale vhodným spôsobom ich spája do väčších celkov a zároveň zvyšuje počet mandátov v týchto obvodoch, a to s cieľom takého nastavenia volebných obvodov, aby došlo k naplneniu ústavnej požiadavky porovnateľnej váhy voličských hlasov. Na základe uvedeného sa preto navrhuje rozdelenie územia Slovenskej republiky na tri volebné obvody, z ktorých jeden bude štvormandátový a dva dvojmandátové. Západoslovenský volebný obvod bude štvormandátový a bude zahŕňať obvody Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trenčíne (celkový počet sudcov 681). Stredoslovenský volebný obvod bude dvojmandátový a bude zahŕňať obvody Krajského súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Žiline (celkový počet sudcov 324). Východoslovenský volebný obvod bude taktiež dvojmandátový a bude zahŕňať obvody Krajského súdu v Košiciach a Krajského súdu v Prešove (celkový počet sudcov 378). V prípade prepočtu hlasov potrebných pre zvolenie v týchto obvodoch podľa vyššie uvedeného príkladu možno konštatovať, že v prípade bratislavského obvodu bude potrebných na zvolenie 86 hlasov, v prípade banskobystrického obvodu 82 hlasov a v prípade východoslovenského kraja 94 hlasov. Takto koncipované nastavenie váhy voličských hlasov podľa predkladateľa spĺňa ústavnú požiadavku na také nastavenie volebných obvodov, ktoré zabezpečí, aby na zvolenie (alebo odvolanie) bol v každom volebnom obvode potrebný porovnateľný počet sudcov.

V navrhovanom odseku 2 sa navrhuje, aby sudcovia Špecializovaného trestného súdu boli zaradení do západoslovenského volebného obvodu, a to berúc do úvahy geografické zaradenie tohto súdu v sústave súdov, pretože jeho sídlo je v Pezinku.

K bodu 16 (§ 12 ods. 1)

Volebnými orgánmi podľa platnej právnej úpravy sú hlavná volebná komisia a volebné komisie. Volebné komisie sa podľa platnej právnej úpravy zriaďujú na najvyššom súde, Špecializovanom trestnom súde a na krajských súdoch. S prihliadnutím na koncept ôsmich volebných obvodov nová právna úprava ponecháva volebné komisie na krajských súdoch a

bude teda platiť princíp, že volebná komisia sa vytvára len jedna v každom volebnom obvode. Osobitne je riešená situácia pri volebnej komisii pre voľbu člena súdnej rady sudcami najvyšších súdov, kde sa navrhuje vytvárať jednu spoločnú volebnú komisiu.

K bodu 17 (§ 12 ods. 3)

V § 12 ods. 3 sa upravuje kreovanie hlavnej volebnej komisie. Vzhľadom na zriadenie najvyššieho správneho súdu sa javí ako žiaduce, aby aj tento súd mal svojho zástupcu v hlavnej volebnej komisii, a preto sa navrhuje rozšírenie zloženia hlavnej volebnej komisie aj o sudcu určeného sudcovskou radou najvyššieho správneho súdu. V prípade volebných komisií (§ 12 ods. 5) sa právna úprava nemení, a teda volebné komisie naďalej kreujú zhromaždenia sudcov; k zhromaždeniu sudcov pozri zmenu § 17 ods. 2. Ďalej niet dôvodu, aby žrebovanie riadil vedúci kancelárie súdnej rady, t.j. osoba, ktorá nie je súčasťou hlavnej volebnej komisie. Preto sa navrhuje zmena, ktorá riadenia žrebovania zveruje do pôsobnosti vekom najstaršieho člena hlavnej volebnej komisie. Rovnaká zmena sa vykonáva aj v § 12 ods. 5.

K bodu 18 (§ 12 ods. 5)

Niet dôvodu, aby žrebovanie riadil vedúci kancelárie súdnej rady, t.j. osoba, ktorá nie je súčasťou volebnej komisie. Preto sa navrhuje zmena, ktorá riadenia žrebovania zveruje do pôsobnosti vekom najstaršieho člena volebnej komisie.

K bodu 19 (§ 13 ods. 3)

S ohľadom na nový koncept voľby ôsmich členov súdnej rady v príslušných volebných obvodoch sa navrhuje, aby náležitosťou návrhu kandidáta bolo aj označenie volebného obvodu, v ktorom bude kandidovať. Zabezpečí sa tak jednoznačná informácia pre každého sudcu oprávneného voliť členov súdnej rady.

K bodu 20 (§ 14 ods. 2)

Podľa doterajšej právnej úpravy sa zostavovala jediná kandidátka listina, čo zodpovedalo úprave jediného volebného obvodu v rámci celého územia Slovenskej republiky. Pri novom koncepte voľby členov súdnej rady sudcami doterajšia úprava jedinej kandidátnej listiny neobstojí. Preto sa navrhuje, aby kandidátnych listín bolo toľko, koľko členov súdnej rady sa volí. A teda pre každý volebný obvod sa zostaví predpísaným spôsobom samostatná kandidátka listina, pričom osobitne sa zostavuje kandidátka listina pre voľbu člena súdnej rady sudcami najvyšších súdov.

K bodu 21 (§ 14 ods. 3)

Ide o zmenu vyvolanú novým konceptom viacerých kandidátnych listín; k tomu pozri odôvodnenie k zmene § 14 ods. 2.

K bodu 22 (§ 17 ods. 1)

Súčasťou vyhlásenia voľby člena alebo členov súdnej rady sudcami podľa doterajšej úpravy bolo aj určenie počtu členov súdnej rady, ktorí majú byť vo voľbe zvolení. Táto úprava sa vzhľadom na ústavné zmeny čl. 141a ods. 2 písm. a) a b) ústavy stáva čiastočne neaktuálnou. Preto sa navrhuje zmena, a to v tom duchu, že vyhlásenie voľby bude obsahovať informáciu, či

ide o voľbu člena súdnej rady sudcami najvyšších súdov alebo o voľbu členov súdnej rady vo volebných obvodoch, pričom v druhom prípade sa uvedie aj volebný obvod alebo volebné obvody, v ktorých sa má voľba člena súdnej rady vykonať. Len v prípade voľby členov súdnej rady sudcami vo volebných obvodoch sa súčasne uvedie aj počet členov súdnej rady, ktorí majú byť zvolení, pretože tieto volebné obvody sú viacmandátové.

K bodu 23 (§ 17 ods. 2)

Voľby členov súdnej rady sa vykonávajú na zhromaždeniach sudcov. Tento koncept bude platiť aj do budúcnosti, pričom však dochádza k výslovnej úprave zloženia zhromaždení sudcov. Ak pôjde o voľbu člena súdnej rady sudcami najvyšších súdov, tak zhromaždenie sudcov je v tomto prípade tvorené sudcami oboch najvyšších súdov. Ak pôjde o voľbu člena súdnej rady vo volebnom obvode, tak zhromaždenie sudcov budú tvoriť tí sudcovia, ktorí majú aktívne volebné právo v tomto volebnom obvode.

V tejto súvislosti treba upozorniť na to, že právna úprava v súčasnosti umožňuje, aby sudca vykonával funkciu sudcu – dočasne – aj na inom súde, ktorého je sudcom. Ide o sudcov, ktorí sú dočasne pridelení na výkon funkcie sudcu na iný súd, či už vyššieho, rovnakého alebo nižšieho stupňa. Z hľadiska zaradenia takéhoto sudcu do príslušného zhromaždenia sudcov na účely voľby členov súdnej rady sudcami treba vychádzať z obsahového vymedzenia aktívneho volebného práva sudcu. Sudca vykonáva svoje aktívne volebné právo v tom volebnom obvode, v ktorom vykonáva funkciu sudcu. Preto sudca krajského súdu, ktorý je dočasne pridelený na niektorý z najvyšších súdov bude voliť člena súdnej rady na zhromaždení sudcov najvyšších súdov, hoci by inak volil člena súdnej rady vo volebnom obvode príslušného krajského súdu. Prípadne sudca Okresného súdu Rožňava, ktorý je dočasne pridelený na Krajský súd v Prešove, bude voliť člena súdnej rady na zhromaždení sudcov vo volebnom obvode Krajského súdu v Prešove, hoci by inak volil vo volebnom obvode Krajského súdu v Košiciach. Predkladateľ má za to, že ak je aktívne volebné právo viazané na výkon funkcie sudcu, malo by sa po správnosti zohľadňovať miesto výkonu funkcie sudcu.

K bodu 24 [§ 17 ods. 3 písm. a)]

Návrhom dochádza k aktualizácii úpravy určovania miesta konania zhromaždenia sudcov v prípade voľby člena súdnej rady sudcami najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu. Návrh zákona v tomto prípade predpokladá, že miesto zhromaždenia sudcov určia predsedovia sudcovských rád týchto súdov po vzájomnej dohode.

K bodu 25 (§ 18 ods. 2)

Doterajšia úprava, podľa ktorej sudca bol oprávnený voliť najviac taký počet kandidátov, koľko členov súdnej rady je potrebné zvoliť, je s ohľadom na neaktuálna v prípade voľby člena súdnej rady za najvyšší súd a najvyšší správny súd. Za uvedeného dôvodu sa preto doterajšia právna úprava modifikuje tak, aby sa uplatňovala len vo viacmandátových obvodoch, t.j. nebude sa uplatňovať v prípade voľby člena súdnej rady sudcami najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu.

K bodu 26 (§ 21 ods. 2)

Pri doterajšom mechanizme voľby členov súdnej rady sudcami v rámci jediného volebného obvodu je potrebné vykonať zmenu právnej úpravy zostavovania poradia kandidátov

podľa počtu dosiahnutých hlasov. Preto sa navrhuje, aby sa pre každý volebný obvod a osobitne pre voľbu člena súdnej rady sudcami najvyšších súdov zostavilo osobitné poradie úspešnosti podľa počtu dosiahnutých hlasov. Zvoleným bude ten kandidát, ktorý v príslušnom volebnom obvode získa najvyšší počet hlasov (§ 23 ods. 1).

K bodu 27 (§ 21 ods. 3)

Na účely bezproblémového zisťovania výsledkov volieb a ich vyhodnocovania sa navrhuje doplniť doteraz používané alternatívne kritérium pre určenie výsledného poradia v prípade rovnosti hlasov. Podľa platnej právnej úpravy sa na tento účel zohľadňuje dĺžka výkonu funkcie sudcu, pričom preferovaný je kandidát s dlhšou dobou výkonu funkcie sudcu. Ak by došlo k situácii, že dĺžka výkonu funkcie je rovnaká, navrhuje sa, aby sa výsledné poradie určilo žrebom.

K bodu 28 (§ 22 ods. 2)

Navrhuje sa aktualizácia právnej úpravy tak, aby sa táto úprava aplikovala len v prípade voľby členov súdnej rady podľa čl. 141a ods. 2 písm. b), a teda nebude sa uplatňovať v prípade voľby člena súdnej rady sudcami najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu.

K bodu 29 (§ 23 ods. 1)

Určovanie výsledku volieb, resp. posúdenie otázky, ktorý kandidát bol zvolený, je potrebné prispôbiť novému spôsobu voľby členov súdnej rady sudcami. Preto vo volebnom obvode budú zvolení za členov súdnej rady tí kandidáti, ktorí získali vo volebnom obvode najviac hlasov. Najvyšší počet hlasov bude rozhodujúci v prípade voľby člena súdnej rady sudcami najvyšších súdov. V prípade rovnosti hlasov sa bude postupovať podľa § 21 ods. 2.

K bodu 30 (§ 23 ods. 2)

Osvedčenie o zvolení za člena súdnej rady bude podľa navrhovanej úpravy obsahovať ďalšiu náležitosť, ktorou je údaj o volebnom obvode, v ktorom bude sudca zvolený, resp. v prípade člena súdnej rady zvoleného sudcami najvyšších súdov uvedenie skutočnosti, že bol zvolený sudcami týchto súdov.

K bodu 31 (§ 26 ods. 1)

Vzhľadom na nový koncept voľby členov súdnej rady sudcami vyplývajúci z navrhovanej zmeny čl. 141a ods. 2 písm. a) a b) ústavy sa navrhuje primerane upraviť znenie upravujúce zánik funkcie člena súdnej rady. Vzhľadom na rozsah navrhovaných zmien sa navrhuje celé ustanovenie naformulovať nanovo. Novou je právna úprava v písmene i), ktorá zohľadňuje to, že za člena súdnej rady voleného (vymenovaného) vládou, prezidentom a parlamentom môže byť ustanovený len nesudca. Pre prípad, že takýto člen súdnej rady sa stane sudcom, tak sa navrhuje, aby bol daný dôvod pre zánik funkcie člena súdnej rady. Rovnako aj právna úprava v písmene d), kde sa doplnil štandardný dôvod pre zánik funkcie spočívajúci vo vyhlásení za mŕtveho.

K bodu 32 (§ 27 ods. 2 a 3)

Podľa čl. 141a ods. 2 písm. a) a b) ústavy deviatich členov súdnej rady volia a odvolávajú sudcovia podľa určených pravidiel regionálneho zastúpenia. Zákonná právna úprava detailne popisuje proces voľby a odvolávania člena súdnej rady zvoleného sudcami. Podľa platnej právnej úpravy návrh na odvolanie člena súdnej rady zvoleného sudcami môžu podať najmenej tri sudcovské rady, tri kolégiá predsedov sudcovských rád alebo najmenej štvrtina sudcov oprávnených voliť. Navrhovanou úpravou dochádza k zúženiu okruhu subjektov oprávnených navrhnúť odvolanie člena súdnej rady. Oprávnenie navrhnúť odvolanie člena súdnej rady zvoleného sudcami budú mať sudcovské rady (ich nadpolovičná väčšina) a sudcovia (aspoň štvrtina oprávnených voliť) príslušného volebného obvodu, a to len vo vzťahu k členovi súdnej rady zvoleného za tento volebný obvod. Vzhľadom na to, že je v záujme predkladateľa zachovať z dôvodu stability výkonu funkcie člena súdnej rady zvoleného sudcami prísnejšie kritéria pre navrhnutie odvolania člena súdnej rady ako pre navrhnutie jeho kandidatúry na člena súdnej rady, vypúšťa sa ako subjekt oprávnený podať návrh na odvolanie člena súdnej rady kolégium predsedov sudcovských rád. Kolégium predsedov sudcovských rád pozostáva z predsedov sudcovských rád v odvoде príslušného krajského súdu. To znamená, čím vyšší počet sudcovských rád, tým vyšší počet členov kolégia predsedov sudcovských rád. Krajom s najvyšším počtom sudcovských rád je prešovský kraj a banskobystrický kraj – 9 súdov, 9 sudcovských rád, a teda 9 členov kolégia predsedov sudcovských rád. Kolégium predsedov sudcovských rád hlasuje nadpolovičnou väčšinou, t.j. pri zachovaní oprávnenia kolégia podávať návrhy na odvolanie by postačovalo päť hlasov, čo v porovnaní s 10 hlasmi potrebnými pre podanie návrhu na kandidáta do volieb je neprijateľné. Vo vzťahu k odvolávaniu člena súdnej rady zvoleného sudcami bude platiť, že člen bude odvolaný, ak sa za jeho odvolanie vysloví nadpolovičná väčšina všetkých sudcov oprávnených voliť v príslušnom volebnom obvode.

K bodu 33 (§ 27a až 27f)

Doterajšia právna úprava v § 27a až 27f obsahuje podrobnejšie pravidlá voľby predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), a to v nadväznosti na čl. 141a ods. 6 písm. e) a ods. 10 a čl. 145 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Vzhľadom na zriadenie najvyššieho správneho súdu sa v ústavnej rovine dopĺňa úprava voľby predsedu a podpredsedu najvyššieho správneho súdu, pričom v prípade funkcionárov zriaďovaného súdu sa bude aplikovať rovnaká procedúra ich ustanovenia do funkcie ako v prípade funkcionárov najvyššieho súdu. Túto skutočnosť je potrebné zohľadniť v zákonnej úprave, ktorá vykonáva ústavnú úpravu. Z hľadiska legislatívno-technického spracovania prichádza do úvahy možnosť vytvoriť v novelizovanom zákone samostatnú úpravu, ktorá bude vernou kópiou už existujúcej úpravy (§ 27a až 27f) alebo ju zapracovať do tejto existujúcej úpravy. Predkladateľ považuje z pohľadu adresátov tejto úpravy, ako aj systematiky zákona za vhodnejšie využiť druhú možnosť. Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje prepísať nanovo existujúcu úpravu. Jedinou vecnou zmenou je doplnenie tejto úpravy o funkcionárov najvyššieho správneho súdu; vo zvyšku zostáva právna úprava nedotknutá a nevykonávajú sa žiadne iné vecné zmeny, čo ani nie je zámerom predkladateľa.

K bodu 34 [§ 27g ods. 2 písm. e)]

V súlade s požiadavkami vyplývajúcimi zo šiestej správy o činnosti Výboru 255 sa navrhuje ako podmienku pre voľbu kandidáta, ktorý by mal pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodných súdnych orgánoch vypustiť odbornú justičnú skúšku, prokurátorskú skúšku,

advokátsku skúšku alebo notársku skúšku. Takáto skúška sa nevyžaduje ani v prípade kandidatúry na post sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky.

K bodom 35 a 36 (§ 27h až § 27hh)

§ 27h

Upravuje sa konanie vo veciach písomného vyhlásenia sudcu a majetkového priznania sudcu pred súdnou radou. Nejde o nové kompetencie súdnej rady, ale jedná sa o presunutie kompetencie už dnes upravenej v § 33 zákona č. 385/2000 Z. z, o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do zákona o súdnej rade. Cieľom je upraviť jednotlivé kompetencie súdnej rady na poli dohľadu nad riadnym výkonom sudcovskej funkcie na jednom mieste a zabezpečiť tak väčšiu prehľadnosť práva pre jeho adresátov a nedelimitovať výkon pôsobnosti súdnej rady do jednotlivých konaní upravených vo viacerých viac alebo menej nadväzujúcich a príbuzných právnych predpisoch.

Podstatou tohto konania bude, ako je tomu doteraz, dohľad nad dodržiavaním zákonnej povinnosti sudcu podať včas písomné vyhlásenie alebo majetkové priznanie, a rovnako zabezpečiť úplnosť písomného vyhlásenia alebo majetkového priznania. Zákonná úprava sleduje legitímny cieľ verejnej kontroly súdnictva a zabezpečenia nezávislého výkonu súdnictva ako ústavou predpokladaného princípu a zároveň ústavného práva účastníka konania.

§ 27ha

Upravuje sa konanie vo veciach majetkových pomerov sudcu. Súdna rada nadobudne právomoc preveriť úplnosť majetkových priznaní sudcov podávaných podľa osobitného predpisu. Cieľom právnej úpravy je odstrániť doposiaľ neželaný a z pohľadu kontroly riadneho výkonu súdnictva neefektívny právny stav, kedy súdna rada, ako orgán verejnej kontroly súdnictva, nie je oprávnená kontrolovať okrem majetkového prírastku samotný pôvod majetku a jeho statočnosť. Právna úprava má ambíciu zaviesť riadnu a hĺbkovú kontrolu majetkových priznaní a pôvodu samotného majetku prostredníctvom predvídateľného a férového procesu, ktorý sa však kaskádovito spustí iba za predpokladu, že súdna rada nadobudne pochybnosti o statočnosti pôvodu majetku alebo majetkového prírastku.

Aby sa zabezpečila čo najväčšia efektivita takéhoto preverovania, súdna rada bude povinná zriadiť spomedzi svojich členov trojčlenné kontrolné komisie, ktorých bude vzhľadom na počet členov súdnej rady celkovo šesť. Z pohľadu počtu sudcov aktívne vykonávajúcich funkciu sudcu a s povinnosťou podať každoročne písomné vyhlásenie sudcu a majetkové priznanie sudcu, ide z pohľadu zákonodarcu o primeraný počet komisií, ktoré by mali stíhať efektívne preverovať pravdivosť majetkových priznaní sudcov podávaných podľa osobitného predpisu.

Ak na základe vyhodnotenia majetkového priznania komisia súdnej rady zistí u sudcu majetkový prírastok prevyšujúci jeho príjmy v súčte aspoň o sumu 5000 eur, alebo nadobudne dôvodné pochybnosti o statočnosti pôvodu samotného majetku, sudca je povinný na základe výzvy komisie súdnej rady preukázať ich pôvod. Suma 5000 eur bola zákonodarcom zvolená ako približne päťnásobok priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve za rok 2019, a to aj s ohľadom na odmeňovanie sudcov a zloženie funkčných platov sudcov všeobecných súdov. Dôkazné bremeno bude zaťažovať toho, komu svedčí zákonná povinnosť predkladať každoročne úplné a pravdivé majetkové priznanie podľa osobitného predpisu a komu svedčí

povinnosť podľa osobitného predpisu mať len také finančné príjmy a disponovať takým majetkom, ktoré majú zákonný pôvod a sú statočné.

Nástroje, ktorá súdna rada dlhodobo pociťuje ako vhodné a účelné upraviť na zákonnej úrovni za účelom komplexnejšieho a plnohodnotnejšieho výkonu jej kontrolnej pôsobnosti, zákonodarca upravuje v § 27hb ods. 3. Komisia súdnej rady bude na tomto základe taktiež oprávnená vyzvať sudcu (dôkazné bremeno bude opäť na pleciach dotknutého sudcu), aby

- a) predložil potvrdenie o podanom daňovom priznaní k dani z príjmov fyzických osôb alebo doklad preukazujúci príjmy sudcu alebo nadobudnutie majetku a jeho hodnotu,
- b) preukázal pôvod zdrojov, z ktorých nadobudol hnutel'ný alebo nehnuteľný majetok uvádzaný v majetkovom priznaní,
- c) preukázal pôvod zdrojov majetku uvádzaného v čestnom alebo inom obdobnom vyhlásení,
- d) objasnil majetkové pomery a pôvod zdrojov majetku svojho plnoletého a neplnoletého dieťaťa a manžela, ktorý s ním žije v domácnosti, a to aj vtedy, ak manželia uzavreli dohodu o zúžení alebo rozšírení zákonom určeného rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo o správe spoločného majetku,
- e) objasnil pôvod darov a pôvod zdedeného majetku.

Komisia súdnej rady bude povinná počas lehoty poskytnutej dotknutému sudcovi, ktorá nesmie byť dlhšia ako 60 dní, si sama zaobstarať podklady dôležité pre výkon jej pôsobnosti. Pôjde predovšetkým o informácie od dožiadaných orgánov verejnej moci, informácie, ktoré si vie komisia súdnej rady zabezpečiť nahliadnutím do registrov, spisov a pod. Dôležité z pohľadu ústavnej súladnosti bude, že zákon komisii súdnej rady neukladá povinnosť zaobstarať si konkrétne informácie od konkrétneho orgánu verejnej moci, ale ponecháva toto rozhodnutie plne v rukách a na úsudku komisii súdnej rady. Získanými informáciami od orgánov verejnej moci komisia súdnej rady nebude viazaná a bude tieto informácie sama autonómne vyhodnocovať.

Komisia súdnej rady bude môcť v prípade dôvodných pochybností o statočnosti pôvodu majetkového prírastku sudcu, o hodnovernosti ním preukazovaných skutočností týkajúcich sa pôvodu majetkového prírastku alebo o statočnosti pôvodu samotného majetku, sudcu ústne vypočuť. Napĺňa sa tým predpoklad práva na spravodlivý proces, aby bolo vypočutá aj druhá strana a aby sa mohol dotknutý subjekt obhájiť a uviesť svoju verziu ku skutkovému a právnomu stavu (t. j. kontradiktórnosť konania). Ak je to nevyhnutné pre úplné objasnenie veci, komisia súdnej rady môže ústne vypočuť aj ďalšie osoby, najmä osoby blízke. Pri tomto legitímnom a sledovanému cieľu proporcionálnom zásahu do súkromia tretích osôb bude musieť komisia súdnej rady dbať na ochranu súkromia a osobných údajov vypočúvaných osôb, pričom na vypočutie sa budú vzťahovať zákonné prostriedky ochrany takto vypočúvaných osôb, ako právo odoprieť výpoveď v prípade, ak by výpoveďou spôsobili nebezpečenstvo trestného stíhania sebe, svojmu príbuznému v priamom rade, svojmu súrodencovi, osvojiteľovi, osvojencovi, manželovi alebo druhovi, alebo iným osobám v rodinnom alebo obdobnom pomere, ktorých ujmu by právom pociťovali ako vlastnú ujmu, alebo v prípade, keby svojou výpoveďou porušili zákonom alebo medzinárodnou zmluvou uloženú alebo uznanú povinnosť mlčanlivosti, nemožnosť vypočúvania o okolnostiach, ktoré tvoria utajovanú skutočnosť, okrem prípadu, že boli od tejto povinnosti príslušným orgánom oslobodení a pod.

Ak to bude nevyhnutné pre úplné objasnenie veci a za účelom odstránenia pochybností o neprijímaní neoprávnených platieb, môže komisia súdnej rady po ústnom vypočutí sudcu požiadať kanceláriu súdnej rady o zabezpečenie informácií o existencii účtov a o pohyboch na

účtoch vedených na sudcu v bankách alebo pobočkách zahraničných bánk. Tento na prvý pohľad invazívny zásah do súkromia dotknutého sudcu je ospravedlnený ústavným záujmom na riadnej kontrole výkonu sudcovskej funkcie a na nezávislom výkone súdnej moci, pričom tento zákonný nástroj dohľadu bude môcť byť vykonaný len v nevyhnutných prípadoch (ak to bude nevyhnutné pre úplné objasnenie veci a za účelom odstránenia pochybností o neprijímaní neoprávnených platieb – kumulatívne) a v nevyhnutnej miere. Pre minimalizáciu zásahu (nevyhnutná miera) do súkromia dotknutého sudcu sa tak zavádzajú kontrolné a súdnu radu limitujúce mechanizmy, ktoré zároveň prispievajú k minimalizácii potenciálu takmer nemožnému zneužitiu údajov získaných z bankových účtov dotknutého sudcu.

Po prvé, kancelária súdnej rady zriaďuje na tento účel v rámci svojej organizačnej štruktúry príslušný organizačný útvar, ktorého zamestnanci musia disponovať platným osvedčením o bezpečnostnej previerke IV. stupňa pre stupeň utajenia „Prísne tajné“ podľa osobitného predpisu. Zvyšuje sa tým predpoklad, že s účtami dotknutého sudcu sa oboznámia iba dôsledne preverení a nezávadoví zamestnanci kancelárie súdnej rady.

Po druhé, kancelária súdnej rady dožiada o poskytnutie uvedených informácií postupom podľa § 91 ods. 10 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. To znamená, písomné vyžiadanie bude možné banke alebo pobočke zahraničnej banky podávať v elektronickej podobe a dožiadaná banka alebo pobočka zahraničnej banky bude povinná správu s požadovanými informáciami o klientovi podávať žiadateľovi tiež v elektronickej podobe, pričom vzájomný prenos informácií medzi žiadateľom a bankou alebo pobočkou zahraničnej banky sa uskutoční prostredníctvom automatizovaného elektronického komunikačného systému zaobstaraného záujmovým združením bánk a pobočiek zahraničných bánk.

Po tretie, kancelária súdnej rady po zaobstaraní informácií poskytne komisii súdnej rady zoznam účtov vedených na sudcu v bankách alebo pobočkách zahraničných bánk a informácie o pohyboch na účtoch prevyšujúcich jednotlivo sumu 266 eur, a to za obdobie ostatných 60 mesiacov, najviac však za obdobie výkonu funkcie sudcu. Inak povedané, do rúk členov komisie súdnej rady sa dostanú iba informácie o jednotlivých pohyboch na účtoch prevyšujúce jednotlivo sumu 266 eur, a aj to iba za obdobie ostatných 60 mesiacov (5 rokov), najviac však za obdobie výkonu funkcie sudcu. Upravuje sa tak limitácia komisie súdnej rady v čase, ale aj v objeme získavaných informácií z účtov dotknutého sudcu. Suma 266 eur bola zvolená ako potenciálna (malá) škoda predstavujúca ujmu na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach alebo iná ujma, ktorá by mohla byť v príčinnej súvislosti s trestným činom.

Po štvrté, komisia súdnej rady umožní sudcovi sa ku zisteným informáciám o účtoch a pohyboch na účtoch vedených na sudcu v bankách alebo pobočkách zahraničných bánk a k pochybnostiam súdnej rady písomne alebo v prípade potreby aj ústne vyjadriť.

Sankciou pri nespôsobilosti sudcu hodnoverným spôsobom preukázať statočnosť pôvodu majetkového prírastku alebo statočnosť pôvodu samotného majetku nebude v nadväznosti na nález ústavného súdu PL. ÚS 21/2014 strata sudcovskej spôsobilosti, ale disciplinárny návrh predsedu súdnej rady Najvyššiemu správne súdu, ktorý bude disciplinárnym súdom. A teda ak sudca hodnoverným spôsobom nepreukáže statočnosť pôvodu majetkového prírastku alebo statočnosť pôvodu samotného majetku, predseda súdnej rady podá návrh na začatie disciplinárneho konania. Návrh na začatie disciplinárneho konania podá predseda súdnej rady na základe stanoviska súdnej rady o nespôsobilosti sudcu hodnoverným spôsobom preukázať statočnosť pôvodu majetkového prírastku alebo statočnosť pôvodu

samotného majetku prijímaným vo forme uznesenia na návrh komisie súdnej rady, ktorá preverovala úplnosť majetkového priznania sudcu..

§ 27hb

Upravuje sa dohľad nad spĺňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti u sudcu týkajúcich sa obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov s osobami z prostredia organizovaného zločinu. Ak bol na sudcu podaný návrh na začatie disciplinárneho konania pre nespôsobilosť sudcu hodnoverným spôsobom preukázať statočnosť pôvodu majetkového prírastku alebo statočnosť pôvodu samotného majetku a komisia súdnej rady bude mať dôvodné pochybnosti o dodržiavaní povinnosti spĺňať predpoklady sudcovskej spôsobilosti týkajúce sa stránenia sa obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov s osobami z prostredia organizovaného zločinu po celý čas trvania funkcie sudcu, komisia súdnej rady bude oprávnená preveriť, či sudca nemá obchodné, majetkové alebo finančné vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu. Pre tento typ dohľadu budú musieť byť splnené kumulatívne dve podmienky – na sudcu bol podaný opísaný návrh na začatie disciplinárneho konania a komisia súdnej rady bude musieť mať dôvodné pochybnosti o dodržiavaní povinnosti spĺňať predpoklady sudcovskej spôsobilosti týkajúce sa stránenia sa obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov s osobami z prostredia organizovaného zločinu podľa osobitného predpisu po celý čas trvania funkcie sudcu. V tomto prípade komisia súdnej rady bude môcť preveriť iba tú skutočnosť, či sudca nemá obchodné, majetkové alebo finančné vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu, a teda či nekoná v priamom rozpore s poslaním sudcu a neohrozuje samotné základy nezávislosti súdnej moci (legitímny cieľ).

V nadväznosti na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 21/2014 zákon o súdnej rade neukladá povinnosť zaobstarať si konkrétne informácie od konkrétneho orgánu výkonnej moci. Konštrukcia dohľadu v tomto smere stojí na dožiadaní akýchkoľvek príslušných orgánov verejnej moci podľa uváženia komisie súdnej rady. Komisia súdnej rady tak požiada o vyjadrenia a informácie týkajúce sa obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov sudcu s osobami z prostredia organizovaného zločinu, ktorými orgány verejnej moci disponujú, tzn. dožiadaný orgán verejnej moci nebude môcť začať o dotknutom sudcovi nanovo zhromažďovať nové informácie alebo nebude môcť osobu sudcu tzv. „rozpracovať“.

Orgány verejnej moci poskytujú za týmto účelom komisii súdnej rady súčinnosť v rozsahu, v akom im to umožňujú osobitné právne predpisy. Príkladmo, pri orgánoch verejnej moci plniacich úlohy ochrany utajovaných skutočností alebo spravodajských služieb to budú môcť byť napr. iba tzv. vyjadrenia spravodajskej služby alebo bezpečnostný spis osoby, pokiaľ ním Národný bezpečnostný úrad z minulej činnosti už disponuje. Tieto vyjadrenia spravodajskej služby môžu vychádzať z informácií a údajov uchovávaných v evidenciách a informačných systémoch vedených napr. podľa § 17 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na právnu povahu týchto informácií a ich zákonnú ochranu ako utajovaných skutočností bude nevyhnutnou podmienkou, aby adresát takéhoto vyjadrenia bol osobou oprávnenou na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami a aby sa manipulácia s takto poskytnutými vyjadreniami spravovala všeobecne záväznou právnou úpravou na úseku ochrany utajovaných skutočností, t. j. zákonom č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a všeobecne záväznými právnymi predpismi Národného bezpečnostného úradu vydanými na jeho vykonanie. Povinnosti komisie súdnej rady a tretích osôb vyplývajúce vo vzťahu k ochrane informácií tvoriacich utajované skutočnosti alebo týkajúcich sa činnosti spravodajských služieb

z osobitných právnych predpisov preto nebudú predchádzajúcimi ustanoveniami o súčinnosti orgánov verejnej moci dotknuté.

Opäť v nadväznosti na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 21/2014 informácie poskytnuté dožiadaným orgánom verejnej moci podľa tohto odseku komisia súdnej rady sama vyhodnotí, pričom nimi nebude viazaná. Komisia súdnej rady je povinná (obligatórne) pri výkone tejto pôsobnosti si sama zaobstarat' aj ďalšie podklady dôležité pre výkon jej pôsobnosti. Zaručí sa tým, že súdna rada pri prijímaní stanoviska bude vychádzať z čo najkomplexnejších informácií rôzneho spektra a pôvodu. Aj v tomto prípade zákon ponecháva rozhodnutie o zdrojoch získavaných ďalších informácií plne v rukách a na úsudku komisie súdnej rady. Získanými informáciami komisia súdnej rady nebude viazaná a bude tieto informácie sama autonómne vyhodnocovať.

Komisia súdnej rady umožní sudcovi sa ku zisteným informáciám o vzťahoch sudcu s osobami z prostredia organizovaného zločinu vyjadriť. Komisia súdnej rady sudcu za týmto účelom ústne vypočuje. Zachovaná tak bude kontradiktórnosť konania a právo na spravodlivý proces.

Záverom pri výkone tohto typu dohľadu bude obligatórne prijatie stanoviska súdnej rady. Súdna rada prijme na základe komisiou súdnej rady vedeného preverovania, ňou zaobstaraných alebo vyžiadaných podkladov a vyjadrenia sudcu uznesením stanovisko, či sudca porušil povinnosť spĺňať predpoklady sudcovskej spôsobilosti týkajúce sa stránenia sa obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov s osobami z prostredia organizovaného zločinu. Ak súdna rada prijme stanovisko, že sudca porušil povinnosť spĺňať predpoklady sudcovskej spôsobilosti týkajúce sa stránenia sa obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov s osobami z prostredia organizovaného zločinu, predseda súdnej rady podá návrh na začatie disciplinárneho konania. Opäť v nadväznosti na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 21/2014 neupravuje sa strata sudcovskej spôsobilosti, ale podmienky podania návrhu zo strany predsedu súdnej rady na začatie disciplinárneho konania Najvyššiemu správne mu súdu, ktorý bude disciplinárnym súdom.

§ 27hc

Upravuje sa dohľad pri výberovom konaní na funkciu predsedu súdu a pri preložení sudcu na iný súd. Účelom je zabezpečiť, aby sa predsedom ktoréhoľvek súdu stal človek odborne a morálne zdatný, pričom toto zistenie je esenciálne pre zabezpečenie riadneho chodu súdnictva a jeho dôveryhodnosť. Opäť pôjde o legitímnu a nevyhnutnú kontrolu súdnej moci za účelom zabezpečenia naplnenia ústavného predpokladu nezávislosti súdnej moci.

Výberová komisia podľa osobitného predpisu požiadala súdnu radu po ukončení výberového konania podľa osobitného predpisu o preverenie majetkových pomerov úspešných uchádzačov na funkciu predsedu súdu a o vykonanie dohľadu nad spĺňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti. Preverovať sa tak nebudú všetci uchádzači o funkciu predsedu súdu, ale iba tí, ktorí boli úspešní vo výberovom konaní. Minimalizuje sa tak zásah súdnej rady do súkromia tretích osôb a ponecháva sa výkon dohľadu iba nad tými dotknutými sudcami, ktorí sa stávajú potenciálnymi predsedami súdu. Aj tento typ dohľadu zabezpečí aj lepšiu informovanosť ministra spravodlivosti pri výbere predsedu súdu.

Súdna rada vykoná u sudcu, ktorý má byť preložený na súd vyššieho stupňa podľa osobitného zákona preverenie majetkových pomerov a vykoná dohľad nad spĺňaním

predpokladov sudcovskej spôsobilosti. Platia obdobné východiská a ciele, ako pri uchádzačoch na funkciu predsedu súdu. Späťvzatie návrhu na preloženie sudcu, späťvzatie súhlasu sudcu s preložením alebo späťvzatie žiadosti sudcu o preloženie nebude dôvodom pre ukončenie dohľadu podľa tohto odseku. Aj keď dôjde k späťvzatiu návrhu na preloženie alebo súhlasu sudcu s preložením, dotknutý sudca stále zostáva vykonávať funkciu sudcu a je legitímne pokračovať vo vykonávaní takéhoto dohľadu.

§ 27hd

Upravuje sa dohľad pri voľbe predsedov a podpredsedov najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu.

Účelom je zabezpečiť, aby sa predsedom opísaných vrcholných súdov stal človek odborne a morálne zdatný, pričom toto zistenie je esenciálne pre zabezpečenie riadneho chodu súdnictva a jeho dôveryhodnosť. Opäť pôjde o legitímnu a nevyhnutnú kontrolu súdnej moci za účelom zabezpečenia naplnenia ústavného predpokladu nezávislosti súdnej moci.

§ 27he

Upravuje sa dohľad pri voľbe sudcov najvyššieho správneho súdu. Pri prvej voľbe sudcov najvyššieho správneho súdu súdnou radou podľa osobitného predpisu vykoná súdna rada preverenie majetkových pomerov kandidátov na funkciu sudcu najvyššieho správneho súdu a vykoná dohľad nad splňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti. Pri kandidátovi na funkciu sudcu najvyššieho správneho súdu, ktorý ku dňu podania kandidatúry na funkciu sudcu najvyššieho správneho súdu vykonával funkciu sudcu, sa vzdanie kandidatúry nie je dôvodom pre ukončenie dohľadu. Aj keď dôjde k vzdaniu sa kandidatúry, dotknutý sudca stále zostáva vykonávať funkciu sudcu a je legitímne pokračovať vo vykonávaní takéhoto dohľadu.

Pri kandidátovi na funkciu sudcu najvyššieho správneho súdu, ktorý ku dňu podania kandidatúry na funkciu sudcu najvyššieho správneho súdu nevykonával funkciu sudcu, sa ustanovenia § 27ha a § 27hb použijú primerane. To znamená, že pre konanie vo veciach majetkových pomerov sudcu sa nemôže skončiť podaním disciplinárneho návrhu a pre začatie dohľadu nad splňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti sa nevyžaduje predchádzajúce podanie disciplinárneho návrhu. Osoba kandidujúca ako nesudca (takpovediac zvonku systému) je povinná strpieť takýto zásah do súkromia, keďže ide o legitímny cieľ zabezpečovaný primeranými prostriedkami, t.j. cieľ zabezpečiť, aby sa sudcom Najvyššieho správneho súdu stal človek odborne a morálne zdatný, pričom toto zistenie je esenciálne pre zabezpečenie riadneho chodu súdnictva a jeho dôveryhodnosť.

Opäť pôjde navyše o legitímnu a nevyhnutnú kontrolu súdnej moci za účelom zabezpečenia naplnenia ústavného predpokladu nezávislosti súdnej moci.

§ 27hf

Upravuje sa overovanie splňania predpokladov sudcovskej spôsobilosti u kandidáta na funkciu sudcu. Súdna rada pri obsadzovaní voľných miest sudcov na súdoch a voľných miest hosťujúcich sudcov podľa tohto zákona vykoná preverenie majetkových pomerov kandidátov na funkciu sudcu a vykoná dohľad nad splňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti.

Pri kandidátovi na funkciu sudcu sa ustanovenia § 27ha a § 27hb použijú primerane. To znamená, že konanie vo veciach majetkových pomerov sudcu sa nemôže skončiť podaním disciplinárneho návrhu a pre začatie dohľadu nad splňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti sa nevyžaduje predchádzajúce podanie disciplinárneho návrhu. Osoba kandidujúca ako nesudca (takpovediac zvonku systému) je povinná strpieť takýto zásah do súkromia, keďže ide o legitímny cieľ zabezpečovaný primeranými prostriedkami, t.j. cieľ zabezpečiť, aby sa sudcom všeobecného súdu stal človek odborne a morálne zdatný, pričom toto zistenie je esenciálne pre zabezpečenie riadneho chodu súdnictva a jeho dôveryhodnosť.

§ 27hg

Súdna rada bude vykonávať svoju pôsobnosť podľa § 27ha alebo § 27hb aj na základe (i) odôvodneného podnetu predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky, predsedu súdu, alebo Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, alebo (ii) kvalifikovaného podnetu fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ak sa o jeho dôvodnosti uznesie nadpolovičná väčšina členov Súdnej rady Slovenskej republiky.

Je vhodné upraviť pre posilnenie širšieho pohľadu na výkon súdnej moci návrhové oprávnenie na vykonanie dohľadu súdnej rady aj subjektom stojacim mimo súdnu radu. V tomto ohľade je odôvodnené zveriť návrhové oprávnenie predsedovi súdnej rady, predsedovi súdu, alebo ministrovi spravodlivosti. Ide o subjekty znále prostredia justície a disponujúcimi dostatočnými informáciami pre učinenie kvalifikovaného rozhodnutia na podanie odôvodneného podnetu.

V rámci posilnenia verejnej kontroly súdnictva sa zavádza kvalifikovaný podnet fyzickej osoby alebo právnickej osoby na výkon dohľadu súdnej rady. Súdna rada sa o dôvodnosti takého podnetu bude musieť uznieť nadpolovičnou väčšinou. Ak sa tak nestane, má sa za to, že podnet nie je dôvodný. Navyše, kvalifikovaný podnet bude musieť obsahovať identifikáciu a podpis osoby, ktorá ho podáva, musí byť z neho zrejmé, ktorého sudcu sa týka a opis skutočností odôvodňujúcich dôvodnú pochybnosť o pravdivosti majetkového priznania sudcu alebo o dodržiavaní povinnosti splňať predpoklady sudcovskej spôsobilosti. Na anonymné podanie súdna rada neprihliada. Tieto opatrenia majú predísť nadmernému zaťaženiu súdnej rady podnetmi z vonku a nedôvodnému zasahovaniu do súkromia dotknutých osôb.

Pri odôvodnenom a kvalifikovanom podnete je súdna rada oprávnená preveriť najskôr majetkové pomery sudcu postupom podľa tohto zákona. Pre následný výkon pôsobnosti podľa § 27hb sa v takom prípade ustanovenia § 27hb ods. 1 o nutnosti predchádzajúceho podania disciplinárneho návrhu alebo o existencii dôvodnej pochybnosti o dodržiavaní povinnosti splňať predpoklady sudcovskej spôsobilosti po celý čas trvania funkcie sudcu nepoužijú. Existencia dôvodnej pochybnosti pre takýto dohľad vyplýva zo samej podstaty odôvodneného alebo kvalifikovaného podnetu.

§ 27hh

Ustanovenia nového § 27hh preberajú ustanovenia doteraz platných § 4 ods. 4 a § 27h, ktoré sa vypúšťajú. Jedná sa o ustanovenia k pôsobnosti súdnej rady ako takej, teda akejkolvek kompetencii súdnej rady podľa zákona o Súdnej rade a podľa osobitných právnych predpisov.

Upravuje sa nanovo ustanovenie upravujúce povinnosť súčinnosti orgánov verejnej moci. Orgány verejnej moci budú povinné poskytnúť súdnej rade súčinnosť pri výkone jej pôsobnosti, avšak len v rozsahu, v akom im to umožňujú osobitné právne predpisy, najmä budú povinné poskytnúť súdnej rade na požiadanie vyjadrenia a informácie, ktorými orgány verejnej moci disponujú a ktoré súdna rada potrebuje na rozhodovanie; povinnosti súdnej rady a tretích osôb vyplývajúce vo vzťahu k ochrane informácií tvoriacich utajované skutočnosti alebo týkajúcich sa činnosti spravodajských služieb z osobitných právnych predpisov tým nebudú dotknuté.

Novým ustanovením § 27hh ods. 3 sa upravuje, že podklady vyžiadané súdnou radou pre účely výkonu jej pôsobnosti od orgánov verejnej moci nesmú byť použité pri opätovnom výkone pôsobnosti súdnej rady voči tej istej osobe. Zabezpečuje sa tak aktualizácia informácií o dotknutej osobe tak, aby boli v súlade so skutočným stavom veci. Zároveň sa zabezpečuje ochrana dotknutej osoby pred nerefektovaním nových skutočností, ktoré môžu byť v prospech dotknutej osoby.

Podľa § 27hh ods. 4 po skončení výkonu pôsobnosti voči konkrétnej osobe je súdna rada povinná zabezpečiť, aby ďalším nakladaním s podkladmi vyžiadanými súdnou radou od orgánov verejnej moci nedošlo k zásahu do nezávislosti a nestrannosti súdu pri rozhodovaní alebo k neprimeranému zásahu do práva na súkromie fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Bude úlohou súdnej rady dbať o čo najväčšiu ochranu súkromia dotknutých osôb, ale aj ochranu nezávislosti a nestrannosti súdneho rozhodovania, a tomu prispôbiť nakladanie s podkladmi, ktoré bude mať súdna rada v dispozícii. Súdna rada zabezpečí minimalizáciu oboznamovania sa s takými podkladmi tretími osobami a bude dôsledne posudzovať žiadosti orgánov verejnej moci o prístup k týmto podkladom k nahliadnutiu a pod.

V súvislosti s výkonom pôsobnosti súdnej rady budú poverení členovia súdnej rady oprávnení vykonať úkony potrebné na zistenie skutočností a zabezpečenie dôkazov nevyhnutných na rozhodovanie súdnej rady. Pôjde o možnosť (najmä) nahliadnuť do registrov, do spisu orgánu verejnej moci alebo súdneho spisu vrátane spisov v trestnom konaní a robiť si z nich odpisy, výpisy a kópie. To sa nebude netýkať registrov a spisov vedených orgánmi verejnej moci plniacimi úlohy ochrany utajovaných skutočností alebo spravodajských služieb, keďže činnosť a výstupy týchto orgánov verejnej moci plnia špecifické úlohy na úseku ochrany ústavného zriadenia a nie je vhodné a ani nevyhnutné upravovať možnosť členov súdnej rady nahliadať do spisov a registrov týchto orgánov verejnej moci.

Podľa § 27hh ods. 8 členovia súdnej rady sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone pôsobnosti súdnej rady; povinnosť zachovávať mlčanlivosť trvá aj po skončení výkonu funkcie a tej ich môže zbaviť len súdna rada. Toto ustanovenie je po novom doplnené novou druhou vetou, podľa ktorej povinnosť mlčanlivosti sa nevzťahuje na oznámenie kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. Súčasťou riadneho výkonu funkcie člena súdnej rady a súčasťou výkonu verejnej kontroly súdnictva musí byť oprávnenie člena súdnej rady oznámiť svoje zistenia o páchaní kriminalite alebo inej protispoločenskej činnosti konkrétnych osôb.

Podľa § 27hh ods. 9 súdna rada prijíma na účely výkonu jej pôsobnosti zodpovedajúce technické opatrenia a organizačné opatrenia na ochranu súkromia a osobných údajov osôb, o ktorých koná. Účelom tejto normy je zabezpečiť čo najširšiu ochranu spracúvaných osobných údajov a údajov týkajúcich sa súkromia dotknutých osôb. Technickými opatreniami sa myslí predovšetkým zabezpečenie v oblasti kybernetickej bezpečnosti, hardvérovej a softvérovej

bezpečnosti, bezpečnosti priestorov sídla súdnej rady a pod. Organizačnými opatreniami sa myslí predovšetkým zabezpečenie vyškolených zamestnancov v oblasti IT bezpečnosti, prijatie interných predpisov v oblasti oboznamovania sa s utajovanými skutočnosťami a pod.

K bodu 37 (§ 34)

Navrhované prechodné ustanovenie v odseku 1 má za cieľ vyriešiť uplatňovanie odmeňovania členov súdnej rady, ktorí nie sú sudcami, vo vzťahu k členom súdnej rady, ktorí vykonávajú svoju funkciu ku dňu účinnosti zákona.

V odsekoch 2 až 4 sa zavádzajú prechodné ustanovenia, ktorými sa reaguje na ústavné zmeny pri voľbe členov súdnej rady volených sudcami. Novelou ústavy sa zavádza tzv. regionálny princíp pri voľbe členov súdnej rady sudcami. Cieľom prechodného ustanovenia je upraviť mechanizmus realizácie volieb členov súdnej rady sudcami vo vzťahu k funkciám členov súdnej rady, ktoré budú priebežne uprázdňované. Aktuálny stav v súdnej rade je ten, že siedmim členom súdnej rady skončí funkčné obdobie v júli 2022, jednému v júli 2023 a jednému v novembri 2024. Je zrejmé, že celkovo deviatim členom súdnej rady skončí funkčné obdobie postupne a nie naraz. Preto je potrebné v prechodných ustanoveniach upraviť také nastavenie právnej úpravy, ktoré umožní priebežné dopĺňanie členov súdnej rady, ale už podľa pravidiel pre voľby v rámci volebných obvodov, t.j. prostredníctvom ktorej sa určia volebné obvody, v ktorých sa vykonajú doplnujúce voľby členov súdnej rady volených sudcami.

V odseku 2 sa fixuje základné pravidlo, ktoré hovorí o tom, že členovia súdnej rady zvolení sudcami, a ktorý nie sú v ku dňu účinnosti sudcami najvyššieho súdu sa považujú za členov súdnej rady zvolených v tom volebnom obvode, v ktorom ku dňu účinnosti zákona vykonávajú funkciu. K dnešnému dňu traja členovia súdnej rady zvolení sudcami vykonávajú funkciu sudcu na najvyššom súde. Zo zvyšných šiestich má po jednom členov zastúpenie Krajský súd v Bratislave, Krajský súd v Trenčíne, Krajský súd v Nitre, Krajský súd v Žiline, Krajský súd Prešove a Krajský súd v Košiciach. Ak sa aplikuje navrhované prechodné ustanovenie v spojení s novým § 11a vedie k stavu, kedy západoslovenský obvod má 2 členov súdnej rady, stredoslovenský volebný obvod 1 člena súdnej rady a východoslovenský obvod 2 členov súdnej rady. Dôsledkom tohto pravidla je, že ak niektorému z týchto členov súdnej rady skončí funkčné obdobie, voľby nového člena súdnej rady sa uskutočnia v tom volebnom, v ktorom sa považujú za zvolených podľa novej právnej úpravy. Napríklad: ak zanikne funkcia člena súdnej rady sudcovi, ktorý sa považuje za člena súdnej rady zvoleného v stredoslovenskom kraji, doplnujúce voľby sa vyhlásia podľa novej právnej úpravy pre stredoslovenský obvod.

V odseku 3 sa zavádza pravidlo, ktoré rieši otázku, čo v prípade, ak existuje viac volebných obvodov, v ktorých niet zvoleného žiadneho člena súdnej rady, resp. čo v prípade, ak vo viacerých volebných obvodoch nie je zvolený potrebný počet členov súdnej rady. Podľa odseku 3 sa určí volebný obvod, v ktorom sa uskutočnia doplnujúce voľby žrebom, a to sa na zasadnutí súdnej rady. Keďže za priebeh zasadnutia súdnej rady je zodpovedný predseda súdnej rady, tento aj zabezpečí žrebovanie.

V odseku 4 sa rieši pravidlo, podľa ktorého bude voľba člena súdnej rady za najvyšší súd a najvyšší správny súd vykonaná ako posledná v poradí, a to pri skončení funkčného obdobia toho člena súdnej rady, ktorý vykonáva ku dňu účinnosti zákona funkciu na najvyššom súde a ktorému uplynie ako poslednému funkčné obdobie z tých sudcov, ktorí sú ku dňu účinnosti zákona sudcami najvyššieho súdu zvolení sudcami za členov súdnej rady.

V odseku 5 sa v nadväznosti na navrhovaný čl. 154g ods. 8 ústavy navrhuje uloženie povinnosti predsedovi súdnej rady vyhlásiť voľbu prvého predsedu najvyššieho správneho súdu čo najskôr po nadobudnutí účinnosti zákona, a to s cieľom ustanoviť predsedu tohto súdu ešte pred účinnosťou zákona tak, aby mohol vykonávať všetky opatrenia personálneho, organizačného, či materiálno-technického, ktorých vykonanie je potrebné preto, aby najvyšší správny súd začal vykonávať svoju činnosť od 1. augusta 2021.

K bodu 38

Ide o legislatívno-technickú úpravu, ktorou sa navrhuje zohľadniť zavedenie legislatívnej skratky pre pojem Ústava Slovenskej republiky v celom texte návrhu zákona.

K čl. XIV

(zákon č. 548/2003 Z. z.)

K bodom 1 a 2

Medzi adresátov vzdelávacích aktivít Justičnej akadémie Slovenskej republiky sa navrhuje doplniť popri asistentoch sudcov najvyššieho súdu aj asistentov sudcov najvyššieho správneho súdu. V nadväznosti na to je potrebné vypustiť aj súvisiace poznámky pod čiarou.

K bodu 3

V právnej úprave sa zohľadňuje nahradenie doterajšej úpravy prípravy justičného čakaťľa odbornou justičnou stážou, resp. odborným justičným stážistom. Z uvedeného dôvodu sa zo zákona vypúšťa zmienka o justičnom čakaťľovi.

K bodu 4 [§ 3 ods. 3 písm. d)]

Pozri odôvodnenie k bodom 1 a 2.

K bodom 5 až 12

V právnej úprave sa zohľadňuje nahradenie doterajšej úpravy prípravy justičného čakaťľa odbornou justičnou stážou, resp. odborným justičným stážistom. Z uvedeného dôvodu sa zo zákona vypúšťa zmienka o justičnom čakaťľovi.

K čl. XV

(zákon č. 586/2003 Z. z.)

Podľa platnej právnej úpravy sa prax asistenta sudcu najvyššieho súdu započítava do praxe advokátskeho koncipienta. V súvislosti so zriadením najvyššieho správneho súdu, ako aj s prihliadnutím na fakt, že aj sudcovia tohto súdu budú mať svojich asistentov, sa navrhuje, aby aj prax asistentov sudcov najvyššieho správneho súdu sa započítavala do praxe advokátskeho koncipienta. Niet relevantného dôvodu na to, aby asistenti najvyšších súdov boli na účely zákona o advokácii posudzovaní odlišným spôsobom.

K čl. XVI

(zákon č. 215/2004 Z. z.)

K bodu 1

Ide o legislatívno-technickú úpravu, ktorou sa zohľadňuje doplnenie nového písmena g) v nasledujúcom novelizačnom bode.

K bodu 2 [§ 34 ods. 1 písm. g)]

Navrhovaná právna úprava rozširuje okruh oprávnených osôb s osobitným postavením podľa tohto zákona o člena súdnej rady. Navrhovaná právna úprava súvisí s novými kompetenciami súdnej rady v oblasti dohľadu nad splňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti podľa zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Právna úprava sa tak dostáva do podoby, ktorú pôvodne zaviedol zákon č. 195/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

K bodu 3 (§ 81 ods. 3)

Navrhuje sa rozšírenie okruhu subjektov považovaných na účely zákona o ochrane utajovaných skutočností za ústredné orgány štátnej správy aj o Kanceláriu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Niet dôvodu, aby sa právna úprava odchyľila od právnej úpravy vzťahujúcej sa na Kanceláriu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

K čl. XVII

(zákon č. 371/2004 Z. z.)

Cieľom doplnenia právnej úpravy je ustanoviť sídlo a obvod zriaďovaného najvyššieho správneho súdu. Tento súd je koncipovaný ako najvyššia súdna inšancia pre oblasť správneho súdnictva, preto jeho obvod bude tvoriť územie celej Slovenskej republiky. Sídлом tohto súdu bude mesto Bratislava. Aj keď sú štáty, kde súdne inšancie tohto typu sú sústredené mimo hlavné mesto (napr. Nejvyšší správní soud v Brne), predkladateľ vyhodnotil situáciu tak, že nateraz nie sú na určenie iného sídla najvyššieho správneho súdu mimo hlavného mesta vytvorené vhodné podmienky.

K čl. XVIII

(zákon č. 523/2004 Z. z.)

K bodu 1 [§ 9 ods. 1 písm. g)]

Po vzore Kancelárie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa navrhuje, aby aj rozpočet Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky tvoril samostatnú kapitolu na účely štátneho rozpočtu. Predkladateľ má za to, že v prípade oboch najvyšších súdnych inštitúcií musia platiť rovnaké prístupy aj z pohľadu ich napojenia na štátny rozpočet.

K bodu 2 (§ 9 ods. 5)

V platnom znení § 9 ods. 5 sa navrhuje zohľadniť zriadenie kapitoly Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Vzhľadom na rozsah vykonávaných zmien sa navrhuje naformulovať dotknuté ustanovenie nanovo.

K čl. XIX

(zákon č. 757/2004 Z. z.)

K bodu 1 (§ 5 ods. 1)

Platné znenie § 5 ods. 1 zákona nadväzuje na čl. 143 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, pričom vymedzuje sústavu všeobecných súdov. Preto je potrebné v tomto ustanovení výslovne upraviť aj existenciu najvyššieho správneho súdu.

K bodu 2 (§ 8 ods. 1)

Pôsobnosť rozhodovať spory o vecnej príslušnosti medzi súdmi a orgánmi verejnej moci bude podľa predloženého návrhu zákona rozhodovať kompetenčný senát. Z tohto dôvodu sa preto vypúšťa doterajšia pôsobnosť najvyššieho súdu v týchto otázkach.

K bodu 3 (§ 8a)

Berúc do úvahy doterajšiu systematiku zákona o súdoch je potrebné do zákona zaviesť samostatné ustanovenie, ktoré vymedzí pôsobnosť najvyššieho správneho súdu. Navrhuje sa len všeobecné vymedzenie pôsobnosti vo forme blanketových noriem, ktoré odkazujú na iné zákony. Cieľom je zamedziť doslovnému preberaniu obsahu iných noriem do tohto zákona. Pôsobnosť uvedená v odseku 3 reflektuje postavenie najvyššieho správneho súdu ako najvyššej súdnej inštalácie v oblasti správneho súdnictva.

K bodu 4 (§ 11 ods. 2, § 15 ods. 6 a § 53 ods. 3)

V právnej úprave sa zohľadňuje nahradenie doterajšej úpravy prípravy justičného čakaťľa odbornou justičnou stážou, resp. odborným justičným stážistom.

K bodu 5 [§ 17 ods. 3 písm. c) ods. 4 písm. c)]

V právnej úprave úloh kolégií krajských súdov sa zohľadňuje zriadenie najvyššieho správneho súdu. V platnom znení § 17 ods. 3 písm. c) sa upravuje oboznamovania sa judikatúrou najvyšších súdnych inštalácií vrátane medzinárodných súdnych orgánov. Pretože najvyšší správny súd je najvyššou súdnou inštaláciou pre oblasť správneho súdnictva, je potrebné jeho zaradenie do novelizovaného ustanovenia. V praxi je zrejmé, že takto zamerané ustanovenie bude aplikované primárne v správnych kolégiách krajských súdov.

K bodu 6 [§ 17 ods. 3 písm. d) ods. 4 písm. b)]

Najvyšší správny súd bude plniť úlohu zjednocujúcej súdnej inštalácie pre oblasť správneho súdnictva. Preto musí byť zaradený medzi adresátov podnetov kolégií krajských súdov na zjednotenie výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, čomu je podriadená zmena § 17 ods. 4 písm. d) a v § 17 ods. 4.

K bodu 7 (§ 21 ods. 1)

Vzhľadom na presun agendy správneho súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd je právna úprava obligatórneho zriaďovania správneho kolégia na najvyššom súde bezpredmetná, a preto sa navrhuje jej vypustenie.

Do § 21 ods. 1 sa navrhuje doplnenie možnosti predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zlúčiť kolégiá najvyššieho súdu na základe predchádzajúceho súhlasu pléna najvyššieho súdu, a to prípade občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia. Uvedené sa navrhuje z dôvodu riadneho zabezpečenia výkonu súdnictva na najvyššom súde čiastočne po vzore z Českej republiky [viď § 17 zákona č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)]. Uvedený návrh možno považovať za vhodné doplnenie nástrojov predsedu najvyššieho súdu organizačnej povahy (popri najmä rozvrhu práce), prostredníctvom ktorých zabezpečuje riadny, kvalitný a efektívny výkon súdnictva na najvyššom súde.

K bodu 8 (piata hlava)

Vzhľadom na systematiku zákona o súdoch je potrebné v samostatnej hlave upraviť vnútornú organizáciu najvyššieho správneho súdu.

K § 24b

V navrhovanom ustanovení sa upravuje zloženie senátov najvyššieho správneho súdu, a to po vzore právnej úpravy najvyššieho súdu. Osobitosťou je výnimka z nepárneho počtu členov senátov, kde sa umožňuje, aby senát najvyššieho súdu, ktorý vykonáva disciplinárne konanie mohol mať aj párny počet členov senátu.

K § 24c

Navrhovaný § 24c zavádza asistentov sudcov najvyššieho správneho súdu. Ide o inštitút, ktorý sa osvedčil na najvyššom súde, preto je potrebné umožniť, aby aj sudcovia najvyššieho správneho súdu mali nárok na asistenta. Z hľadiska postavenia asistentov sudcov najvyššieho správneho súdu bude ich postavenie rovnaké ako v prípade asistentov sudcov najvyššieho súdu.

K § 24d

Právna úprava postavenie pléna najvyššieho súdu je analogická ako v prípade pléna najvyššieho súdu. V odseku 1 sa upravuje pôsobnosť pléna. V odsekoch 2 a 3 sa upravuje zvolávanie pléna a organizácia jeho rokovania. V odseku 4 sa upravuje uznávaniaschopnosť pléna. V odseku 5 sa upravuje účasť iných osôb na rokovaní pléna, pričom platia tie isté pravidlá ako v prípade pléna najvyššieho súdu. Osobitne treba upriamiť pozornosť na to, že ako generálny prokurátor, tak aj minister spravodlivosti sa na základe štandardného poverenia môžu nechať zastupovať na rokovaní pléna, čo zohľadňuje dlhodobo zaužívanú prax osvedčenú v rámci rokovania pléna najvyššieho súdu. V odseku 6 sa navrhuje splnomocnenie na úpravu podrobností o rokovaní v pléna a kolégií najvyššieho správneho súdu v rokovacom poriadku, ktorý sa bude vyhlasovať v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

K § 24e

Vzhľadom na to, že najvyšší správny súd je správnym súdom, tak návrh zákona upúšťa od povinného kreovania vopred určených kolégií (občianskoprávne, obchodnoprávne, trestnoprávne a správne kolégium), pričom kreovanie kolégií sa ponecháva na úvahu pléna najvyššieho správneho súdu. Z hľadiska kreovania predsedu kolégia, zaradenia sudcov do kolégií a poslania kolégií, je právna úprava totožná s právnou úpravou kolégií najvyššieho

súdu. Pretože iné ustanovenia zákona č. 757/2004 Z. z., ale aj zákon č. 385/2000 Z. z. a iné predpisy zverujú určité oprávnenia kolégiám najvyššieho súdu, navrhuje sa, aby jeho úlohy plnilo plénum. Úlohy predsedu kolégia bude plniť podpredseda najvyššieho správneho súdu, keďže ich koncentrácia v rukách predsedu nezodpovedá postaveniu predsedu kolégia.

K § 24f

Ustanovenie § 24f zriaďuje Kanceláriu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, a to po vzore kancelárie najvyššieho súdu. Z hľadiska parametrov je právna úprava totožná s platným znením § 24a.

K bodu 9 (§ 35 ods. 1)

Do platného znenia § 35 ods. 1 je potrebné po vzore úpravy týkajúcej sa predsedu najvyššieho súdu doplniť úpravu vzťahujúcu sa na predsedu najvyššieho správneho súdu. Aj v prípade najvyššieho správneho súdu bude platiť, že jeho správa sa vykonáva primárne prostredníctvom Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

K bodu 10 (§ 36)

Pretože predsedu najvyššieho správneho súdu bude ustanovovať do funkcie prezidentka Slovenskej republiky na základe voľby v súdnej rade, je potrebné v § 36 vyňať predsedu tohto súdu z kreačnej právomoci ministra spravodlivosti.

K bodu 11 a 12 (§ 37 ods. 4 a 8)

Navrhovaná právna úprava súvisí s novou právnou úpravou dohľadu súdnej rady pri výberovom konaní na funkciu predsedu súdu podľa zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 13 (§ 44)

Po vzore osvedčenej právnej úpravy zastupovania predsedu najvyššieho súdu sa navrhuje rovnaký koncept uplatniť aj v prípade najvyššieho správneho súdu. V tejto súvislosti treba uviesť, že vekom najstarší sudca najvyššieho správneho súdu sa nestáva zo zákona predsedom najvyššieho správneho súdu, ale „len“ vykonáva niektoré úlohy patriace do pôsobnosti predsedu tohto súdu. Z uvedeného dôvodu preto nemožno pripustiť výklad, že by v prípade tohto sudcu prichádzalo do úvahy aplikovať ustanovenia zákonov o nezlučiteľnosti funkcie predsedu súdu s inou funkciou v rámci súdu. Preto nebude prekážkou, aby najvyšší správny súd dočasne riadil napríklad vekom najstarší sudca, ktorý je zároveň členom sudcovskej rady Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, alebo ktorý je zároveň členom súdnej rady. Navrhovaná právna úprava je koncipovaná tak, že zastupujúci sudca najvyššieho správneho súdu nevykonáva všetky úlohy predsedu najvyššieho súdu, ale len tie, ktoré sú neodkladné. Tými sú také úlohy, ktorých vykonávanie je nevyhnutné pre riadne napĺňanie poslania najvyššieho súdu, ktorým je konanie a rozhodovanie vo veciach patriacich do jeho právomoci.

K bodu 14 (§ 45 ods. 1)

Zriaďovanie sudcovskej rady sa bude týkať aj najvyššieho správneho súdu. Na tento účel sa vykonáva novelizácia § 45 ods. 1 kam sa výslovne medzi súdy, na ktorých sa zriaďuje sudcovská rada, zaraďuje aj najvyšší správny súd. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že sudcovská rada nebude na tomto súde zrejme zriadená ku dňu účinnosti zriadenia najvyššieho správneho súdu, pretože procedúra kreovania sudcovskej rady nie je otázkou, ktorá sa da vyriešiť pred účinnosťou ústavnej zmeny, resp. v krátkom čase. Neznamená to však, že sudcovská samospráva tým utrpí, pretože pokiaľ nebude zriadená sudcovská rada bude jej funkcie plniť v súlade s § 45 ods. 1 posledná veta plénum najvyššieho správneho súdu. Je už vecou pléna tohto súdu, aby po účinnosti zriadení najvyššieho správneho súdu pristúpilo k zriadeniu sudcovskej rady.

K bodu 15 (§ 50 ods. 3)

V nadväznosti na rozširovanie pôsobnosti súdnej rady sa navrhuje priamo v zákone garantovať sudcom, ktorí sú členmi súdnej rady polovičný nápad vecí, a to s cieľom vytvoriť väčší priestor pre efektívnejší výkon členstva v súdnej rade. V právnej úprave nejde o úplne nový koncept, pretože obdobná úprava sa v súčasnosti využíva v prípade sudcov pôsobiach v revízijských oddeleniach.

K bodu 16 [§ 55 ods. 1 písm. a)]

Navrhuje sa priznať predsedovi najvyššieho správneho súdu oprávnenie navrhovať harmonogram vnútorných revízií aj predsedovi tohto súdu. Niet dôvodu na to, aby sa v prípade najvyššieho správneho súdu uplatňovala iná právna úprava ako v prípade najvyššieho súdu.

K bodu 17 (§ 55 ods. 4)

Analogicky ako v prípade pravidelných revízií, aj v prípade mimoriadnych revízií bude mať predseda najvyššieho správneho súdu návrhové oprávnenie na určenie zamerania mimoriadnej vnútornej revízie.

K bodu 18 (§ 55 ods. 5)

Okrem navrhovania harmonogramu na vykonávanie riadnych revízií a podávania podnetov na vykonanie mimoriadnych revízií bude môcť predseda najvyššieho správneho súdu iniciovať aj vykonanie mimoriadnej revízie.

K bodu 19 (§ 57 ods. 2, § 58 ods. 3, § 59 a § 59a)

Navrhovaná zmena nadväzuje na štrukturálnu zmenu v čl. 146 a 147 Ústavy Slovenskej republiky. Keďže právna úprava pôvodne uvedená v čl. 147 ods. 2 písm. b) ústavy prestáva byť aktuálnou, je potrebné vypustiť odkaz na tento článok ústavy, pričom postačuje v právnej norme ponechať odkaz len na čl. 146, ktorý v sebe zahŕňa ako sudcov, ktorí sa vzdali funkcie sudcu, tak aj sudcov, ktorým zanikla funkcia sudcu z dôvodu dosiahnutia veku 65 rokov, resp. 68 rokov.

K bodu 20 (§ 58 ods. 1)

Vzhľadom na existenciu dvoch najvyšších súdnych inštancií, t.j. najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu, je potrebné kompetenčne rozlíšiť výkon vnútornej revízie zo

strany týchto súdov na krajských súdoch. Navrhované pravidlo pojednáva o tom, že najvyšší správny súd je revíznou autoritou pre krajské súdy len za oblasť správneho súdnictva. V ostatných veciach bude revíziu krajských súdov vykonávať najvyšší súd.

K bodu 21 (§ 58 ods. 2)

V ustanovení, ktoré upravuje zloženie revízneho oddelenia sa zohľadňuje zriadenie najvyššieho správneho súdu. Vzhľadom na rozsah týchto zmien sa navrhuje upraviť celé ustanovenie nanovo. Iné vecné zmeny sa v § 58 ods. 2 nevykonávajú. Pre prípad, že na najvyššom správnom súde nebudú zriadené kolégiá, budú členovia revízneho oddelenia menovaní na návrh podpredsedu (navrhovaný § 24e ods. 6).

K bodu 22 (§ 58 ods. 3)

V ustanovení, ktoré upravuje zloženie revízneho oddelenia sa zohľadňuje zriadenie najvyššieho správneho súdu.

K bodu 23 (§ 59 ods. 2)

Po vzore existujúcej úpravy výkonu vnútornej revízie na najvyššom súde sa navrhuje podľa rovnakého modelu upraviť aj výkon vnútornej revízie na najvyššom správnom súde. Revízny orgán si určí najvyšší správny súd vo svojom rokovacom poriadku; k tomu pozri existujúci rokovací poriadok najvyššieho súdu uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 200/2016 Z. z.

K bodu 24 (§ 61 ods. 2)

Medzi adresátov správy o výsledkoch vnútornej revízie sa navrhuje zaradiť aj predsedu najvyššieho správneho súdu.

K bodu 25 (§ 69 ods. 4)

Výnimku týkajúcu sa vybavovania podnetov na predsedov a podpredsedov súdov sa navrhuje rozšíriť aj o predsedu a podpredsedu najvyššieho správneho súdu čím sa docielí rovnaký štandard právnej úpravy pre najvyššie súdne inštalácie.

K bodu 26 (§ 73 ods. 4)

Platné znenie § 73 týkajúce sa správy súdov v oblasti informačných technológií sa navrhuje rozšíriť aj o najvyšší správny súd. A teda ustanovenia § 73 ods. 1 až 3 sa budú primerane vzťahovať aj na tento súd.

K bodu 27 [§ 74 ods. 2 písm. c) a § 74 ods. 3 písm. e)]

V právnej úprave sa zohľadňuje nahradenie doterajšej úpravy prípravy justičného čakaťľa odbornou justičnou stážou, resp. odborným justičným stážistom. Tak ako tomu bolo v prípade justičných čakaťľov, aj v prípade stážistov bude daná dohľadová pôsobnosť predsedu okresného súdu a riadiaca a kontrolná právomoc predsedu krajského súdu vo vzťahu k stážistom.

K bodu 28 (§ 74 ods. 4)

Osobitosťou právnej úpravy správy súdov je, že v prípade najvyššieho súdu časť pôsobnosti, ktorá inak prislúcha Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, na najvyššom súde vykonáva predseda tohto súdu. Rovnaký model správy súdu sa preto navrhuje uplatniť aj na zriaďovanom najvyššom správnom súde.

K bodu 29 (§ 82a ods. 2)

Vzhľadom na to, že disciplinárnu právomoc voči sudcom bude vykonávať najvyšší správny súd, zverejňovanie rozhodnutí v týchto veciach bude zabezpečovať kancelária najvyššieho správneho súdu.

K bodu 30 (§ 82a ods. 4)

Navrhuje sa doplnenie právnej úpravy zverejňovania rozhodnutí súdov aj o úpravu zverejňovania rozhodnutí najvyššieho správneho súdu, na ktorom sa bude uplatňovať rovnaký model ako na najvyššom súde, t.j. najvyššie súdne inštancie budú zverejňovať svoje rozhodnutia na svojom webovom sídle a na webovom sídle ministerstva spravodlivosti.

K bodu 31 (§ 82b ods. 3)

Ustanovenie týkajúce sa zverejňovania štatistických údajov o činnosti súdov, sudcov a senátov sa rozširuje o úpravu zverejňovania týchto údajov na najvyššom správnom súde.

K bodu 32 (§ 82ba)

Zoznamy pojednávaných vecí najvyššieho správneho súdu sa navrhuje zverejňovať na jeho webovom sídle, čím sa dosiahne rovnaký štandard právnej úpravy na oboch najvyšších súdoch.

K bodu 33 (§ 86)

Pretože Kancelária Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky bude samostatnou rozpočtovú kapitolou je potrebné túto skutočnosť zohľadniť v právnej úprave predkladania návrhu rozpočtu na zaujatie stanoviska súdnej rade, a teda aj uvedená kancelária bude predkladať návrh svojho rozpočtu súdnej rade, čo zodpovedá pôsobnosti súdnej rady podľa § 4 ods. 1 písm. g) zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K bodu 34 (§ 101e)

Navrhované prechodné ustanovenie nadväzuje na navrhovaný čl. 154g ods. 5 a 7 ústavy.

V odseku 1 sa upravuje dátum, ku ktorému začne najvyšší správny súd vykonávať činnosť. Ako vhodný dátum sa javí 1. august 2021, čo vytvára dostatočný časový priestor pre plné personálne obsadenie najvyššieho správneho súdu. K tomu pozri bližšie odôvodnenie navrhovaných ústavných zmien.

V odseku 2 sa v súlade s čl. 154g ods. 7 upravuje prechod výkonu súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd, a teda najvyšší správny súd preberie z najvyššieho súdu všetky „živé“ veci v agende správneho súdnictva, ktoré aj dokončí.

V odseku 3 sa navrhuje štandardné ustanovenie zabezpečujúce prechod práv a povinností v personálnych vzťahoch z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd, ktoré sleduje logiku, podľa ktorej tam, kde prechádza agenda (pôsobnosť), prechádzajú aj zamestnanci. Toto ustanovenie sa však nevzťahuje na sudcov, pretože to neumožňuje čl. 148 ods. 1 ústavy.

K čl. XX

(zákon č. 330/2007 Z. z.)

V právnej úprave vydávania odpisu z registra trestov sa zohľadňuje nahradenie doterajšej úpravy prípravy justičného čakaťľa odbornou justičnou stážou. A teda po novom sa vytvára zákonná možnosť získania odpisu z registra trestov v prípade odborného justičného stážistu, u ktorého je podmienkou pre prijatie do štátnej služby bezúhonnosť, ktorá sa preukazuje odpisom z registra trestov.

K čl. XXI

(zákon č. 647/2007 Z. z.)

Navrhuje sa, aby vydanie diplomatického pasu bolo možné aj v prípade funkcionárov najvyššieho správneho súdu rovnako ako je tomu podľa platnej úpravy v prípade funkcionárov najvyššieho súdu.

K čl. XXII

(zákon č. 297/2008 Z. z.)

Vzhľadom na to, že medzi politicky exponované osoby sa na účely zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaraďuje aj sudcovia najvyššieho súdu, tak je potrebné v nadväznosti na zriadenie najvyššieho správneho súdu do kategórie politicky exponovaných osôb zaradiť aj sudcov tohto zriaďovaného súdu, čomu je podriadená navrhovaná zmena cit. zákona.

K čl. XXIII

(zákon č. 8/2009 Z. z.)

Medzi vozidlá s právom prednostnej jazdy sa navrhuje zaradiť aj vozidlá prepravujúce predsedu najvyššieho správneho súdu. V prípade najvyššieho správneho súdu ide o ústavný orgán, ktorý je na rovnakej úrovni ako najvyšší súd, preto niet dôvodu na odlišný prístup v prípade posudzovania ich funkcionárov na účely zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K čl. XXIV

(zákon č. 180/2014 Z. z.)

K bodu 1 (§ 13 ods. 1 a 2)

Podľa doterajšieho znenia § 13 ods. 1 a 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov predseda najvyššieho súdu nominoval do Štátnej komisia pre voľby a kontrolu financovania politických strán jedného člena. Predkladaným zákonom sa navrhuje preniesť túto pôsobnosť na predsedu najvyššieho správneho súdu, a to s ohľadom na prenesenie časti právomoci konať vo volebných veciach na najvyšší správny súd. Predkladateľ má za to, že je účelnejšie, aby nominačné právo mal predseda najvyššieho správneho súdu, berúc pri tom do úvahy pôsobnosť zriaďovaného súdu. Zotrvávanie na doterajšej úprave aj po zriadení najvyššieho správneho súdu nedáva úplne zmysel.

K bodu 2 [§ 149 ods. 3 písm. b) a § 181 ods. 3 písm. b)]

Podľa súčasne navrhovaných ústavných zmien dochádza k presunu právomoci rozhodovať o ústavnosti a zákonnosti volieb, ktorými voľby do orgánov územnej samosprávy za ústavného súdu na najvyšší správny súd. Platné znenie zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov reaguje na platné znenie Ústavy Slovenskej republiky, pričom v § 149 ods. 3 písm. b) a § 181 ods. 3 písm. b) rieši otázku účinkov rozhodnutia ústavného súdu v prípade vyhlásenia volieb za neplatné, resp. v prípade zrušenia ich výsledku. Vzhľadom na to, že po novom bude v týchto veciach meritorne rozhodovať najvyšší správny súd je potrebné to výslovne vyjadriť v zákone.

K čl. XXV

(zákon č. 400/2015 Z. z.)

Doplnenie zákona má za cieľ zohľadniť v právnej úprave zriadenie najvyššieho správneho súdu, pričom aj tomuto súdu bude Úrad vlády Slovenskej republiky zasielať bezplatne listinnú podobu každého vydania Zbierky zákonov Slovenskej republiky.

V súvislosti s prechodom agendy rozhodovania v niektorých otázkach z Ústavného súdu Slovenskej republiky na najvyšší správny súd predkladateľ zvažoval aj novelizáciu § 13 zákona, pretože aj najvyšší správny súd bude vydávať rozhodnutia, ktoré sa budú vyhlasovať rovnako ako zákon v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Predkladateľ však vyhodnotil situáciu tak, že zmena § 13 nie je potrebná, pretože podľa § 13 písm. f) postačuje, aby osobitný zákon (v tomto prípade Správny súd poriadok) označil rozhodnutia najvyššieho správneho súdu, ktoré sa vyhlásia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

K čl. XXVI

(zákon č. 55/2017 Z. z.)

K bodu 1 (§ 1 ods. 4)

V právnej úprave sa zohľadňuje nahradenie doterajšej úpravy prípravy justičného čakatľa odbornou justičnou stážou, resp. odborným justičným stážistom.

Z § 1 ods. 4 vyplýva, že na štátnu službu odborného justičného stážistu sa bude vzťahovať zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v rozsahu v akom osobitný zákon nebude ustanovovať inak. Týmto osobitným zákonom je zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 2 [§ 2 ods. 8 písm. e)]

Podľa súčasného znenia zákona č. 55/2017 Z. z. sa tento zákon nevzťahuje na predsedu súdnej rady. Dôvodom tejto úpravy je predovšetkým skutočnosť, že spôsob obsadzovania funkcie môže byť zhodný so spôsobom vzniku funkcie vykonávanej v štátnozamestnaneckom pomere (štátny zamestnanec vo verejnej funkcii podľa § 7 ods. 2 a 5), a že charakter vykonávaných činností môže napĺňať znaky definície štátnej služby podľa § 6 zákona č. 55/2017 Z. z. Nakoľko sa má právna úprava doplniť o odmeňovanie členov súdnej rady, ktorí nie sú sudcami, je potrebné jednoznačným spôsobom vylúčiť z pôsobnosti zákona č. 55/2017 Z. z. všetkých členov súdnej rady, nielen jej predsedu.

K bodu 3 [§ 7 ods. 2 písm. b) šiesty bod)]

Ide o legislatívno-technickú úpravu, ktorou sa vypúšťa nadbytočné slovo „alebo“ v dotknutom ustanovení.

K bodu 4 [§ 7 ods. 2 písm. b) šiesty bod]

Nakoľko sa zriadenie Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky týka bezprostredne aj štátnozamestnaneckých vzťahov je potrebné jej existenciu zohľadniť v zákone o štátnej službe.

Do § 7 ods. 2 písm. b) šiesty bod sa navrhuje zaradiť aj predsedu najvyššieho správneho súdu. Štátnym zamestnancom, o ktorého vymenovanie v tomto prípade pôjde, bude vedúci Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

K bodu 5 (§ 7 ods. 3)

Vzhľadom na zriadenie najvyššieho správneho súdu sa navrhuje rozšíriť kategóriu odborníka ústavného činiteľa aj odborníka plniaceho úlohy aj pre predsedu najvyššieho správneho súdu.

K bodu 6 (§ 10 ods. 2)

Ide o legislatívno-technickú úpravu spočívajúcu v aktualizácii vnútorných odkazov v nadväznosti na zmenu štruktúry § 15, kam sa dopĺňa Kancelária Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

K bodu 7 [§ 15 ods. 2 písm. f)]

Kancelária Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky bude mať postavenie služobného úradu rovnako ako Kancelária Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

K bodu 8 (§ 15 ods. 4)

V právnej úprave sa zohľadňuje nahradenie doterajšej úpravy prípravy justičného čakaťľa odbornou justičnou stážou, resp. odborným justičným stážistom.

K bodu 9 (§ 16 ods. 4)

Ide o legislatívno-technickú úpravu spočívajúcu v aktualizácii vnútorných odkazov v nadväznosti na zmenu štruktúry § 15, kam sa dopĺňa Kancelária Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

K bodu 10 [§ 17 ods. 5 písm. d)]

Vzhľadom na zriadenie Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sa navrhuje, aby vedúci tejto kancelárie plnil funkciu vedúceho úradu aj k odborníkovi ústavného činiteľa, ktorý plní úlohy pre sudcu najvyššieho správneho súdu.

K bodu 11 (§ 18 ods. 5)

Ide o legislatívno-technickú úpravu spočívajúcu v aktualizácii vnútorných odkazov v nadväznosti na zmenu štruktúry § 15, kam sa dopĺňa Kancelária Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

K bodu 12 [§ 18 ods. 6 písm. f)]

Dopĺňa sa právna úprava vedúceho služobného úradu v Kancelárii Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorým bude vedúci Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

K bodu 13 (§ 26 ods. 2)

Doterajšie znenie § 26 ods. 2 upravuje výnimku z povinnosti poskytovať údaje do registra výberových konaní pre všeobecné súdy. Túto výnimku je potrebné rozšíriť aj o Kanceláriu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

K bodu 14 (§ 36 ods. 2)

V právnej úprave sa zohľadňuje nahradenie doterajšej úpravy prípravy justičného čakaťľa odbornou justičnou stážou, resp. odborným justičným stážistom.

K bodu 15 [§ 37 písm. j) a § 82 ods. 6]

V právnej úprave sa zohľadňuje nahradenie doterajšej úpravy prípravy justičného čakaťľa odbornou justičnou stážou, resp. odborným justičným stážistom.

K bodom 16 a 17 (§ 47 ods. 2)

V právnej úprave vydávania služobného predpisu, ktorý sa upravia skutočnosti uvedené v § 47 ods. 2 úvodnej vete sa v prípade Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky navrhuje, aby táto kancelária postupovania rovnako ako Kancelária Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

K bodu 18 [§ 42 ods. 2 písm. b)]

V právnej úprave sa zohľadňuje nahradenie doterajšej úpravy prípravy justičného čakaťľa odbornou justičnou stážou, resp. odborným justičným stážistom.

K bodu 19 (§ 51 ods. 1)

V právnej úprave sa zohľadňuje zriadenie Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorej vedúci bude uzatvárať služobnú zmluvu s odborníkom plniacim úlohy pre sudcu najvyššieho správneho súdu.

K bodu 20 (§ 78 ods. 2 druhá veta)

Z dôvodu komplexnosti právnej úpravy skončenie štátnozamestnaneckého vzťahu s odborníkom plniacim úlohy pre sudcu najvyššieho správneho súdu sa dopĺňa právna úprava aj o odborníkov plniacich úlohy pre sudcov najvyššieho správneho súdu.

K bodu 21 (§ 114 ods. 6)

Vedúci Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky bude svoje majetkové priznanie podávať predsedovi najvyššieho správneho súdu. Výslovne sa teda zohľadňuje zriadenie Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky aj v prípade úpravy majetkových priznaní.

K bodu 22 (§ 116 ods. 3 a 4)

Nakoľko najvyšší správny súd bude mať kanceláriu obdobne ako Národná rada Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, ústavný súd a pod., ktorú bude viesť vedúci kancelárie, je potrebné aby mal obdobne aj ten možnosť podať sťažnosť podľa zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, tomu kto ho do funkcie vymenoval.

K bodu 23 (§ 150 ods. 3 a 6)

Vedúcemu zamestnancovi vo verejnej funkcii, v služobnom úrade, ktorým je Kancelária Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, bude patriť paušálna náhrada za rovnakých podmienok a v rovnakej výške ako vedúcim ďalších tzv. obslužných úradov, ktorými sú Kancelária Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky, Kancelária prezidenta Slovenskej republiky, Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky alebo Kancelária Súdnej rady Slovenskej republiky.

K bodu 24 (§ 154 ods. 6)

V právnej úprave sa zohľadňuje zriadenie Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

K bodu 25 (§ 167 ods. 3)

Ide o legislatívno-technickú úpravu spočívajúcu v aktualizácii vnútorných odkazov v nadväznosti na zmenu štruktúry § 15, kam sa dopĺňa Kancelária Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

K čl. XXVII

(zákon č. 314/2018 Z. z.)

K bodu 1 (§ 5 ods. 3)

Navrhovaná zmena zosúladzuje znenie zákona s čl. 135 ústavy, podľa ktorého podpredseda „zastupuje“ predsedu ústavného súdu. Ústava neustanovuje, že by podpredseda mal „vykonávať právomoci predsedu“. Existujúce znenie rozlišuje dve situácie, ktorá ústava v čl. 135 posudzuje jednotne.

K bodu 2 (§ 6 ods. 2)

Navrhované ustanovenie spoluspravodajcu (koreferenta) je inšpirované zahraničnými právnymi úpravami (Rakúsko, Poľsko). Význam ustanovenia koreferenta je v dôkladnejšej analýze veci. Spoluspravodajca sa môže zamerať na iné aspekty než spravodajca, môže dospieť k inému právnemu záveru. Na určenie spoluspravodajcu sa nevzťahuje § 46, teda nebude sa určovať náhodným výberom. Na druhej strane však osoba spoluspravodajcu nebude rozhodná pre určenie senátu v zmysle § 47.

K bodu 3 [§ 7 ods. 1 písm. a)]

Navrhované doplnenie právnej úpravy reflektuje rovnakú zmenu vykonanú v čl. 131 ods. 1 ústavy. Ide teda o zmenu zákona vyvolanú zmenou ústavy.

K bodu 4 (§ 7 ods. 3 a 5)

Existujúca úprava rokovania pléna ústavného súdu je príliš rigidná a podobá sa skôr úprave rokovania parlamentu, kde sa predpokladá hlasovanie o konkrétnom návrhu, ktorý možno schváliť alebo neschváliť. Úlohou súdneho telesa však nemôže byť hlasovanie, ale predovšetkým riadne prediskutovanie veci, objasnenie právnych otázok a nájsť správne právne riešenie a jeho riadne odôvodnenie. Hlasovanie má byť len prostriedkom k tomu, ako v konečnom slede bolo potvrdené, ku ktorému právnemu názoru sa súdne teleso priklonilo. Preto nie je účelné striktné upravovať, že plénum rozhoduje len na základe návrhu alebo protinávrhu. Plénum rozhoduje predovšetkým na základe diskusie, z ktorej má vziť návrh rozhodnutia (resp. návrhy rozhodnutia) a zároveň jeho podstatné dôvody. Preto sa navrhuje podrobnejšie tieto otázky upraviť pri porade a hlasovaní pléna (§ 9 ods. 3 až 5).

K bodu 5 (§ 7 ods. 3)

Ide o legislatívno-technickú úpravu spočívajúcu v aktualizácii vnútorného odkazu.

K bodu 6 (§ 8 ods. 4)

Účelom navrhovanej úpravy je reagovať na situáciu vzniknutú v minulosti. Povinnosťou sudcu ústavného súdu je vytvoriť si určitý právny názor a zúčastňovať sa na tvorbe rozhodnutia ústavného súdu. Pokiaľ nesúhlasí s návrhom predloženým sudcom spravodajcom alebo iným sudcom, ustanovenie § 9 ods. 3 mu dáva právo počas rozpravy predložiť iný návrh rozhodnutia, než ktorý zastával. V každom prípade však nesmie byť prípustné, aby sudca ústavného súdu hlasoval proti všetkým predloženým návrhom. Sudca musí svojím konaním a rozhodovaním smerovať k tomu, aby ústavný súd prijal určité rozhodnutie, takže sa musí rozhodnúť pre niektorý z predložených návrhov alebo dať návrh vlastný. Druhá polovica vety ukladá sudcovi túto povinnosť aj vtedy, ak bol v niektorej „otázke“ prehlasovaný (podobne napríklad § 170 ods. 4 Trestného poriadku). Pod pojmom otázka treba rozumieť určitý čiastkový predmet

konania alebo čiastkový problém, na ktorý nadväzuje iná otázka (typicky otázka viny a otázka trestu). Sudca je teda povinný akceptovať to, že ústavný súd väčšinovo o určitej otázke rozhodol nejakým spôsobom, a aj keď s týmto uznesením nesúhlasí, nemôže to ovplyvniť jeho účasť na rozhodovaní o nadväzujúcich otázkach. Porušenie tejto povinnosti (napr. opakované odmietanie hlasovania alebo zdržiavanie sa) môže nadobudnúť až intenzitu disciplinárneho previnenia sudcu (§ 27 ods. 1).

K bodu 7 (§ 8 ods. 5)

Aj v tomto prípade ide o zmenu vyvolanú zmenou ústavnej úpravy, a to konkrétne tú, ktorou sa z čl. 131 ods. 1 ústavy vypúšťa tzv. procesné zamietanie. V nadväznosti na to je preto potrebné primerane upraviť aj § 8 ods. 5.

K bodom 8 a 9 (§ 9 ods. 3 až 5)

Navrhované ustanovenia nadväzujú na vypustenie čl. 131 tretej vety ústavy. Procesné zamietanie bolo kritizované aj časťou sudcov ústavného súdu. Úlohou ústavného súdu ako súdneho telesa je riešenie vecí, teda rozhodnutie o tom, čo je podľa práva, nie vyslovenie, že takéto rozhodnutie nedokázal vydať. Po vypustení uvedené ustanovenia z ústavy je teda jednak potrebné vypustiť príslušné ustanovenie zo zákona, jednak podrobnejšie upraviť postup hlasovania.

Navrhuje sa predovšetkým aspoň rámcovo upraviť priebeh rozpravy. V súlade so zásadou bezprostrednosti sa navrhuje, aby vo veciach, kde bolo ústne pojednávanie, mohli byť na rozprave a hlasovaní prítomní len tí, ktorí boli aj na pojednávaní. To sa týka aj situácie, kedy by rozpravu bolo treba odročiť na neskorší termín, na ktorej už tiež nemôžu byť prítomní iní sudcovia, než ktorí boli na pojednávaní. Rozpravu začne spravodajca svojím prednesom a návrhom na rozhodnutie, ktoré by z jeho prednesu malo vychádzať. Nebude samozrejme vylúčené, že spravodajca svoj prednes a návrh vopred predloží aj písomne. Následne budú môcť sudcovia v rozprave vyjadriť svoj názor a prípadne predložiť iné návrhy na rozhodnutie, t.j. návrhy na formuláciu výroku rozhodnutia; nebudú teda musieť predkladať písomne vypracovaný „protinávrh“ tak, ako to predpokladá aktuálna úprava. Rozpravu bude viesť predseda alebo podpredseda (predsedajúci) tak, aby sa všetci sudcovia mohli k veci vyjadriť a mali priestor na predloženie vlastného návrhu.

Hlasovanie bude riadiť predsedajúci na základe výsledkov rozpravy tak, aby ústavný súd dospel k rozhodnutiu, ktoré bude čo najvernejšie odzrkadľovať právne názory jednotlivých sudcov. Rôzne právne poriadky rôznym spôsobom riešia paty pri hlasovaní. Český ústavný súd nakoniec hlasuje o dvoch návrhoch, ktoré získali najviac hlasov (§ 12 zákona č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu). Žiadne konkrétne riešenie nemá napríklad Nemecko (§ 196 zákona o sústave súdov – GVG), či Poľsko (čl. 106 zákona o Ústavnom tribunáli – ustawa o TK). Naopak, konkrétne riešenie ponúkajú napríklad § 32 zákona o rakúskom Ústavnom súde (VerfGG). Pretože zrušenie doterajšieho procesného zamietania predstavuje vážny zásah do doterajšej praxe ústavného súdu, navrhuje sa inštruktívnejšia úprava tejto problematiky. Najskôr by sa malo hlasovať o návrhoch predložených sudcami v rozprave, pričom určenie poradia bude vecou predsedajúceho, ktorý sa pritom bude riadiť logickým usporiadaním jednotlivých otázok. Najskôr teda bude treba dať hlasovať o prípadných návrhoch na doplnenie konania, o procesných otázkach a pod., následne o merite vecí, opäť v logickej postupnosti. Ak niektorý návrh získa väčšinu a logicky vylučuje iný, o ňom sa už hlasovať nebude. Ak sa takto dospeje k rozhodnutiu vo veci, hlasovanie je ukončené.

Ak žiaden návrh nezíska nadpolovičnú väčšinu, bude úlohou predsedajúceho podľa potreby návrhy rozdeliť na logické časti alebo celky, alebo na jednotlivé sporné právne otázky, o ktorých sa bude hlasovať oddelene. Príkladom rozdelenia na „časti“ je situácia, keď jeden návrh navrhuje vysloviť nesúhlas § 1 a 2 s čl. 1 a 2, iný návrh nesúlad § 1 s čl. 1 a 2 a iný návrh nesúlad § 2 s čl. 1. Ak žiaden z nich nezíska väčšinu a obsah rozpravy naznačuje, že názory na nesúlad jednotlivých paragrafov sú rôzne, predsedajúci rozdelí prvé dva návrhy tak, že sa bude hlasovať najskôr o časti o súlade § 1 s čl. 1, potom o súlade § 1 s čl. 2 atď. Podobne bude v prípade potreby možné rozdeliť hlasovanie na jednotlivé „otázky“, teda právne závery, ktoré sú logickými predpokladmi pre posudzovanie ďalších otázok. Opäť ako príklad možno uviesť situáciu, ak budú podané tri návrhy – napríklad odmietnuť sťažnosť ako neprípustnú, odmietnuť ju ako oneskorenú a prijať ju – a žiaden nezíska väčšinu. Potom je úlohou predsedajúceho rozdeliť hlasovanie na otázku včasnosti, prípustnosti a až následne prijatia alebo neprijatia. Cieľom § 9 ods. 5 je v takom prípade zabezpečiť, že takto vyriešená otázka už nebude môcť byť v ďalšom hlasovaní spochybňovaná a budú ju musieť rešpektovať aj sudcovia, ktorí s jej riešením pôvodne nesúhlasili. Ak teda v uvádzanom príklade väčšina odhlasuje, že sťažnosť je podaná včas, bude musieť toto rozhodnutie rešpektovať aj tá menšina, ktorá ju považovala za oneskorenú. Pri následnom hlasovaní o prijatí tak bude musieť vychádzať z toho, že včasná je, a hlasovať podľa toho.

Pri hlasovaní sa má postupovať od najmladšieho po najstaršieho, aby skúsenejší sudcovia neovplyvnili úsudok mladších.

K bodu 10 (§ 10 ods. 2 a 3)

Navrhuje sa vypustenie ustanovení, ktoré pre senáty upravujú to isté ako pre plénum § 7 ods. 3 a 5.

K bodu 11 (§ 11 ods. 2)

Navrhuje sa zabezpečenie pravidelnej obmeny obsadenia senátov ústavného súdu. Už samotné zloženie senátov (traja členovia) je v európskom priestore výnimočné, keď podobná úprava platí prakticky len v Českej republike, kde však plénum má širšie možnosti vyhradiť si rozhodovanie určitých vecí [§ 11 ods. 2 písm. k) zákona č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu]. Poľský Ústavný tribunál rozhoduje v pléne alebo v päť a trojčlenných senátoch, ktoré však môžu postúpiť vec plénu (čl. 37 zákona o ÚT). Nemecký Spolkový ústavný súd rozhoduje takisto v podstate len v plnom zložení osemčlenných senátov, trojčlenné komory vytvára len pre konania o súlade na návrh súdov (§ 80 zákona o Spolkovom ústavnom súde – BverfGG) a o ústavných sťažnostiach (§ 92 cit. zákona). Rakúsky ústavný súd rozhoduje len v pléne, na ktorého uznášaniaschopnosť stačí v niektorých prípadoch len prítomnosť piatich (zo 14) sudcov; každý sudca však môže vždy žiadať, aby rozhodovalo celé plénum.

Senáty ústavného súdu sú tak aj z komparatívneho hľadiska zložené z malého počtu členov a ich možnosť zapojiť do rozhodovania inú formáciu je právnou úpravou vylúčená. Za daného stavu hrozí vytvorenie akejsi mikrojudikatúry jednotlivých senátov, ktoré nie sú nútené sa konfrontovať s inými senátmi, takže jej existencia nemusí byť na prvý pohľad ani zrejmá. V rokoch 2009 až 2019 boli v tomto smere negatívne vnímané rozdiely napr. rozhodovacej praxe I. a II. senátu. Vytváranie mikrojudikatúr senátov podporuje dlhodobá nemennosť ich zloženia, ktorá zabraňuje potrebe konfrontovať sa s názormi iných sudcov. Toto riziko si uvedomuje

napr. aj Nemecko, preto § 15a GVG výslovne ustanovuje, že zloženie trojčlenných komôr nesmie zostať nezmenené dlhšie ako tri roky.

Z týchto dôvodov sa navrhuje, aby sa zloženie senátov ústavného súdu pravidelne zásadným spôsobom obmieňalo. To znamená, že senát ústavného súdu môže zostať nezmenený z hľadiska jeho personálneho obsadenia najviac tri po sebe idúce roky. Po uplynutí tohto obdobia musí byť zásadným spôsobom zmenený. Zásadným spôsobom je aspoň dvoch členov senátu. Za takúto zmenu však nemožno považovať formálnu zmenu typu, že členovia senátu 1 ÚS sa vymenia za členov senátu 2 ÚS, kedy mení len číselné označenie senátov a nie ich faktické zloženie. Zároveň sa výslovne sa ustanovuje, aby zmenu riadneho (pravidelného) zloženia senátu bolo možné vykonať len pri zmene obsadenia ústavného súdu (napr. ak zanikne funkcia sudcovi). Tým nie je vylúčené zastupovanie v prípade vylúčenia sudcu alebo jeho neprítomnosti, ale znova len podľa pravidiel rozvrhu práce.

K bodu 12 (§ 12)

Ide o legislatívno-technickú úpravu spočívajúcu v úprave vnútorného odkazu, ktorý je potrebné upraviť kvôli zmene štruktúry § 9.

K bodu 13 (§ 14 ods. 1)

Doplnenie § 14 ods. 1 o navrhované slová má za cieľ zohľadniť nové znenie čl. 134 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

K bodu 14 (§ 14 ods. 3)

V súlade so splnomocnením v čl. 140 ústavy sa navrhuje upraviť bezúhonnosť sudcov ústavného súdu. Pritom sa vychádza z pomerne prísnej úpravy, ktorá sa aplikuje naprieč právnickými povolaniami, a preto sa navrhuje nulová tolerancia vo vzťahu k akémukoľvek úmyselnému trestnému činu bez ohľadu na zahľadanie odsúdenia, čo v konečnom dôsledku zodpovedá aj zneniu čl. 138 ods. 2 písm. a) ústavy. Tomu zodpovedá aj úprava preukazovania bezúhonnosti, pričom sa bude využívať odpis z registra trestov.

K bodu 15 (§ 14 ods. 4)

Navrhovanou zmenou sa zohľadňuje nový koncept funkčného obdobia sudcu ústavného súdu, ktorý sa navrhuje v čl. 134 ods. 3 ústavy. Konštatovanie v doterajšej právnej norme o tom, že funkčné obdobie sudcu ústavného súdu je 12 rokov nie je absolútne, pretože nové znenie čl. 134 ods. 3 ústavy predpokladá za určitých okolností šesťročné funkčné obdobie sudcu ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje, aby sa zo zákonnej úpravy vypustila duplicitná úprava funkčného obdobia sudcu ústavného súdu, pričom v § 14 ods. 3 zostane len úprava momentu začatia plynutia funkčného obdobia.

K bodu 16 [§ 15 ods. 1 písm. g)]

Podľa platného znenia § 15 ods. 1 f) má predseda najvyššieho súdu oprávnenie podávať parlamentu návrhy na voľbu kandidátov na funkciu sudcu ústavného súdu. Rovnaké oprávnenie sa navrhuje priznať aj predsedovi najvyššieho správneho súdu.

K bodu 17 [§ 17 ods. 2 písm. c)]

Doplnenie právnej úpravy zániku funkcie sudcu ústavného súdu nadväzuje na doplnenie čl. 138 Ústavy Slovenskej republiky o právnu úpravu zániku funkcie sudcu ústavného súdu z dôvodu dosiahnutia veku 72 rokov. Pretože koncepčne zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde a o zmene a doplnení niektorých zákonov preberá do svojho textu v istom rozsahu aj ústavnú úpravu, je potrebné formálno-právne zohľadniť v texte zákona aj zmenu čl. 138 Ústavy Slovenskej republiky.

K bodu 18 (§ 17 ods. 3)

Aj v tomto prípade ide o zosúladenie zákonnej úpravy s textom Ústavy Slovenskej republiky, v tomto prípade s čl. 134 ods. 2 a čl. 139.

K bodu 19 (§ 26 ods. 1)

Vzhľadom na to, že podľa čl. 134 ods. 3 ústavy môže mať sudca ústavného funkčné obdobie 12 alebo 6 rokov. Tomu je potrebné prispôbiť text § 26 ods. 1, ktorý referuje na „jednu tretinu“ funkčného obdobia tak, aby nevznikali interpretačné problémy pri aplikácii § 26 ods. 1. To znamená, že v texte právnej normy sa namiesto zlomku jedna tretina výslovne použije presné časové ohraničenie vyjadrené v rokoch.

K bodu 20 (§ 27 ods. 3)

Trojpäťtinová väčšina poslancov predstavuje ústavnú väčšinu, ktorá môže schváliť zmenu ústavy. Nezodpovedá ústavnému postaveniu predsedu ústavného súdu, aby kontrolu voči nemu mohla iniciovať (nie vykonať!) len takto silná väčšina. Preto sa navrhuje analogicky k čl. 130 ústavy, aby ju mohla vykonať jedna tretina poslancov, alebo prezident.

K bodom 21 až 23

Doterajšia úprava sa dopĺňa o úpravu vedľajšieho účastníka konania. Ide o zmeny vyvolané zmenou § 76 platného znenia zákona.

K bodu 24 (§ 36)

Ide o odstránenie nadbytočného slova, ktoré umožňuje nesprávnu interpretáciu zákona, že zákaz uvedený v § 36 sa vzťahuje len na zvoleného advokáta a nie aj na ustanoveného advokáta. Vypustením slova „zvoleného“ sa odstráni tento interpretačný problém.

K bodu 25 [§ 42 ods. 2 písm. j)]

Znenie doterajšieho § 42 ods. 2 písm. j) sa zosúladí s novým vymedzením právomoci ústavného súdu podľa čl. 129 ods. 2 ústavy.

K bodu 26 [§ 42 ods. 2 písm. t)]

Vypustenie právnej úpravy v § 42 ods. 2 písm. t) má svoj základ v novom znení čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorej už ústavný súd nebude dávať súhlas na vzatie do väzby sudcu všeobecného súdu a generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

K bodu 27 [§ 42 ods. 2 písm. t)]

Platné znenie § 42 ods. 1 pomerne „verne“ kopíruje text ústavy. Vzhľadom na zmeny čl. 136 ods. 3 ústavy Slovenskej republiky je potrebné vykonať súvisiacu zmenu v § 42 ods. 2 písm. u), kde sa musí zohľadniť disciplinárna právomoc ústavného súdu voči predsedovi a podpredsedovi najvyššieho správneho súdu.

K bodu 28 (§ 45)

Doplnenie § 45 je reakciou na zavedenie inštitútu individuálnej kontroly ústavnosti, t.j. na zmenu a doplnenie čl. 127 ods. 5 a čl. 130 ods. 1 písm. e) ústavy, ako aj § 123 ods. 4 a § 131a zákona o ústavnom súde.

K bodu 29 [§ 56 ods. 2 písm. g)]

Navrhuje sa, aby možnosť odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť (a limine) len v prípade individuálnych návrhov (sťažností), keďže toto odmietanie má slúžiť ako filter vecí bez ústavného významu. U inštitucionálnych navrhovateľov sa predpokladá kvalifikovanosť predmetu ich konania, takže takýto filter nemá zmysel; pokiaľ by bol nedostatočný samotný návrh, je možné ho odmietnuť pre nedostatok náležitostí. Ak sú argumenty týchto navrhovateľov nesprávne, má to ústavný súd vysloviť v rozhodnutí vo veci samej, ktorým ich návrhu po vykonaní riadneho konania nevyhoví.

K bodu 30 (§ 56 ods. 3)

Ide o legislatívno-technickú úpravu, ktorou sa aktualizujú vnútorné odkazy použité v § 56 ods. 3 v nadväznosti na zmenu štruktúry referovaného § 42.

K bodu 31 (§ 56 ods. 5)

Ide o úpravu, ktorá logicky nadväzuje na zmeny v čl. 131 ústavy a na vypustenie § 57 (procesné zamietanie).

K bodu 32 (§ 57)

Vzhľadom na vypustenie tzv. procesného zamietania podľa čl. 131 ods. 1 ústavy sa navrhuje vypustenie súvisiacej právnej úpravy v zákone.

K bodu 33 (§ 58 ods. 3)

Dnešný § 58 ods. 3 viaže upustenie od ústneho pojednávania na súhlas účastníkov. Ak teda títo súhlas nedajú alebo sú dokonca nečinní, mal by ústavný súd vo veci verejne pojednávať. To by pri súčasnom počte sťažností v podstate ochromilo činnosť senátov. Preto sa navrhuje toto ustanovenie preformulovať tak, aby v zásade v senátnych veciach mohol ústavný súd od verejného pojednávania upustiť na základe vlastného uváženia. V ostatných veciach sa navrhuje „obrátiť poradie“ aktivity, teda aby účastník konania musel o pojednávanie žiadať, a to v prvom podaní, ktoré vo veci predloží. Ak ho nenavrhne, bude ústavný súd môcť od ústneho pojednávania upustiť. Zároveň ale naopak platí, že ak to ústavný súd bude považovať za potrebné, bude môcť nariadiť ústne pojednávanie aj tam, kde to nikto nežiadal.

K bodu 34 (§ 61 ods. 3)

Navrhovaná úprava nadväzuje na čl. 127 ods. 5 ústavy a § 74 písm. d) a vychádza z § 162 Civilného sporového poriadku, ktorý tiež predpokladá prerušenie konania pred všeobecných súdom, ktorý podáva návrh podľa čl. 144 ústavy. Zároveň sa, ale rieši situácia, ak už by senát videl dôvod na postup podľa týchto ustanovení, ale príslušný návrh podľa čl. 125 ústavy by už bol plénom prejednávaný na návrh iného navrhovateľa. V takom prípade nemá zmysel, aby senát podával nový návrh, ale postačí, aby konanie prerušil do rozhodnutia pléna o tomto návrhu.

K bodu 35 (§ 65 ods. 3)

Keďže rozhodnutie ústavného súdu musí byť pri vyhlásení písomne vyhotovené, bude pravidlom, že sa pojednávanie odročí na vyhlásenie rozhodnutie. V takom prípade by malo postačiť, aby vyhlásenie vykonal len predseda príslušného telesa. Účasť ostatných sudcov je tu už len symbolická a zbytočná.

K bodu 36 (§ 66 ods. 1)

Odôvodnenie má zmysel pre „neúspešného“ účastníka. Ak ústavný súd prijal návrh na konanie v celom rozsahu alebo ak vyhovel žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, rozhodol v zhode s návrhom navrhovateľa a tak mu nemusí vysvetľovať dôvody.

K bodu 37 (§ 66 ods. 2)

Úlohou sudcu spravodajcu je nielen vec pripraviť, ale zabezpečiť všetky práce s ňou súvisiace až do konca. Je teda povinný aj vypracovať písomné vyhotovenie rozhodnutia, a to aj keď bol so svojím stanoviskom prehlasovaný. Len v prípadoch, kedy prijaté rozhodnutie zásadne odporuje stanovisku spravodajcu aj prípadného spoluspravodajcu, možno zveriť inému sudcovi, ktorý za toto rozhodnutie hlasoval, vypracovanie časti odôvodnenia. Aj v tomto prípade by ale tento sudca mal vypracovať len tie časti odôvodnenia, ktoré odporujú stanovisku sudcu spravodajcu. Nemal by byť nútený vypracovať rozhodnutie ako celok, vrátane napr. zhrnutia skutkového stavu, podaní účastníkov, prehľadu relevantnej judikatúry a pod., ak v tejto časti nebol rozpor medzi spravodajcom a väčšinou pléna. Navrhované riešenie by malo podporiť aj ochotu sudcov ústavného súdu predkladať protinávryhy k návrhu sudcu spravodajcu.

K bodu 38 [§ 74 písm. e)]

Doplnenie § 74 reaguje na zavedenie inštitútu individuálnej kontroly ústavnosti, t.j. na čl. 127 od. 5a čl. 130 ods. 1 písm. e) ústavy. Zároveň sa upresňuje okruh účastníkov v takomto konaní. Podľa § 76 sa totiž za účastníka považuje „navrhovateľ“, ktorým je v tomto prípade senát ústavného súdu (teda traja sudcovia pléna). Je zrejmé, že traja sudcovia nemôžu byť zároveň členmi rozhodovacej formácie (pléna, z toho jeden dokonca spravodajcom) a zároveň vykonávať práva účastníka. Preto sa v tomto prípade navrhuje priznať výkon práv navrhovateľa práve sťažovateľovi, ktorý svojou sťažnosťou a návrhom podľa § 123 ods. 4 dal podnet senátu na to, aby sa obrátil na plénum. Výkon práv sťažovateľa v tomto prípade znamená nielen právo na doručovanie písomností, rozhodnutí, predvolanie na prípadné pojednávanie a pod., ale aj právo disponovať návrhom (teda právo vziať ho späť – nie právo rozšíriť ho, pretože návrhové oprávnenie zostáva len a len v rukách senátu). Je to logickou konzekvenciou toho, že samotný postup podľa § 123 ods. 4 je závislý od návrhu sťažovateľa, teda od jeho vôle „posunúť“ vec

do pléna. Ak sťažovateľ nemá záujem, aby o veci plénum rozhodovalo, môže túto vôľu odvolať a návrh v pléne vziať späť. Napokon, plénum má podľa § 77 vždy možnosť nepripustiť späťvzatie návrhu z tam uvedených vážnych dôvodov.

K bodom 39 a 40 (§ 76 a § 86 ods. 1)

Cieľom navrhovaných zmien je „obnoviť“ postavenie vlády Slovenskej republiky ako vedľajšieho účastníka konania v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, a teda navrátiť právnu úpravu do podoby, ktorá bola charakteristická pre pôvodný zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

K bodu 41 (§ 86 ods. 2 a 97 ods. 1)

V konaní o súlade právnych predpisov a v konaní o súlade medzinárodných zmlúv sa navrhuje rozšíriť okruh subjektov, od ktorých si predseda ústavného súdu môže vyžiadať stanovisko aj o najvyšší správny súd.

K bodu 42 (§ 115a)

Navrhované doplnenie nového § 115a nadväzuje na doplnenie čl. 126 ods. 1 ústavy, podľa ktorého bude ústavný súd rozhodovať kompetenčné spory medzi najvyšším súdom a najvyšším správnym súdom. Navrhuje sa, aby sa na toto konania primerane použili ustanovenia príbuzného konania o kompetenčných sporoch medzi ústrednými orgánmi štátnej správy. Predkladateľ má za to, že nie je potrebné vytvárať novú právnu úpravu pre tento typ konania.

K bodu 43

Ide o legislatívno-technickú úpravu zohľadňujúcu legislatívnu skratku „ústavná sťažnosť“ zavedenú v § 42 ods. 2 písm. f).

K bodom 44 a 45 (§ 123 ods. 4 a § 131a)

Doplnenie § 123 odsekom 4 a doplnenie zákona o nový § 131a je reakciou na zavedenie inštitútu individuálnej kontroly ústavnosti, t. j. na čl. 127 ods. 5 a čl. 130 ods. 1 písm. e) ústavy.

Upravujú sa formálne a materiálne náležitosti návrhu sťažovateľa na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy.

Zároveň sa podrobnejšie upravuje procesný postup senátu v prípade, že sa stotožní s návrhom sťažovateľa a dospeje k záveru, že právny predpis aplikovaný orgánmi aplikácie práva, ktorých rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah sa na podklade ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 preskúmava, je v rozpore s ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy alebo zákonom.

Senát ústavného súdu je v prípade podania návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy viazaný rozsahom návrhu sťažovateľa, avšak nie dôvodmi takéhoto návrhu. V prípade, že by nebol senát viazaný rozsahom návrhu (petitom), t. j. označenými právnymi normami, ktorých nesúlad sťažovateľ namieta, nešlo by už o individuálnu kontrolu ústavnosti, ktorú má

v rukách sťažovateľ, keďže senát by mohol ignorovať sťažovateľom označené právne normy a plénu ústavného súdu predložiť na posúdenie akúkoľvek inú právnu normu aplikovanú v danej veci, a to aj mimo návrh a vôľu sťažovateľa. Išlo by tak o neprimerané preferovanie záujmu na ústavnej súladnosti objektívneho práva pred subjektívnymi procesnými právami sťažovateľa ako pána sporu. Z návrhu sťažovateľa by sa tak navyše stal „biankošek“ pre senát ústavného súdu a podmienka potreby návrhu pre možnosť senátu podať návrh na začatie konania o súlade podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, by tak stratila na význame. Akokoľvek, § 89 zákona o ústavnom súde bude platiť aj pre konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy začaté na návrh senátu ústavného súdu.

Naopak, senát ústavného súdu nie je viazaný dôvodmi návrhu sťažovateľa, keďže ústavnoprávne dôvody nesúlady označených právnych noriem môžu byť iné (napr. užšie alebo širšie, úplne iné a pod.), než dôvodí samotný sťažovateľ. Tento ústavnoprávny rozmer návrhu ponecháva zákonodarca v dispozícii senátu ústavného súdu ako kvalifikovaného a argumentačne vybaveného aktívne legitimovaného navrhovateľa.

V konaní pred ústavným súdom podľa čl. 125 ods. 1 ústavy zostáva sudcom spravodajcom sudca ústavného súdu, ktorý je sudcom spravodajcom vo veci v senáte ústavného súdu. Totožnú koncepciu nachádzame aj v § 13 ods. 2 v prípade konania pléna ústavného súdu o zjednocovaní právnych názorov senátov ústavného súdu. Filozofia favorizovania ponechania totožného sudcu spravodajcu aj vo veci pred plénom ústavného súdu, pred pridelením plenárnej veci sudcovi spravodajcovi náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov podľa § 46 zákona o ústavnom súde, je v špecifickosti prostredia, z ktorého návrh na začatie konania pred plénom ústavného súdu vzišiel. Návrh na začatie konania totiž neprichádza z externého prostredia (takpovediac zvonku ústavného súdu), ale časť samotného telesa oprávneného rozhodovať o danej veci podáva takýto návrh. Príslušný senát ústavného súdu, a o to viac spravodajca veci prejednávanej v senáte, sám poznajúc právny stav veci pristupuje k procesu „presviedčania“ inej časti ústavného súdu (pléna) o svojom ústavnoprávnom názore na nesúlad konkrétnej právnej úpravy s právnou úpravou vyššej právnej sily. Za účelom časovo a materiálne (z pohľadu prejednávanej problematiky) efektívneho postupu pléna ústavného súdu sa preto navrhuje ponechať sudcu spravodajcu pred plénom ústavného súdu totožného so sudcom spravodajcom vo veci v senáte ústavného súdu.

V prípade, že sa senát ústavného súdu nestotožní s návrhom sťažovateľa na prerušenie konania o sťažnosti a podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, bude povinný svoj záver o nevyhovení takéhoto návrhu (v uznesení o odmietnutí, prijatí alebo v náleze) riadne odôvodniť.

K bodu 46 až 50

Podľa nového znenia čl. 129 ods. 2 ústavy sa doterajšia právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy presúva na najvyšší správny súd. Na tento účel je potrebné z platnej právnej úpravy vypustiť zmienku o voľbách do orgánov územnej samosprávy, pretože táto úprava je v novelizovanom zákone bezpredmetná.

K bodu 51

Pretože podľa navrhovanej ústavnej zmeny už ústavný súd nebude mať právomoc dávať súhlas so vzatím sudcu alebo generálneho prokurátora do väzby, navrhuje sa vypustiť z nadpisu

dvadsiatej hlavy zmienku o imunitných veciach, rovnako aj samotnú právnu úpravu konania a rozhodovania v týchto veciach.

K bodu 52 (§ 221)

Nové znenie § 221 nadväzuje na ústavné zmeny v čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Z navrhovaných ústavných zmien vyplýva, že ústavný súd bude disciplinárnym súdom aj pre predsedu a podpredsedu najvyššieho správneho súdu a aj to, že ústavný súd prestáva byť disciplinárnym súdom generálneho prokurátora. Uvedené skutočnosti je potrebné zohľadniť v § 221 a 222. V § 221 sa z hľadiska procesnej legitímácie navrhuje odkaz na zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a teda návrh na začatie disciplinárneho konania voči funkcionárom najvyšších súdov budú môcť podať tie subjekty, o ktorých to ustanovuje statusový sudcovský zákon. Keďže disciplinárna zodpovednosť sudcov musí mať rovnaký obsah, niet dôvodu na to, aby v § 222 bola iná lehota na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania ako je v § 120 ods. 4 statusového zákona. Aj funkcionári najvyšších súdov sú stále sudcovia a niet dôvodu na to, aby mali odlišné podmienky disciplinárnej zodpovednosti ako ich kolegovia sudcovia. Preto sa v § 222 odkazuje na lehotu na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania podľa § 120 ods. 4 statusového zákona.

K bodu 53 (§ 223 ods. 1)

V novelizovanom ustanovení sa zohľadňuje rozšírenie pôsobnosti ústavného súdu aj o disciplinárnu právomoc voči funkcionárom najvyššieho správneho súdu.

K bodu 54 (§ 223 ods. 2)

Vypustenie doterajšej úpravy v § 233 ods. 2 má svoj základ v ústavnej zmene, podľa ktorej ústavný súd prestáva byť disciplinárnym súdom voči generálnemu prokurátorovi. Právna úprava v § 233 ods. 2 je preto bezpredmetná.

K bodu 55

Podľa nového znenia čl. 136 ods. 3 ústavy sa vypúšťa úprava súhlasu so vzatím do väzby v prípade sudcov všeobecných súdov a generálneho prokurátora. V nadväznosti na to je potrebné vypustiť aj súvisiacu zákonnú úpravu, ktorá sa stáva bezpredmetnou.

K bodu 56 (§ 250a)

Cieľom prechodného ustanovenie je uviesť do života novú právnu úpravu určovania zloženia senátov ústavného súdu podľa § 11 ods. 2. Prechodné ustanovenie vyžaduje, aby sa nová úprava prvýkrát uplatnila v rámci prípravy rozvrhu práce na rok 2023.

K čl. XXVIII

(zákon č. 95/2019 Z. z.)

V platnom znení zákona sa navrhuje zohľadniť zriadenie Kancelárie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorá bude na účely zákona orgánom riadenia vo vzťahu k informačným technológiám v jej pôsobnosti rovnako ako je tomu aj v prípade obdobných kancelárií podľa platného znenia zákona.

K čl. XXIX

(Účinnosť)

Navrhovaná účinnosť nadväzuje na účinnosť navrhovaných ústavných zmien, a teda zákon nadobudne účinnosť 1. januára 2021. Odklad účinnosti sa vzťahuje na tie ustanovenia návrhu zákona, ktoré majú najmä procesný charakter a týkajú sa pôsobnosti najvyššieho správneho súdu a ústavného súdu (účinnosť 1. augusta 2021). Odklad účinnosti reflektuje aj nastavenie prechodných ustanovení v rámci novelizácie súčasne predkladanej ústavy vo vzťahu k inštitútu individuálnej kontroly ústavnosti (1. januára 2025).

V Bratislave, 30. septembra 2020

Igor Matovič, v.r.

predseda vlády Slovenskej republiky

Mária Kolíková, v.r.

ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky